

VUSA LAJOS

tarár. ref. k. sz. el. kvi
Opatovsky Sokolas
okroa Calava

17 I. 1961

1933

FELVIDÉKI

PRÉDIKÁTOR

Azelőtt: ÚTMUTATÓ.

FOLYÓIRAT

a református igehirdetés
szolgálatában.

1940. január

Megjelenik havonta egyszer.

V. évfolyam.
1. szám.

Szerkeszti: KONKOLY-TH. ISTVÁN.

Jánosi, Gömör megye.

Kiadó: Babágh József, Léva.

Nyomatott: BABÁGH JÓZSEF könyvnyomdájában, Léván.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR

Felelős szerkesztő:
KONKOLY TH. ISTVÁN.
ref. lelkipásztor, em. főjegyző.
JÁNOSI, Gömör megye.

Előfizetési díj: Évi 8 p., félévenként 4 p. negyedévenként 2-25 p.

E füzet megtartása előfizetésre kötelez.

E füzet tartalma:

I. A katedrában:

- A boldog új esztendő. (Varga Lajos.)
- Áldott legyen az Ur. (Kovács Vince.)
- Tanács és parancs. (Darányi Lajos.)
- Jézus a pusztában. (Barcza József.)
- Az élet nagy leckéje. (Konkoly-Th. István.)

II. Temetésen:

- Csend ölében. Siribeszéd. (Néhai Vargha Sándor.)

III. Vallásos estén:

- A biblia kozmetikája. (Lengyel József.)
- Üzenet a falakon át. Vers. (Konkoly-Th. István.)
- 1938. 1939. évi tartalomjegyzékek.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR FOLYÓIRAT

a református igehirdetés szolgálatában.

Szerkeszti:
KONKOLY THEGE ISTVÁN.

V. évfolyam.

1. szám.

I. KATEDRÁBAN.

A boldog újesztendő titka. *V. J. 11.* Ef. 4: 22-32.

Néhány órával ezelőtt Testv. átléptük ennek az új 1940. esztendőnek a küszöbét.

Azt hiszem, hogy amint feléje haladtunk, nem volt közöttünk senki, akinek a lelkét az a gondolat ne töltötte volna be, hogy mimódon tudná ezt az új esztendőt igazán boldoggá tenni. Terveket kovácsolunk, keressük az eszközöket, amelyekről azt hisszük, hogy általuk egy szebb, jobb, boldogabb újesztendő felől táplált álmaink, vágyaink, reményeink megvalósulnak.

Igy vagyunk ezzel mindnyájan. — De így voltunk ezzel máskor is és mint ezelőtt most is nagyon sokan vannak közöttünk, akik félve, aggodalommal néznek előre, mert tudják az elmúlt idők tapasztalataiból, hogy bizony ezekből a vágyakból, álmokból, reményekből sokszor nagyon is kevés valósult meg. S most, amikor újra át akarják lépni ennek az új esztendőnek a küszöbét, reményeiket beárnyékolja a kétségek felhője, amit az elmúlt esztendők csalódásai borítanak a lelkükre.

És én Testv. nem is biztatok meg senkit, hogy ez az esztendő annak a boldog újesztendőnek a megérkezése lesz reá nézve, amelyet megálmodott. Tudom, hogy megint lesznek olyanok is, akiknek ehhez az újesztendőhöz fűzött reményei valóra válnak. Hogy mi ezek közül melyik csoporthoz fogunk tartozni

az attól függ, hogy megtaláljuk-e a kulcsát a boldog ujesztendő elérésének.

Mert, ha vannak közöttünk olyanok, akik a multban csalódtak, ez Testv. azért van, mert nem jól szőtték terveiket, csalóka álmoképeket festettek, hiu ábrándokat üztek, tévelyegtek.

Ezek felé fordulok én ma, hogy megmondjam nekik: ha igazán boldog ujesztendőre akarnak jutni, ennek a titkát, ennek a kulcsát, ennek az utját keressék abban, ami soha meg nem csalja, félre nem vezeti őket.

Ezt a titkot akarom én felfedni ma, amikor reá mutatok Isten igéjének drága tanítására, aminek a summáját abban foglalhatnám össze röviden, aminek a lényegét abban jelölhetném meg, hogy *a boldog ujesztendő megtalálásának a titka a mi lelki megújulásunkban rejlik.*

Ennek a lelki megújulásnak pedig két feltétele van:

- I. az őember levetkezése és
- II. az újember felöltözése.

1. Testv. mi közöttünk senki sincs, akinek hibái, fogyatkozásai, bűnei ne lennének. Egyikünknek kevesebb, a másikunknak több, egyikünknek kisebb, a másikunknak nagyobb, de van mindnyájunknak.

De saját magunk iránt nagyon elnézők, elfogultak vagyunk. Ami rossz, ami hiba, azt csak másoknál tartjuk annak, magunknál nem. Így vágnak aztán rossz tulajdonságaink nap-nap után mind mélyebb és mélyebb barázdákat a lelkünkben, mélyebb nyomoknt az életünkben. Így születnek meg rossz tulajdonságainkból a rossz szokásaink. Mig egyszer csak ezek is annyira megerősödnek bennünk, hogy azoktól sokszor nemcsak hogy a mások figyelmeztetése, de a saját szomorú tapasztalataink, a sajtát kárunk árán sem tudunk megválni s kifejlődnek bennünk a megrögzött bűnök.

S hogy mennyi ilyen ember él közöttünk, hát ha őszinték akarunk lenni, azt kell mondanunk, hogy azok sorából talán senki sem maradhat ki közülünk.

Nézzünk csak szét egy kissé. Itt van mindjárt egyik nagy hibánk, amit az igénk elsőnek említ: a hazugság.

Van-e valaki, aki nem ismerős vele?! Aki soha semmi formában, még széptevésből vagy kimélethez vagy nevezük bár hogyan pl. udvariasságból vagy hizelgésből sem hazudott?

Vagy ott van a harag. Ki ne érezte volna sohasem a szí-

vében? Még amikor erre komoly okunk van, akkor még csak elnézhető. Ezért mondja az ige: *ám haragudjatok, de ne vétkezettek!* De hol az az ember, aki a legkisebb haragnak a határát is meg tudná mérni, hatását, következményeit ki tudná számítani és meg tudná látni azt a pontot, ahol a harag vétekké lesz?

Vagy soroljam fel többi hibáinkat, bűneinket: a titkos és nyílt csalásokat, lopásokat, a fajtalan beszédeket s a többi közül azt a bűnt, amiben a magyar ember ritkítja a párját, a káromkodást?

Nézzünk a magunk lelkébe és tegyük kezünket a szívünkre és valljuk meg igazán, hogy mi ezek közül és a még fel nem sorolt bűnök közül melyiket nem hordjuk magunkban. Ki az, aki elmondhatja magáról, hogy ő teljesen tiszta a saját lelkiismerete, a mások ítélete és Isten szemei előtt?!

Senki, de senki Testv. S mert telve vagyunk bűnökkel, hibákkal, ezeket hordjuk magunkban nap-nap után, esztendő-ről-esztendőre, ezek a bűnök mind-mind megszokottakká, régiekké lesznek bennünk, átítatják, átszövik a lelkünket, betöltik az életünket: így válik közöttünk mindenki a régi élet szerint való őemberré, aki meg van romolva a csalárdság kívánságai által.

És, mert mi így élünk, ezek között szöjjük terveinket, a régi bűnös élet szerint való őembert hordjuk magunkban és így lépjük át az újév küszöbét: Azért van közöttünk annyi csalódott, siró, kétségbeesett, Istentől elszakadt, embertársai átkaként élő ember, akik megrontják, keserüvé, boldogtalanná teszik az életet és ebben az életben az egymás után következő éveket.

Boldog ujesztendőt Testv. Így nem várhatunk. Annak egyik feltétele, hogy boldog ujesztendőt várhassunk az, hogy vetkezzük le a régi bűnös élet szerint való őembert.

2. A másik meg az, hogy öltözzük fel az újembert, amely Isten szerint teremtett igazságban, szentségben és tisztaságban.

Nehéz, de nem lehetetlen dolog ez. Nehéz, mert legerősebb ellenségünket, önmagunkat kell legyőzni. Nehéz, mert ezt a harcot mindenkinek egyedül, önmagában kell véghez vinni. Egy csodálatos lelkifolyamat ez Testv.

A régi bűnök megutálása, azoktól való elfordulás, amiből a léleknek valami nagy, belső sóvárgása születik meg, amely ellenálhatatlan erővel viszi, hajtja az embert a tiszta életnek szépségei és áldásai felé.

És ennek a folyamatnak Testv. mindenkiben önként, saját lelkiindításából kell megtörténni. Nem lehet ezt erőszakolni.

Nekünk magunknak kell meglátnunk hibáinkat, észrevennünk tévedéseinket, megdöbbenünk ezektől, feleszmélnünk és a régi utakat, bűnöket elhagyva, új utra, új életre vágyani, szomjuhozni és rálépni.

Meg kell látnunk a régi bűneink nyomában fellépő nyomotuságot és tengernyi szenvedést. A sok kárt, rombolást, melyet könnyelműségünkkel, hanyagságunkkal minden vonatkozásban előidézünk. A civódást, mellyel annyi könnyet fakasztunk éppen azok szemében, akik legkevésbé érdemelnek.

Meglátnunk, átértenünk mindezt és összetörnünk az önvád súlya alatt úgy, hogy tanuljunk meg a mások szívéen keresztül érezni, akiket mi oly sokszor semmibe se veszünk, akiknek az érzésein kiméletlenül keresztül gázolunk, hogy belátóbbak, megértőbbek, kiméletesebbek, jobbak, igazságosabbak, tisztábbak legyünk, szentebb legyen az életünk, szeretetre méltóbb, hódítóbb, megnyerőbb a szívünk és átok helyett elviselhetőbbé, kellemesebbé, kívánatosabbá tudjuk tenni az életet a magunk és mások számára.

Meg kell látnunk a turáni átkot, amelyet lépten-nyomon elkövetünk népi közösségünk, nemzetünk ellen. A széthuzást, torzsalkodást, gyűlöletet, amely egymás ellen való felgerjedésben, személyi villongásaiban nem átal olyan térre árcsapni, ahol már nemcsak egymásnak, hanem a nemzet egyetemének kárát, veszét idézheti elő.

És erre nem tudok elég nyomatékosan rámutatni különösen most, ennek az új esztendőnek a reggelén, amely az új magyar élet küszöbén int, figyelmeztet mindenkit: óvja meg a szívet, lelkét ettől a bennünket eddig sorvasztó betegségtől, mert, ha nem, akkor ennek az új ébredő magyar életnek már a hajnalán bealkonyodik felettünk az ég és reményeink még bimbójukban hervadnak el.

Csak, ha hibáinkat, fogyatkozásainkat, őemberünket megöljük, születhetünk újjá, csak az őember vesztén, a régi élet romjain építhetjük, felöltözhethetjük az újat, csak ennek halálán támadhatunk új életre.

Vetkezzük hát le a régi bűnös élet szerint való őembert és öltözzük fel az új embert, amely teremtett Istentől igazságban és szentségben.

Igy lépjük át ennek az új esztendőnek a küszöbét, ilyen

megújult szívvel és lélekkel induljunk el és járjunk annak utain, akkor kezünkben lesz, szívünkben hordozzuk a boldog élet titkát, kulcsát és akkor egy igazán boldog ujesztendő virradt ma fel reánk. Ámen.

Varga Lajos.
zsipi ref. lelkész.

Áldott legyen az Úr!

Textus: Zsolt. 68: 20. v.

Egy kórházban súlyos operáció előtt állott egy beteg. Rák betegség támadta meg a nyelvét és hogy az életét megmentse az egész nyelv kivételét határozta el az orvosi tanács. Az operáló főorvos szomorúan hívta fel a beteget: barátom, mondja ki az utolsó szót életében, mielőtt nyelvét kivenném! A beteg akadozva, töredezett lassu hangon csak ennyit mondott: „áldott legyen az Isten!”

Ugyanazt mondotta, amit a felolvasott ige üzen. Azt a mondatot hangoztatta, amelyet előtte annyi lélek rebegett el és utána annyi szív fog elmondani még szenvedése sötét mélységeiben, vagy örvendezve boldog vigszággal reményei beteljesülésekor.

Jób, a martir-sorsu édesapa gyermekei ravatalánál és nagy vagyona romjánál megállva szintén ezt hangoztatta, mikor így szólott: „Az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úrnak neve.”

És te testvér, amikor hazaszabadultál a 4 éves világégésből, amelynek üszkei között annyi fiatal szív égett el, amelynek viharától annyian lettek fiatalon árvák és özvegyek, amikor megállottál kis falud határában, vagy bekocogtattál abba a házba, ahol gondolatban olyan sokszor megfordultál és átölelted szeretett kedveseidet, bizonyára azt rebegeted könnyeiddel küzködve: Áldott legyen az Isten, aki hazavezérelt enyéim közé, aki megszabadított!

És a felvidéken és itt e csonka földön, mikor hazajött egymillió magyar testvér a cseh rabságból, amikor szakadozni kezdtek a trianoni bilincsek, templomainkban ez a vallomás bugott fel: „Áldott legyen az Isten, aki a szabadulást adta kegyelméből!”

Nagyon nehéz viszonyokat élünk ma. Szeretnénk a jövőbe látni, szeretnénk bizonyosat tudni: mi lesz velünk? Sohasem

szoritott a jelen jobban Isten felé, mint épen ma. Isten az a hatalmas Valaki, Akire rábízhatod magad és családodat, hazádat. Mondd ki azért és visszhangozza az életed, a mai napod és a jövődő magatartásod: Én és az én házam az Urban bizunk! Áldott legyen az Ur!

Mert Ő az, aki napról-napra gondoskodik rólunk.

* * *

Isten az, Aki gondoskodik rólunk. Ez az igének első tanítása a mi számunkra. Olyan ez a gondolat, amelyet igazol a mult és jelen történése. Ezt érezte Illés, mikor Jézabel elől bujdosva a pusztaságban hollók táplálták. Ezt tapasztalta Mózes, mikor a 40 évig tartó pusztai vándorlás alatt a legnehezebb körülmények között is mindig volt élalma a bujdosó seregnek. Ezt élte át József, mikor halálra szánva őt irigy testvérei az ókutba dobták és onnan csodálatos módon megszabadul és egy nagy nép előljárója, majd édesatyja és testvérei éhhaláltól való megmentője lesz. Ezt tanusítja Dávid, ki mint pásztorfiu és később király egyként érezte, hogy jó az Isten és nem hagyja el a benne bizókat. Ezért lantja hurjain megzendül: áldott legyen az Isten. Ezt érezték, vallották a próféták, Isten küldöttei és ezt hirdeti az Ur Jézus Krisztus is mind áldott életével, mind drága tanításaival. „Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csürbe nem takarnak; és a ti menyeyei Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-e azoknál?”

Isten az, aki gondoskodik rólunk. Ezt bizonyítja a magyar és ref. mult egyaránt. Ezzel a hittel a szivükben voltak boldogok a mi ref. elődeink és ennek a hitnek a fényét lopta ki a Sátán a késői unokák szivéből, hogy ne lássunk mást, csak a földet és ne érezzünk mást, mint nehéz aggodalmat amiatt, ami nem is mitőlünk függ: a holnap miatt. A holnap népe lettünk, azért hanyagoljuk el a ma feladatait; magunkban élünk és nem gondolunk Isten gondviselésére. Isten gondot visel, ezt a szent-séges hitet tapodja sárba a sok vasárnap is inaszakadtan dolgozó magyar, a sok ünnepontó, a sok vigasztalan, árva sziv.

Isten az, Aki gondot visel. Ennek a hitnek megépülésére van szükségünk a szebb, áldottabb holnapért, amikor tudjuk majd: a holnap nem a miénk, Isten kezében van. „Elég minden napnak a maga baja“. Arra van szükség, hogy megértsük: Isten az, Aki elküldött erre a földre bennünket, Ő adta az életet, a munkára teremtett észet és kart, a családunkat, ked-

veseinkét, mindent, amivel csak birunk. Szemei nyitva vannak és figyelmeztnek reánk. A munkát, életünket Ő teszi gyümölcsözővé. Ő előtte a fejünk hajszálai és a sóhajtásaink is nyilván vannak. Ő tőle jöttünk és amikor véget ér ez az élet, Ő hozzá térünk vissza.

Franke Ágoston árvaházat akart alapítani Halléban. Igy gondolkozott: Franke Ágoston önmagában senki, de Istennel társulva valaki lehet. Imádságaiban Istenre bizta magát és csodálatos módon, — mintha csak Isten jelenlétét érezték volna meg az emberek —, szerető felhívására 1000-ek érkeztek a szent célra. Ma abban az árvaházban sok ezer árvagyermek talál ott-hont. A hatalmas épülettömb kapujában ott áll az alapító szobra. Franke mellett jobbról és balról egy-egy kis gyermek áll. Bal kezével az egyik gyermek fejét simogatja, a másik kezével felfelé mutat. A szobron ez a felírás olvasható: „Bizott Istenben“.

Milyen megnyugtató lenne, ha minnél több emberre rámutatva el tudnánk mondani: Istenben bizik! Ezért boldog és elégedett ember. Nagyon sok ember élete hasonlatos ma annak az embernek az helyzetéhez, ki késő este egy szakadékba zuhant. Estében kétségbeesetten ragadott meg egy kiálló bokrot és csüngött halálos félelem között egész hajnalig, mikor is észrevette, hogy a szilárd föld alig egy méterre van alatta, tehát igen közel van. A hitnek hajnali világosságára van szükségünk, hogy életünk bizonytalanságát felváltsa a szent bizonyosság; Isten közel van, Isten gondot visel.

Bátran bizonyoságot merek tenni, hogy nemcsak nekünk egyes embereknek volt Ő hűséges gondviselőnk, de egyházunknak, magyar nemzetünknek is Ő volt a megtartója. Ő volt az, Aki mélységbe taszított bennünket, de idejében meg is szabadított. Nehéz sötét felhők gomolyognak a magyar égen! Az aggodalom sötét vizén uszik előre nemzetünk hajója. Csak a hitünk legyen éber: Velünk az Isten! Csak a bizodalunk legyen erős: Ha vele megyünk, ki lehet ellenünk? Senki, senki bizonyára. Nem árva a magyar, ha pártos fejét rá tudja hajtani Isten szerető kebelére és van jövőnk, ha az lesz a Vezérünk, Aki az Ut, Igazság és az Élet.

Oh szálljon ég felé imánk, bizakodásunk: Uram, Te vagy a mi reménységünk, Te vagy a mi gondviselő Istenünk; Reád bizzuk azért boldog bizalommal sorsunkat, életünket, kedveseinket, egyházunkat és magyar hazánkat.

Papkeszi.

Kovács Vince
ref. lelkipásztor.

Tanács és parancs.

Lekció: Máté 6:25-34.
Textus: Máté 6:31/a
„Ne aggodalmaskodjatok...”

Keresztyén Testvéreim!

Az igehirdetés ma délelőtt a mi életünk legnagyobb ellenségéről, az aggodalmaskodásról szól.

Most itt vagyunk a templomban és még mi reánk is érvényes ez a tétel: az ember szive aggodalmaskodással van tele. Isten Igéje most mint tanács és parancs hangzik: ne aggodalmaskodjatok. Csak az gyógyulhat ki az aggodalmaskodás betegségéből, aki ezt a tanácsot megfogadja és ezt a parancsot teljesíti.

Gondolatmenetünk ez: először szólunk az aggodalmaskodásról, aztán Isten tanácsáról, végül Isten parancsáról. Ezek által már kezünkben is lesz a recept, sőt maga az orvosság.

1. Amikor az aggodalmaskodásról szólunk, akkor először azt kell hangsúlyoznunk, hogy az aggodalmaskodás más, mint a gondoskodás. Gondoskodnunk kell. Mindazt a munkát, ami a mi feladatunk, a lehető legpontosabban el kell végeznünk. Isten nem azt kívánja tőlünk, hogy hanyagok, pontatlanok legyünk, hanem azt kívánja, hogy ne aggodalmaskodjunk.

Az aggodalmaskodás a jövőtől való félelem. Az aggodalmaskodás így jut kifejezésre: jaj, mi lesz, jaj, mit hoz a holnap? Vagy ahogyan Igénk mondja: mit együnk, mit igyunk, mivel ruházkodjunk?

Itt a templomban is van mindenkiben valamilyen aggodalmaskodás. Van, aki a haláltól fél és van, aki az élettől fél. Sokan félnek az árvaságtól, özvegységtől, betegségtől, szenvedéstől, háborutól. Ez az aggodalmaskodás meggyöngíti a szívet és az idegzetet. Ez az aggodalmaskodás beteggé tesz. Ugy, hogy ezt a templomot ebből a szempontból egész nyugodtan nevezhetnénk kórháznak, ahol betegek, lelki betegek, aggodalmaskodó emberek vannak.

Isten az áldott Orvos személyében végig megy közöttünk és ez a legelső orvosi tanácsa: ti szegény, meggyötört, kétségbeesett szívű emberek, ne aggodalmaskodjatok.

2. Istennek ez a tanácsa, ne aggodalmaskodjatok, kettős. Ne aggodalmaskodjatok, mert az ugy sem használ, ne aggodalmaskodjatok, mert az nemcsak hogy nem használ, hanem még árt.

a) Ne aggodalmaskodjatok, mert az ugy sem használ.

Igénk ezt így fejezi ki: kicsoda az közületek, aki aggodalmaskodásával megnövelheti termetét egy arasszal? Az ujjabb fordítás ezt így adja vissza: kicsoda az, aki aggodalmaskodásával csak egy arasszal is megnyújthatja az életét? Olyan ember nincs, aki előállhatna és azt mondhatná, hogy ő az aggodalmaskodásával valamit elért. Az aggodalmaskodással nem lehet megállítani a betegséget, a halált, a háborút, a szükséget és nyomoruságot. Az aggodalmaskodás ezek előtt csak annyi, mint egy szalmaszál a robogó vonat előtt. Az aggodalmaskodás nem nyitja meg az eget és nem változtatja meg az Isten akaratát. Eljajgathatod a tüdődet, rekedtté sirhatod a hangodat, idegzeted felmondhatja a szolgálatod, a szived meghasadhat, de az aggodalmaskodással még sem értél egy fillér értékűt sem.

Vedd azért Isten tanácsát az eszedbe és ne aggodalmaskodjál, mert az ugy sem használ.

b) De azért sem aggodalmaskodjál, mert az nemcsak, hogy nem használ, hanem egyenesen árt.

Árt neked, mert beteggé tesz. Az aggodalmaskodás olyan malomkő, amely előbb-utóbb felőrli az ember idegzetét és szívet. Pedig nekünk, akik már éltünk át háborút, vagy háboruban nőttünk fel, már ugyanis beteg a szívünk is, az idegzetünk is.

Árt az aggodalmaskodás a család békességének. Ugy-e nálatok is mindig keserű veszekedés annak a vége, ha valaki aggodalmaskodik? Az aggodalmaskodó ember igazságtalan, mert mindig mást hibáztat. Örökké azt hajtja, hogy ugye, hogy megmondtam, ugye, hogy nekem volt igazam, ugye, hogy ugy lett volna jó, ahogyan én mondtam. Folyton azt hangoztatja, hogy azért, mert nem ugy történt, ahogyan ő akarta, már minden elveszett, már semmit sem lehet jótánni. És addig mondja ezeket a mondatokat, míg végre a családban mindenkinek elfásul a szive és megutálja még azt az órát is, amikor összekerültek. A szeretetet, a békességet, az egyetértést semmivel sem lehet jobban elkergetni, mint az aggodalmaskodással.

De az aggodalmaskodás mégis azért a legártalmasabb, mert megöli az élet mindennapi, apró örömeit. Az aggodalmaskodó ember nem tud örülni annak, amit ma kapott, mert megkeseríti a ma kapott méz édességét annak a veszélynek a keserősége, ami holnap jöhet. Az aggodalmaskodó ember tavasszal már az őszt, születéskor már a halált, köszönéskor már a bucsuzást látja. Az aggodalmaskodó ember minden egyes nap az egész élet terhét hordja, pedig az Ige mondja, hogy minden napnak

elég, mi hozzátesszük, nagyon, de nagyon elég a maga terhére.
Testvéreim! Halljuk meg azért Isten tanácsát. És ha ugy-
sem használ az aggodalmaskodás, sőt inkább árt, legyünk any-
nyira okosok, hogy ne aggodalmaskodjunk.

3. De Isten nemcsak tanácsot ad, hanem parancsol is. —
Nemcsak egyszerően azt mondja, hogy ne aggodalmaskodjatok,
mert nem érdemes aggodalmaskodni, hanem egyenesen tilt. Azt
mondja, hogy ne aggodalmaskodjatok, mert nem szabad aggo-
dalmaskodni. Még pedig azért nem szabad aggodalmaskodni,
mert Ő gondviselő Isten. Amikor az ember aggodalmaskodik,
akkor mindig a gondviselő Istent sérti meg. Amikor az ember
aggodalmaskodik, akkor pogány és hitetlen.

Nincs ok az aggodalmaskodásra, mert Isten gondviselő
Isten.

Nézz széjjel a mezőn, minden erről beszél. Milyen szép a
mezei vadvirág is és mennyire gondol Isten még az üldözött
vaddal is. Esőben, aszályban, fagyban, jégverésben is mindig
marad annyi, amennyi elég a mindennapira. Fáradtan indulsz
el már reggel, de még estére is van épen annyi erő, amennyi
kell. Mindez azért van, mert a felhők, vagy az ég kéksége mö-
gül Isten, a gondviselő Atya árasztja ránk szeretetét. Tanuld
meg egyszer megérteni a teremtett világ nyelvét. A zsoltáriró
is értette, Jézus is értette és mind a ketten arról tettek bizony-
ságot, hogy a mezőn, a kertekben, az erdőben, a szőlőben
minden levél, minden fűszál, minden termés arról beszél, hogy
Isten jó, Isten Atya, Isten gondot visel. Amennyivel többet
érsz, mint a fű, a levél, a termés, annyival inkább kell érezned
és hangoztatnod, hogy felesleges, szükségtelen az aggodalmasko-
dás, mert Isten gondot visel.

Hátha még a saját életedben nézel meg mindent! Hogy
megőrzött téged Isten a veszedelemtől, vagy hogy kiragadott a
veszedelemből és átvitt azokon. Vagy a szüleidet tartotta meg,
vagy árvaságodban Ő lett az Atyád. Vagy az özvegységtől ör-
zött meg, vagy pedig félreismerhetetlenül melléd állott az élet
harcában. Vagy sokkal áldott meg, vagy pedig csodálatosan a
keveset is eléggé tette. Vagy megkimélt a gyásztól, vagy pedig
lehajolt hozzád és könnyeidet letörölte, a szived sebet begyó-
gyította. De akármerre nézzel az életedben, mindenütt ott az
Isten, a jó Isten, a gondviselő Isten. Ha Ő nem lenne, ha Ő
nem biztatna, nem lenne érdemes élni még akkor sem, ha az
egész világ a miénk lenne. De azért, mert Ő van, mert Ő
Atyánk, mert Ő biztat, még betegen is, fáradtan is, szegényen

is örömeinket kell zengenünk, mert nincs ok a panaszra és aggó-
dalomra. Ha a földre nézzünk, könnyel telik meg a szem, de
ha az égre nézünk, földöntúli boldogsággal telik meg a szív.
Nézzünk azért minnél többet az égre, Istenre.

De mégis akkor érti meg az ember, hogy miért nem sza-
bad aggodalmaskodni, ha Krisztusra néz. Isten ideadta az Ő
Fiát. Krisztus szenvedett, meghalt érettünk és utat készített a
mennybe. Tehát már ideadta Isten Krisztus által a legnagyobb-
bat. De ha Isten ideadta a legnagyobbat, akkor hogyan adná
ide a kisebbet is. Ha a lelket megmentette a kárhóztól, ak-
kor ugyan hogyan mentené meg a testet az éhségtől és szom-
júságtól. Ha az örök életet biztosította, akkor hogyan tenné meg
azt is, hogy ezt az életet is az Ő gondviselése alatt töltsük el.
Ha az ember azt megérti, hogy Isten Krisztusban mennyire meg-
ajándékozott minket, akkor lehetetlen, hogy aggodalmaskodjon,
mert örökké hiszi, hogy Isten látja, tudja, hogy mire van szük-
ségünk és egyszer csak megérkezik és mindazt megadja, ami kell,
ami hiányzik. Mindjárt megszűnik az aggodalmaskodás, csak azt
kell megtanulnunk, hogy Isten Krisztusban örök életet adó
édes Atya.

Itt kapjuk meg az aggodalmaskodás elleni orvosságot: leges-
legelőbb Isten országát kell keresnünk és annak igazságát. Ha
valaki itt kap ígéretet és biztatást, az többé nem lát okot az
aggodalomra, mert egész életét betölti a gyermeki hit: Is-
ten Atya, Isten engem semmi körülmények között nem hagy
el soha.

Ne aggodalmaskodjatok! Hangzik Isten tanácsa és paran-
csa. Csak az tud ennek a tanácsnak és parancsának eleget tenni,
aki hisz, aki már megfogta az Atya kezét, aki mindennek előtt
Isten országát keresi.

Légy te is ezek között Ámen.

Darányi Lajos.

Jézus a pusztában.

Olv. Máté 14: 13–21.
A. i. Máté 4: 1–4.

1. Az első kísértés.

Jézus nyilvános fellépése előtt kettős keresztségben része-
sült: a víz és Lélek keresztségében.

Megkeresztelkedése által magára vette bűneinket és önként
vállalta Isten akaratának teljesítését, hogy „betöltse az igazság-

got." (Máté 3:15) Megkeresztelkedése: a megváltás útjának kapuja. Az ut végén áll a Kereszt, alatta pedig a legyőzött bűn s annak zsoldja: a legyőzött halál.

A Lélek keresztsége által pedig felkente az Isten megváltói hármasságára: a főpapi, a prófétai és a királyi tisztségre. Ez a felkenetés volt számára a mindenre elégséges erőforrás.

Ahogy ez megtörtént, nyomban bizonyágát adta engedelmességének: engedte, hogy a Lélek *Isten akaratából* a pusztába vigye s ott megkísértse az ördög, *A pusztában dőlt el a világtörténelem legnagyobb csatája.*

Mit tett a pusztában Jézus? Felkészült megváltói munkájára. A világ zaja és lármája nem alkalmas lelki előkészületre, lelki felkészülésre. Erre magányra van szükség. Magányra, ahol a Lélek zavartalanul elmerülhet az Istenben. Jézus is annyira elmerült az Istenben, hogy negyven nap és negyven éjjel még az evésről is megfeledkezett. *A Lélek teljesen uralma alá hajtotta a testet.*

Azonban: „végre megéhezett“. Ekkor jelentkezett a Kísértő. Magára öltötte az együttérzés ruháját. Ugy állt meg Jézus mellett, mint segíteni akaró Barát.

Testvéreim! Nézzük meg ez istentiszteleti órán a Sátán első kísértését és Jézus győzedelmes feleletét.

1. A sátán első kísértése.

Mivel kísértette meg a Sátán először Jézust? Azzal, hogy rá akarta birni: *ne engedelmeskedjék az Istennek.* Milyen ravasz formában akarta ezt elérni! Így szólt a megéhezett Jézushoz: „Ha Isten fia vagy, mondd, hogy e kövek változzanak kenyerekké.“ Hiszen ha Isten Fia, akkor isteni *hatalma* is van! Ez a hatalom pedig megteheti, hogy a pusztai köveit kenyerekké változtassa! Kenyerekké, amik elverik és megszüntetik a testi éhséget. Miért éhezni, amikor nem szükséges? Hiszen csak egyetlen szóba kerül s nem gyötrődik tovább a test! A test, amelyre szintén gondolni kell, nemcsak a Lélekre.

Ugy-e, Testvéreim, milyen *ártalmatlannak* látszik ez a kísértés? De csak: *látszik!* Mert a mélyén ott rejtőzködik az igazi cél, mint egy elrejtett tör: szembeállítani Jézus akaratát az Isten akaratával.

E módszert látva, önkénytelenül az első emberpár megkísértése jut az eszünkbe. Ott is ártalmatlannak látszott a kísértés: ha esztek a kert közepén levő fának gyümölcéből, „bizony nem haltok meg; hanem olyanok lesztek, mint az Isten: jönnek és gonosznak tudói.“ (1 Mózes 3:4–5) A sátán szembeállította Isten akaratával az ember akaratát. És sikerült rávennie az embert, hogy ne

engedelmeskedjék az Istennek. *Igy az engedetlenség lett az a kapu, amelyen át a bűn belépett a világba.* Ennek köszönhetünk minden bajt, nyomoruságot; ennek köszönhetjük a halált is.

Későn derült csak ki, hogy az ártatlannak látszó cselvetés mennyire végzetes volt!

Ugyanezt akarta most is a Sátán, mivel Jézus bűjtölése a pusztában Isten akaratát volt.

Mi történik, ha Jézus engedett volna a kísértőnek és a köveket kenyerekké változtatta volna? Mert megtehetné volna, mint ahogyan láttuk ezt az 5000 ember csodálatos megvendégelésében.

Ha Jézus önmagáért, a testéért megtette volna ezt a csodát és szembehelyezkedett volna az isteni akarattal, akkor nem válthatott volna meg bennünket a bűntől, haláltól és kárhózzattól. Továbbra is bűneinkben maradtunk volna, bűneinkben haltunk volna meg, a bűnbocsánat és idvesség minden reményessége nélkül, mint a gonosz Győző lábai előtt heverő kárhózzati fiak.

Tesvéreim! Fordítsuk most figyelmünket a mi életünkre.

Minket is a szükségben, a szegénységben, a bajban, a betegségben kísért meg leginkább a Sátán. *Kihaszználja az Isten akaratát ellen lázadni kész hajlamunkat.*

Mert a szükség, a szegénység, a baj a betegség megpróbálja a hitünket, a bizodalomunkat és a türelmünket.

Elkeserít a szükség, mivel annyian bőségben daskalkodnak, fáj a szegénység, amikor másoknak mindenre telik; kihoz sodrunkból a baj, amely mindig csak minket ér; zugolódóvá tesz a betegség, amely életlángunkat fujdogálja. Azt mondja ilyenkor a kísértő: „Ugy-e, mégsem szeret olyan nagyon az Isten? Ugy-e, hogy nem visel mindig gondot rád?“ Majd tovább beszél, mi pedig egyre jobban odafigyelünk s ilyenkor már a *kiutakra* mutat: „Szabad a máséhoz nyulni, ha senki nem látja. Nyugodtan adhatsz reverzalist egyházad kárára, ha elvesznek azért, hiszen nem vagy már fiatal, a telekkönyvbe sincs beírva a neved! Nyugodtan adhatsz reverzalist, ha hozzád megy ezért az a leány, mert annak van mit aprítani a tejbe! Vess véget a bajnak, hiszen csak egy hamis esküdbe kerül! Betegségedben pedig átkozd meg az Istent, hiszen Jóbnak is ezt ajánlotta már a felesége!“ (Jób 2:9.)

És legyőz bennünket a Sátán. Megvetjük az Isten akaratát. Nem törődünk a lelkünkkel, az üdvösségünkkel, csak tele le-

gyen a kamránk, csak egyre több követ változtathassunk at kenyérré.

Óh, mennyire ravasz a Sátán! Ugy változtatja az alakját, ahogy a szükség kívánja. Judást pénzsomjával buktatta el, Anániás és Safira sirját a hazugság ásta meg, amiért Istent akarták félrevezetni, (Csel. 5. r.) Ákánt, aki az Urnak szentelt zsákmány meglopásával Isten haragját zuditotta népére, a kapzsisága taszította sirba. (Józsua 7. r.) A szenvedéseit bejelentő Jézus elé Péter képében áll oda: „Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik az meg te véled.“ (Máté 16; 22.) Még a hitvesünket is eszközül használhatja fel, mint Jóbnál. Mindent elkövet, hogy letéritsen bennünket az engedelmesség útjáról és szembeállítsa akaratumkat az Isten akaratával, amint megpróbálta ezt a megéhezett Jézussal is.

2. Jézus győzedelmes felelete.

Jézus tudott nemet mondani. A sokat ígérő Sátánnak pedig mindig nehéz nemet mondani. Ő azonban meglátta azt a vermet, amit a Sátán ásott meg a számára. A védelem egyedül biztos eszközhöz nyult: „Meg van írva: Nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Istennek szájából származik.“

Ez az Ige a zsidó nép történetére utal.

Mózes Isten iránti hálára hívja a népet. Emlékezetükbe idézi a 40 esztendei pusztai vándorlást, amikor megsanyargatta és megpróbálta az Isten őket, hogy meglássa, mi van a szívükben. A megsanyargatás és megéheztetés után azonban mannával etette őket, amit addig nem ismertek, hogy megtudják Izrael fiai: az ember nemcsak kenyérral él, hanem mind azzal él az ember, ami az Urnak szájából származik. (Mózes 5. 8: 1—3.)

Istennek erre a megmentő kegyelmére és megsegítő szeretetére hivatkozott Jézus, mikor azt mondta a kísértőnek: „Nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden igével, mely Istennek szájából származik.“

Jézus jól tudta, hogy aki idevezette a Lélek által, az meg is tartja és gondoskodik Róla.

Minden kenyérkérdésnél ezerszerte fontosabb kérdés azért: engedelmeskedik-e az ember Isten akaratának? Mert ez a lélek igazi eledele. *Ez a kenyérkérdés megoldásának is a titka.*

Erre a védekezésre nem volt elkészülve a Sátán. Alul maradt, leveretett. *A nagy csata első ütközetét elvesztette.*

Testvéreim! Jézus győzelme biztosíték a mi számunkra is, hogy legyőzhetjük a Sátánt. *A Lélek kardja: az Isten beszéde*

a győzelem büvös erejű kardja. Azért írja Jakab apostol: „Engedelmeskedjete az Istennek; álljatok ellene az ördögnek és elfut tőletek.“ (4: 7.) Ha a mi eledelünk is az Isten akarat, amely megoldja nemcsak a kenyérkérdést, hanem örök életre tart meg; ha engedelmeskedünk az Istennek életünk minden körülményében; ha a mi fegyverünk is az Ige: akkor nem győz le a Sátán.

Ha úgy érezzük azért, hogy a test uralma alá kerültünk s egyetlen célunk: *csak a földi kenyér*, bőjtöljünk, mint Jézus tette, hogy a testet betörjük a Lélek szolgálatába. „Mert a keresztyén bőjt nem egyéb, mint a kegyesek önmegtartóztatása és mértékletessége, sőt testünknek fegyelmezése és fékezése az időszzerű szükségesség kívánalma szerint, hogy Isten előtt megalázkodjunk, a testiségtől az ápolást megvonjuk, hogy az annál könnyebben és készebben engedelmeskedjék a Léleknek. A bőjt a kegyesek könyörgésének és minden erénynek gyámola.“ (II. Helvét Hitvallás). Tartózkodjunk azonban attól a bőjttől, amit róm. kath. testvéreink is gyakorolnak, akik érdemszerző erőt tulajdonítanak az olyan bőjtnek, amikor bizonyos husételektől tartózkodnak ugyan, de jól laknak például — hallal.

* * *

Testvéreim! A Sátán kísértése állandó. Nem akar lemondani az emberről. Jézusról sem akart lemondani. Azért ajánlja Urunk: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne esetek! (Máté 26: 41.)

Vigyázzunk azért és imádkozzunk! Ámen.

Barcza József
dögei lelkész.

Az élet nagy leckéje.

... megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek. Tudok megaláztatni tudok bővölködni is, mindenben és mindenkiben ismerős vagyok, a jóllakással is, az éhezéssel is, a bővölködéssel is, a szűkölködéssel is. Mindenre van eröm a Krisztusban, aki engem melegít. Fil. 4: 11—13. *Leckio Gold 27. 1-14*

Aki ezt a felolvasott ígét el tudja magáról mondani, az már letette az életből a vizsgát, még pedig teljes sikerrel. Az már megtanulta az élet nagy leckéjét, a leckének mind a két felét:

Tudok bővölködni is, tudok szükölködni is. Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít . . .

1. Vajjon hányan mondhatjuk el ezt mi igazán? Ami engem illet, annyit talán elmondhatok a szent igéből, hogy mindenekkel ismerős vagyok. Az éhezéssel is. T. i. valamikor olyan helyzetben voltam sokadmagammal, hogy három napon át étlen-szomjan rohamoztuk a Monte Asolonét az olasz fronton. Ennek bizony már 22-ik éve, de ha élnék, még 50 év múlva se felejténém el. Három nap egy falatot sem enni, e mellett emberfeletti fáradalmat, riadalmat, véres iszonyatot, idegőrlötet viselni, a csajkában fölfogott hűvös harmatot inni. Azóta se szánok úgy senkit, mint az éhezőt. Mert „ismerős vagyok az éhezéssel is, a szükölködéssel is.“

Ezzel a tapasztalással természetesen nem csak magam vagyok itt. Itt ülnek a férfiak, a javakorabeliek, ők is ismerősek a legnagyobb emberi nyomorúsággal: a háboru sáros és véres inségével, amit még az állat is nehezen birt, inkább belepusztult. Lehet, hogy e régi bajtársak már elfeledték? Nem, nem feledhették el, legfeljebb már messziről nézve nem érzik annyira át, de mindenesetre ismerősök ők is a szükölködéssel.

Ám ismerni valamit még nem annyi, mint tudni. Mi a nagy leckének még legfeljebb csak az egyik felét tanultuk meg, azt, hogy „tudok bővölködni.“

Igen, a meglevővel magunk és tán mások hasznára is élni, sőt a meglevőt gyarapítani, aztán a készlettel takarékosan bánni, ami egyébként nagyon szükséges és teljesen keresztényi erény, mert maga Jézus mondta, hogy „szedjétek föl a maradék darabokat“, ennyit esetleg már tudunk. De hiányt érezni, nélkülözni, szükölködni és az Ég ellen mégse ládadozni, ebből — bármennyire is tanítja a mai élet —, legfeljebb hármásra, négyesre vizsgálhatnánk.

Pedig ez a leckének a másik fele.

2. S ennek a meg nem tanulásából kerekedik az a sok panasz, amivel tele a levegő.

Mindnyájan eléggé ismerjük a rádiót ahhoz, hogy kellő tudatában legyünk: körülöttünk tele van a levegő a villamoság szárnyán szálló hangok hullámaival: Itt dal, amott siralom, néhol tréfa, máshol bölcselkedés. Csak a készüléket kell forgatni és már zug körülöttünk az ellentétes hangok orkánja. Nos, Pál apostol lelke volt ilyen mindent felfogó és tolyton észrevételre kapcsolt antennája az életnek. Azt mondta: Ki beteg, hogy én is beteg ne volnék? Ki botránkozik meg, hogy

én is ne égnék? (II. Kor. 11: 29.) S ha ma élne közöttünk, ki tudja, nem volna-e betegje a világnymoruságnak? S ha közöttünk élne, ki tudja, nem égne-e ő is a botránkozások miatt?

„Ki botránkozik meg, hogy én is ne égnék?“ Bizony néha szégyenben égek, annyi a botránkozó, annyi a panasz. Nincs forgalom, mondják, és nincsenek áruk. Kisebbedtek a jövedelmek és megnöttek a terhek, hiányzik ez és nincs az. Én is meghallom még a titkon sugott szót is és fájón érzem át. „Ki beteg, hogy én is betegje ne lennék; ki botránkozik meg, hogy én is ne égnék?“ Ezért azt mondom, hogy magyarnak kell lenni nem csak a napfényben, de az árnyékban is. Nem csak a szélsédben, de a viharban is . . . S még ha olyan vihar jönne is, ami mindent letép rólunk, egyet soha semmi le ne téphessen rólunk: a hitünket és a magyarságunkat.

Magyarnak lenni nem azt jelenti, hogy jólétet várni, hanem az, hogy *sorsközösséget vállalni*. Ha kell, a bajokat is viselni. E mellett a jobbra mindig törekedni. Túrni, de remélni. S a jelenben a jövőért minden áldozatot meghozni. Mert „e nagy világon e kívül nincsen számodra hely“ . . . „Itt élned, halnod kell“, s jöhet olyan holnap is, ami még megsiratja a panaszos mat.

De mi jöhet? Minden csak Istentől jöhet. S amit én az Istentől vettem, az mindig jónak bizonyult. Végül javamra volt. „Mire bänködöl hát te én szívem, miért gyötröd magadat oly igen e világi jókért? Bizzál csak az Ur Istenben, ki uralkodik mennyekben!“

3. Ha így az anyagi dolgokat tekintve megtanultam már, hogy „azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek“, meg kell tanulnom azt is, hogy lelki, erkölcsi dolgokban elégedetlen legyek. Hiszen az apostol maga is azt mondja: Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék (csak) igyekszem.

Igyekszünk talán mi is, de nagyon csekély eredménnyel. Ebből a leckéből igazán elégtelent kap az egész világ, mert ha az anyagi dolgokban csak bővölködni akarnánk, lelki dolgokban viszont csak szükölködni tudunk. „Szükölködünk nagy mértékben“ a háládatosság, az egymás megbecsülése és ami a legfőbb, hit nélkül. S a baj az, hogy nem is igen érezzük ezt, csak néha kesergünk miatta. Pedig ha egyszer ez is megfájdulna, világra szóló jaj és siralom lenne belőle, mert ez a lelki nyo-

moruságunk olyan, mint a tüdőbaj: ha nem is fáj, de lassan elemészt.

Tüneteit láthatjuk a népek mostani birokrakelésében, a társadalom különböző csoportjainak fogcsikorgatásában, öregek és fiatalok szembeállításában, családok belső romlásában, önmagunk eltántorodásaiban. S e sokféle nyavalya annyira általános, hogy ismét elmondhatjuk Pállal, de más értelemben, mint az előbb: Ki beteg, hogy én is beteg ne volnék; ki bűnös, hogy én is az ne volnék?

S hiába kiáltunk az égbe, hogy miért tűr el annyi gonosz-ságot az Isten. Az égbe dobott kő a fejünkre hull vissza, az égbe kiáltott szó vád gyanánt esik le ránk: Mert nem Istentől jön a rossz. Tőle jön a próba, de nem a rossz. Ő a rosszat is folyton jóvá teszi és legnagyobb jóvátételül magát a Krisztust küldötte el. Csakhogy az ember még a Krisztust is megfeszíti és a jót is állandóan rosszá teszi. Hiába mondja a szentírás, hogy „ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is. Az emberek mégis az erőszak törvényét tartják és nem a szeretet törvényét. Nem azt mondják, hogy: segítsd, ahogy tudod, hanem azt, hogy: üsd, ha bírod! . . . Pedig — amint Pál az Ef. 4: 20-ban mondja — „ti nem így tanultátok a Krisztust, ha ugyan őt megértettétek“.

Értsük meg hát őt, őt értsük meg végre! Kövessük az ő parancsolatát: Szeressük egymást, emberek! Akkor majd a sok panaszból megelégedés lesz, a sötétségből derülő ég, felkelő nap, kihunyó csillagok. Mert csak hunyó csillag a fegyvervillogás és csak leáldozó csillag az emberi nagyságokhoz fűződő remény. S amíg ezek a csillagok világítanak, — valahogy csak világítanak —, de mégis éjszaka van. De Krisztus jelenti a nappalt, az új életet, az ő-emberből az új embert, az ő-világból az új világot. Az új világot, ahol mindenki tud már igazán bővílni, nem csak a maga javára, hanem a mások — és a köz javára is. És mindenki tud már igazán szűkölködni nem panasszal, hanem a jó Istentől jót remélő hittel. És mindenki tudja a nagy leckét: Megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek, mert mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.

Konholy-Ch István.

TEMETÉSESEN.

Csend ölében.

Siri beszéd.

Csendes ölében a sirnak nyugszik immár a koporsó! . . .

Ne borzadj e sirtól, halandó Testvérem! Félelmetesnek látszik is bár sötét ürege: de nyugalom és béke honol ölén.

Sorsüldözött szegény emberek! kiken oly sokszor csapkodott végig kinzó korbácsával az Élet, kiknek sohse teljesült be a reménye, kiknek legszebb tervei kívánt eredményhez nem tudtak eljutni, s akiknek vágyai és óhajtásai megfeneklettek homokos zátonyán a zugó haboknak: ugy-e nem maradt más megnyugvás számotokra, mint a költő szava: „Térdepelj le és imádkozz!“ Az ima megnyugvást hozhatott fájó lelketekre, lehet, hogy lecsillapodtatok, — de igazi békét, szelid nyugalmat csak itt fogtok találni, — itt: e csöndes helyen, itt: csendes ölében a sirnak!

Fáradt vándorai az életnek! kik orcátok verejtékét hullatva dolgoztatok és most már kimerülve nehezen vonszoljátok előre a fáradt testet, kiknek éjjele-nappala hangos volt a munka zajától, kik szántottatok, vetettetek, de érzitek, hogy az igazi aratás nem a földi téreken következik be: ne rettegjétek e sötét sirtól, oly sok fáradtság után édes nyugalmat, csöndes pihenést itt, itt találtok, ölében a sirnak.

Zokogó lelkek, bánkodó szívek! érzéseitek fekete gyászba vonva, az örömöktől végleg elbucszva ugy-e keserű az élet nektek? Szerettetek valakit s azt elvesztettétek. Férjet, nőt, szülőt, avagy gyermeket sirattok talán, ugy-e milyen üres, sivár az élet? Vágyódtok a szabadulás után, óhajtjátok a rég elhunyt kedvest viszontlátni? Óh, ne rettegjétek hát a sirveremtől, itt nem lesz többé bánat, itt nem hull majd záporosó-könnyetek, itt megbékültök, itt ölében a sirnak!

És ti szegény, nagy betegek, kiknek fájdalom a párnátok, kín a takarótok, kik elveszítve az Isten legdrágább földi adományát: az egészséget, örök gyógyulás után óhajtóztok, kiknek teher és szenvedés az élet s megváltás a halál, — itt, itt találjátok meg édes nyugalmatokat, csöndes ölében a sirnak.

Ide jutottál már te is, elköltözött nőtestvérem! Téged is üldözött a sors, te is megfáradtál a munka alatt, neked is ki-

jutott a bánatból és a testi szenvedésből. Az élet kínjai, keserőségei után találd meg hát itt az örök nyugalmat, az édes álmokat, itt: csendes ölében a sírnak. Ámen.

Néhai Vargha Sándor
komáromi lelkész hagyatékából.

A Biblia kozmetikája.

A test, a női szépség ápolásának, kendőzésének korlátlan uralma korszakában nem lesz érdektelen, ha megmutatjuk, mit beszél erről nekünk a Biblia. A zsidó népet vallása törvénye is kötelezte a mosakodásra, tisztálkodásra és a forró éghajlati viszonyok is szükségessé tették, hogy teste ápolására nagy gondot fordítson egészsége megóvása céljából, ha az később rituális és így üres külső cselekménnyé vált is idők folyamán. — Amikor a zsidók még nomád, pásztoréletet folytattak, az I. Móz. 36. r. 24. versekben megemlítésre méltónak találja a Biblia Cilha fiáról, Anáhról, hogy atyja szamarait legeltetvén a sivatagban, meleg forrásokra talált. A meleg víz sem ember, sem állat szomjuságának eloltására, ivásra és itatásra nem alkalmas, így ha mégis felemlítésre méltónak tartja, joggal tehetjük fel, hogy a felfedezés a mosakodás és fürdés céljait szolgálta, ami pedig annak bizonyítéka, hogy az egyszerű pásztor nép is kereste teste tisztántartásának alkalmait s lehetőségeit. Arról pedig, hogy a megérkező vendég lábait a szolgálak, vagy maga a vendéglátó gazda megmosta — így fejezte ki, hogy vendége kedvesen fogadtatik — többször tesz említést úgy az ó, mint az ujszövetség. Ábrahám a Mamré tölgyesében a hozzá betérő 3 ismeretlen férfi számára szolgálival vizet hozat (I. Móz. 18: 4), hogy a vendégek mossák meg lábukat, utána dőljenek le pihenni a fák árnyékába. Ugyancsak vizet kínál testvérje Lót Sodomában a két angyalnak: mossátok meg lábaitokat — reggel korán kelhettek és indulhattok utatokra (I. Móz. 19: 2.). Ugyanígy tesz a nagy urrá lett József palotájának komornyikja a József testvéreivel, mikor azok II. egyiptomi utjuk alkalmával gabonáért odaérkeztek (I. Móz. 43: 24.) Jákób a fűszerszámok mellett egy kevés balzsamot is küld a hatalmas egyiptomi urnak, hogy a kis Benjáminnak — kedves fiának — ne legyen semmi bántódása a fényes, de idegen udvarban (I. Móz. 43: 11.) amit szintén a kozmetika céljaira készítettek és használtak fel Kanaán illatos füveiből, olajából és szagos gyantáiból összefőzve

a gondos zsidó háziasszonyok. Ez a bibliai adat azt is bizonyítja, hogy a zsidók nem egyiptomi szolgaságuk alatt, hanem tőlük függetlenül tanulták el a drága balzsamok készítményi módját. Az ígéret földjének elfoglalása után — amikor házakat, falvakat, városokat építettek — a jólét, vagyonosodás, vele együtt a fényűzés is növekedett, bölcs Salamon uralkodása alatt tetőpontra hágott: nemcsak Gileád termette számokra az illatos balzsamot, de a feníciaiak karavánjai és hajói is hozták boldog Arábia, Kelet India drága, illatos, kábító kincseit — a balzsamokat — gyantákat és egyéb fűszerszámokat Tyrus és Sydon városaiba, ahol azokat a zsidók Saron és Jezréel síkságain termelt gabona, bor és olajjal cserélték fel. Seba királynője, mikor Salamont meglátogatta a drágaságokon kívül igen sok fűszerszámot is hozott neki ajándékol. (I. Kir. 10: 10.) A testnek drága, illatos olajokkal való bekenése általános, divatos dolog volt nemcsak a tehetősebb, de a szegényebb társadalmi osztályoknál is, melyet a forró égő alatt való tatózkodás tett szükségessé, erre mutat (V. Móz. 28: 40.): olajfáid lesznek határodban, de nem kened magad olajjal I. Sám. 8: 13. verse szerint a próféta többek között azzal az érveléssel akarja eltéríteni népét a királyválasztástól, hogy az majd elviszi leányaitokat, kenőcskészítőnek. Nehémiás 3: 8. is azt bizonyítja, hogy a balzsam és drága kenőcskészítés — mint iparág külön céhet alkotott a zsidónép társadalmi életében. Mikor Esztert az egyszerű falusi zsidólányt felviszik Ahatverus (Xerxes) perzsa király udvarába — az asszonyok örözüjének szépítő szereket is rendelt a király — mert a róla nevezett könyv II. részében meg van írva, mielőtt a királyhoz bemehetett volna, az asszonyok törvénye szerint 12 hónapig szépítették, hat hónapig myrtus olajjal, hat hónapig illatos és asszonyi szépítő szerekekkel. A kozmetika egyszerűbb művészetének segítségét vette igénybe napája tanácsára a Moáb mezejéről hazatérő fiatal özvegy — a Dávid édesanyja Ruth is, hogy a gazdag Boáz előtt kedvességet tataljon (Ruth 3. r. 3. v.): Édes leányom, törödjél meg, kend meg magadat és vedd magadra ruháidat! A testnek olajjal, balzsamokkal való bekenését csak a gyász és böjt napjaiban hanyagolták el és az inséges időkben, mint Dániel próféta könyve igazolja (Dániel 10: 3.) „kivánatos étet nem ettem, hus-bor nem ment az én számba és soha se kentem meg magamat, mig el nem telék a három hét.“

Királyokat, papjaikat az előirt illatos olajjal kenték fel a szent szolgálatra. II. Móz. 30. fejezetében van leírva ennek a

és egy hin faolajat és csinálj abból szent kenetnek olaját a kenetkészítők mestersége szerint. Az olajjal való kenekedés általános voltát bizonyítják a zsoltárok egyes kitételei is: így az örökszép XXIII zsolt.: „Elárasztod fejem olajjal“, a XCII. zs.: Elárasztatom csillogó olajjal. A zsidó nép a bőséget, jólétet, gazdagságot így képzelte el, mint Jób 29:6 mondja: Lábaimat édes tejben mostam s mellettem a szikla olaj patakokat ontott. A CXXXIII. zsolt. a testvérek békés, boldog együttélését nemcsak a Hermon harmatjával — mely leszáll a Sion hegyeire — fejezi ki, hanem ezt a képet is használja: mint a drága olaj a fejen, mely aláfol a szakállon, Áron szakállán, köntöse prémjére. A tiszta szerelem költeménye, az Énekek éneke fényes bizonyosság egyes kifejezéseivel arra, hogy a drágakenet, myrha, balsam, stb. milyen fontos szerephez jutott a szerelmesek életében. A te neved kiöntött drágakenet! Nárdusnak jóillatja származik én tőlem, olyan az én szerelmesem nekem, mint egy kötés myrha. A naptól lesütött, fekete, de szép pásztorleány, a kikendőzött, lefátyolozott rabnőtársai előtt a király háremében úgy látja képzeletében érte jönni vőlegényét, mint aki illatos myrhától, tömjéntől és a patikárius minden jóillatu porától szagos. Viszont a pásztorfiu ott künn a pusztában elrabolt és a hárembe hurcolt jegyesét gránátalmás kertnek képzele, mely tele van nárdus, sáfrány, jóillatu nád-fahéj és mindenféle tömjéntermő fákkal, aóéval és mindenféle fűszerszámokkal! jegyese ajkai fehér liliomok, melyekről csepegő myrha foly. Szemei a vízfolyása melletti galambok, melyek tejben fürödnek. Hajfonata bibor, fűrtjei által megköttetik a király szíve is. Zárjelben legyen mondva: Ezek a női hajfűrtök tehát hosszúak és nem megnyirottak, mert ez a szégyen és gyalázat jegye volt az ókori népeknél — atyáink életében is!

A gazdagságot fényezés, a fényüzést elpuhultság szokta követni, veszt az egyén is, veszt a nemzet is ellenálló képességéből, kezdődik a belső romlás, rothadás, mely aláassa a nemzet életét. Nem győzik ezt kemény szavakkal korholni a próféták, akiknek öltözete a teveszőr köntös, de dorgálásuk királyok szívet félemlíti meg. A kemény harcosokat óvja már Mózes is a közötted való finnyás és kedvére nevededett asszonytól, aki meg sem próbálja a talpát a földre bocsájtani az elkényesedés és finnyáság miatt“. (V. Móz 28: 5, 6) mintha csak a mi elkényeztetett egykeink szomorú sorsát festené meg benne.

a zordon, de a való életet látó prófétai szó. Nemzeti veszedelemnek közéleti rothadásnak látja az ilyet Ámós, a parasztproféta is, amikor jajt mondott azokra, akik megvetve az ősi egyszerűséget, háziasságot, serénységet „elefántcsont“ pamlogon hevernek, az ő nyoszolyáikban elnyújtózkodnak, kihizlalt borjakból lakmároznak, a bort serlegekből isszák és szinolajjal kenekednek és nem busulnak a nemzet romlásán, mert a veszedelem napját messze gondolják. (Ámós 6: 3—7 v.) Jeremiás próféta szerint sincs az ilyen bűnre balzsamolaj Gileádban, nincs orvos, nem gyógyíttatik meg népe leánya! (Jer. 8: 22.) nemzeti veszedelem, ha Jeruzsálem leánya — a jövő családanyái nem látják meg az ellenség hadi zászlóit, nem hallják meg az ellenség kürtjének szavát, hanem csak az a vágya, minden álma, hogy biborba öltözhessék, arany-köszönytyűkkel ékesíthesse magát. Ha festéssel mázolod is ki szemeidet, hiába szépítgeted magadat — kiáltja ugyanez a próféta — még a szeretőd is megvetnek. Beteljesedik Jezábelen — Akháb király feleségén, aki kikent arccal, felékesített fejjel néz ki nagy kevélyen a királyi palota ablakán, amint Jéhu, a hős vezér vonul be Jeruzsálembe, korántsem gondolja, hogy a parancs ki van adva már: Dobjátok ki az ablakon, hadd nyalják fel vérét az ebek Jeruzsálem kövezetéről. Pár perc múlva ott fekszik holtteste, míg Jéhu meg nem szánja: „Temessétek el, mégis csak király leánya volt!“ (II. Kir. 9.)

A történelem is, a Biblia is úgy tanítja, mikor egy nemzet meghalni készül, a fényt, elpuhultságot, az ősi egyszerűséget küldi el sirásókul az Ur a fiakban bünteti meg az atyák álnokságát.

Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs. stb.

II.

Akkor közelített el az Isten országa a földre, mikor az asszonyok nem magukra, de Jézus földi alakjára tékoztak el imádatuk és hálájuk jeléül a nárdus olajat és drága keneteket. Mind a négy evangélium megőrizte, örök tanulsággul feljegyezte a szent asszony eme cselekedetét: (Máté 26: 7.), (Márk 14: 3.), Lukács 7: 37.), (János 12.) Nem pusztán külsőség, lélektelen ceremónia, de a lélekszerinti alázatosság példaképe maga Jézus, aki a gyarló, Őt megtagadó, eláruló, a mellette való bizonyágtéves elől gyáván megfutó tanítványainak lábait megmosta (János ev. 13.), példát adván nekik, hogy ők is e világban a megbocsátó, minden lelket megtisztító alázatosság lelkével járjanak szerte.

Micsoda öröm-boldogság szállna e háborus, gyűlölettől-égő világra, ha ennek a drága kenetnek illata töltene be illatos parfüm helyett a mi házunkat, nemzetünket is.

Minden szörnyű üldöztetés ellenére is azért volt boldog az apostoli őskeresztyén egyház, mert azt a nőt tartotta minden tiszteletre méltónak, szép asszonynak: „aki gyermekeket nevelt, a szentek lábait mosta és minden jó cselekedetben foglalatoss volt.“ (I. Tim. 5: 10.), nem a szentek véréből részeg Jezébel királynőket mondja szépeknek (Jel. 17: 6.), de akik jöttek a nagy nyomorúságból, megmosták és megfehéřítették az ő ruháikat, (azaz lelküket!) a Bárány vérében. (Jel. 7: 14.) Van ebben a birodalomban jó illat, parfüm is — mondja János apostol — a Bárány előtt leboruló 24 vén kezében arany pohár van — tele jó illatokkal —, de ez a szentek imádságai! (Jel. 5: 8.) Így oktat bennünket Pál és Péter apostol is: Az asszonyok tisztességteljes öltözetben szemérmességgel és mértékletességgel ékesítsék magukat, nem hajfonatokkal és arannyal vagy gyöngyökkel, vagy drága öltözetekkel! (I. Tim. 2: 9.) Azokat a nőket tartja szépeknek Péter apostol is, akiknek ékességük nem külső, hajuknak fonottságából és aranyak felrakásából, vagy öltözékek fellevéséből való, de a feddhetetlen élet, a szívnek elrejtett embere, a szelid és csendes lélek romolhatatlansága, hogy magokviseletök által még engedetlen férjök is megnyerettessenek az Igén át Istennek. (I. Péter 3: 14.)

Mik legyenek hát végül is az Isten szolgálóleányainak kozmetikai szereik? Tertullian egyházi atya így foglalja össze:

Arcotok fehér színe legyen az őszinteség, pirosítója a könnyen piruló szemérem, szemeteknek a szerénység adjon mélységet, ajkatok legszebb bibora a hallgatás lesz. Fülbevalótok az Isten Igéje. Nyakatok legszebb éke: az Ur Jézus igája. Kezetek ékessége a varrás, fonás, szövés. Lábatokat széppé az otthon őrzése teszi. Legszebb fehér köntösötök: az élet szentség. Így szebben fogtok ragyogni, mintha aranyba öltöznétek! (Kiáltó Szó 1938. III.)

Felolvasás alkalmával célravezető, hogy a hallgatóság saját Bibliájában egyidejűleg utána keresi!

Lengyel József

abszurdus lelkipásztor.

Üzenet a falakon át.

Körülvesznek e kőfalak:

A nevelés, a mód,
Hideg, süket, holt kőfalak,
egymástól elválasztanak
küzdőt és álmodót.

Hallom, hogy kívül döngetik
a választófalat
és ásnak rejtőző kezek
itt, lent, a föld alatt.

S bár jól hallom a hangokat,
hogy az is mind magyar,
kit tőlem ez a rongy világ
kőfallal eltakar;

S bár ágaskodva nyúlok át:
Testvér! fogjunk kezét!
De mélység van a fal tövében
s lenyulni nem lehet.

Mint malomzúgás, hangzik át
sóhaj, moraj felém.
Vak magyar Sámson öröl ott
Filiszteus kegyén.

Már várom a nagy roppanást,
oszlopdöntő robajt,
s a falnak vetem vállamat:
Mentés ösztöne hajt.

De nem, csak dőljön le a fal:
A szívek közt a gát!
Szabad szél fújja innen el
évszázadok dohát.

A sok penészre tüzze rá
meleg fényét az ég,
s minden magyar érezze meg,
hogy ő is a miénk.

Minden magyar tanulja meg,
hogy egy család vagyunk,
hogy közös minden örömünk
s köz-jaj minden jajunk.

Csak vak Sámsonná ne legyünk,
kit vak bosszu hevít.
s rádönti önmagára is
a ház pilléreit.

Már dőlni kell és dőlni fog
az ó-világ fala,
de álljon renditetlenül
a Hit és a Haza!!

Jánosi, 1940. január.

KONKOLY-TH. ISTVAN.

Az UTMUTATÓ (Felvidéki Prédikátor) 1938. évi
III. évfolyamának

t a r t a l m a :

I. IGEHIRDETÉS.

a) Vasárnapokra.

1. A megmentett gyermek. (Szabó Zsigmond)	9.
2. Emberi gonoszság — isteni gondviselés (Csomár Zoltán)	12.
3. Keresztyén öröm. (Bacsó Gyula)	69.
4. Keresztyén bánat. (Bacsó Gyula)	72.
5. Az elveszett és megtartott élet. (Illyés István)	75.
6. A kétszinűség. (Varga Lajos)	79.
7. Felelőségünk. (Barcza József)	83.
8. Az ötezer megvendéglése. (Czibor József)	88.
9. Világító szövétnek. (Samu István)	101.
10. Péter hűsége. (Csomár Zoltán)	105.
11. Miért nem tudjuk? (Lengyel József)	119.
12. A jóság. (Varga Lajos)	124.
13. Prédikátor a halottak közül. (Szabó Zsigmond)	139.
14. Az evangéliom missziója. (Csomár Zoltán)	143.
15. A farizeus. (Barcza József)	146.
16. A buplikános. (Barcza József)	152.
17. Hogy van a lelked? (Csomár Zoltán)	169.
18. Békesség — boldogság. (Samu István)	177.
19. Az egymás terhe. (Konkoly-Thege Istv)	
20. A császár udvarának szentjei. (Szabó)	181.
21. Békesség néktek. (Bacsó Gyula)	197.
22. Még a hullátnok is engednek néki	
23. A damaszkuszi ut. (Konkoly-Thege)	
24. A vasárnap megszentelése. (Varg)	
25. A jó harc. (Bacsó Gyula)	
26. Az alkalom. (Illyés István)	
27. A próféta bánata. (Csomár Z)	310.
28. A test és lélek hősei. (Genc)	312.
29. A süllyedő hajón. (Darányi)	
30. Keressétek az Urat. (Szabó)	
31. Az ő kicsinyei. (Marjay)	
32. Isten népe. (Konkoly-Th. I.)	31.
Csabay Pál)	63.

33. Mit szól az Ur Isten. (Konkoly-Th. István) . . . 329.
 34. Az élet beszéljen. (Konkoly-Th. István) . . . 332.
 35. A lélekért mindent. (Darányi Lajos) . . . 336.

Beszédak a II. Helvét Hitvallás felett:

36. Az Isten törvényéről. II. Helv. Hitv. 12. rész. (Zajdó L.) 25.
 37. Evangélium, ígélet. " " 13. " " 52.
 38. Bűnbánat, megtérés. " " 14. " " 54.
 39. A megigazulás. " " 15. " " 94.
 40. A hit. " " 16. " " 131.
 41. Isten egyháza. " " 17. " " 156.
 42. Az egyház szolgálói. " " 18. " " 187.
 43. " " (Folytatás.) " " 19. " " 218.
 44. A sákramentumok. " " 20. " " 247.
 45. A szent keresztség. " " 21. " " 249.
 46. Az Ur szent vacsorája. " " 22. " " 284.
 47. A szent gyülekezet. " " 23. " " 307.
 48. Az egyházi könyörgések " " 24. " " 339.

b) Ünnepekre.

1. Hivd segítségül Istent. Ujévi. († Péter Mihály) 1.
 2. Uj élet. Ujévi. (Samu István) 5.
 3. Hózsánna és könny. Virágvasárnap. (Illyés István) 108.
 4. Megtagadva. Nagypénteki. (Konkoly-Thege István) 111.
 5. Idő és örökkévalóság. Husvét. (Konkoly-Th. István) 115.
 6. A szeretet nyílt beszéde. Áldozói. (Varga Lajos) 159.
 7. Simon pénzen akarja megvenni a Szentl. (Varga L.) 165.
 8. Feledd el. Reformációi. (Konkoly-Th. István) 304.

c) Alkalmakra.

1. Ha az Ur akarja. Év elején. (Barcza József) 15.
 2. Mulandó — örökkévaló. Téli. (Varga Lajos) 17.
 3. Pásztor nélküli nyáj. Téli. (Gencsy Béla) 21.
 4. Keresztyén öröm. Farsangi. (Csomár Zoltán) 33.
 5. Örüljete az Urban. Farsangi. (Dr. Pinkóczy G.) 36.
 6. A mentetetődző ember. Fars. utolsó vas. (Barcza J.) 45.
 7. Önvizsgálat. Bűnbánati. (Szabó Zsigmond) 48.
 8. Ninive bűnbánata. Böjti urvacsorai. (Csomár Z.) 85.
 9. Hol az igazság? Urvacsorai. (Samu István) 91.

10. Ne légy tölem oly távol. Böjti. (Dr. Pinkóczy G.) 128.
 11. Csodadolgok. Tavaszi. (Konkoly-Th. István) 133.
 12. Mózes anyja. Anyák napjára. (Csomár Zoltán) 136.
 13. Legyetek boldogabbak. Konfirmációi. (Konkoly-Th. I.) 163.
 14. Eucharistia. (Kőrössy Sámuel) 184.
 15. Örvendezének a frigidának. Aratási. (Gencsy B.) 201.
 16. A munka áldása. (Csomár Zoltán) 212.
 17. A kenyér megszerzése. Aratási. (Varga Lajos) 215.
 18. A keresztyén bölcsessége. Urvacsorai. (Csomár Z.) 236.
 19. A betakarítás. Nyári. (Szabó Zsigmond) 241.
 20. Jó az Ur. Nyári bibliamagyarázat. (Gencsy Béla) 245.
 21. Krisztus a megtartó. Lelkészeknek. (Konkoly-Th. I.) 252.
 22. Szegény és gazdag összetalálkozása. Aratás utáni. (Lengyel József) 259.
 23. A vallásos nevelés. Iskolai év elején. (Konkoly-Th. I.) 262.
 24. A hollók. Vetés idején. (Szabó Zsigmond) 266.
 25. A vetés. (Varga Lajos) 269.
 26. Aki áll és zörget. Templomszentelésre. (Czibor J.) 280.
 27. Az élet kutfeje. Ujbori. (Varga Lajos) 300.
 28. Háborgó tengeren. Békevasárnapra. (Konkoly-Th. I.) 322.

d) Temetésre.

1. A vándorut. Agg presbiter felett. (Konkoly-Th. I.) 27.
 2. Volt, — lesz! Közkedvelt munkás férfi felett. (Konkoly-Thege István) 28.
 3. A fájdalma tüze. Fiatal leány felett. (Varga Lajos) 56.
 4. Ne vesd meg az Ur tenyítését. Öngyilkos ifju felett. (Endrédi János) 59.
 5. Megnémulok és többé meg nem nyitom számat. Fiatal családapa felett. (Gencsy Béla) 60.
 6. A mester itt van! Fiatal leány felett. (Konkoly-Th. I.) 96.
 7. Az üres bölcső. Kisded felett. (Dr. Pinkóczy G.) 191.
 8. A lélek diadala. Egyetlen kislány felett. (Barcza J.) 193.
 9. Ami a napokat meghosszabbítja. Agg özvegy felett. (Barcza József) 310.
 10. Az élet nagy kérdése. Agg felett. (Konkoly-Th. I.) 312.

II. GYÜLEKEZETI MUNKA.

1. Kevélység, alázat, ítélet. Trialóg. (Konkoly-Th. I.) 31.
 2. Énekek-éneke. Melodráma. († Csabay Pál) 63.

t a r t a l m a:

I. IGEHIRDETÉS.

a) Vasárnapokra.

1. Az Ur hűsége. (Szabó István)	25.
2. Menekülés Egyiptomba. (Gencsy Béla)	27.
3. Egy ház belseje. (Darányi Lajos)	41. Luk. 10:42
4. A gyűlölet. (Varga Lajos)	45. I. Móz. 37:4
5. A szolgálat célja. (Csomár Zoltán)	60. I Kor. 10:31,33
6. Tágas kapu, szoros kapu. (Barcza József)	77. Mt 7:13,14
7. A munkás élet áldása. (Varga Lajos)	81. Jn. 9:4-5
8. Az igazmondás. (Darányi Lajos)	84. Ef. 4:25a
9. Az Ur követésének módja. (Balogh Sándor)	93. El. 9:23
10. A tények embere. (Endrédi János)	148. Mt 7:28-29
11. A szemérmesség fátyola. (Szabó Zsigmond)	152. Colos. 1:12
12. Az örök fundamentum. (Samu István)	181. Mt 7:24-27
13. A rendithetetlen fundamentum. (Konkoly-Th. I.)	186. Mt 7:24-29
14. Az ércmives Sándor. (Szabó Zsigmond)	192. II. Tim. 4:14-15
15. Felelősség, felelőtlenység. (Koncsol János)	211. II. Kir. 20:17-18
16. Isten a mi Atyánk. (Csomár Zoltán)	226.
17. A Bethesda tavánál. (Szabó István)	256.
18. Az elhagyott apostol. (Szabó Zsigmond)	279.
19. Istentiszteletünk. (Varga Lajos)	284.
20. Miért mondanak jónak? (Csomár Zoltán)	288.
21. Az Ur angyala táborot járt. (Simon Béla)	291.
22. Imé álom volt. (Konkoly-Th. István)	305.
23. Egy fájdalmas kérdés. (Szabó Zsigmond)	316.
24. Őrizkedjétek a hamis prófétáktól. (Barcza József)	320.
25. Az utfélre esett ige. (Darányi Lajos)	337.
26. A köves helyre esett ige. (Darányi Lajos)	341.
27. A tövisek közé esett ige. (Bay József)	344.
28. A jó földbe esett ige. (Zsemlye Lajos)	347.
29. Isten teremtményei vagytok. Konkoly-Th. István)	351.
30. Isten megváltottai vagytok. (Kiss József)	357.
31. Isten cselédei vagytok. (Györke István)	360.
32. Az épülő és építő egyház. (Dr. Enyedy Andor)	370.

3. Szeretsz-e engem? Vers. (Konkoly-Th. István)	67.
4. Bartimeus. Vers. (Muraközy Gyula)	99.
5. A Golgothán. Vers. (Muraközy Gyula)	100.
6. Aratóünnepély. (Samu István)	222.
7. Ösztön. Góliát legyőzetése. Vers. (Konkoly-Th. I.)	315.
8. Örökös reformáció. Vers. (Szigethy Ferenc)	318.
9. Arva Bethlen Kata. Felolvasás. (Samu István)	342.
10. A kenyér megszentelése. (Varga Lajos)	352.
11. A keresztény bölcsesség. (Csomár Zoltán)	356.
12. A beavatkozás. Nyári. (Szabó Zsigmond)	361.
13. A szolgálat célja. (Csomár Zoltán)	365.
14. Krisztus a megtérítő. (Konkoly-Th. I.)	372.
15. Szegény és gazdag ösztönalkozás. (Varga Lajos)	377.
16. (Jegyzet)	382.
17. A vallásos nevelés iskolai év elején. (Konkoly-Th. I.)	387.
18. A hollók. (Szabó Zsigmond)	394.
19. A vetés. (Varga Lajos)	395.
20. Aki áll és rögzít. Templomszentelés. (Czibor J.)	396.
21. Az élet kútja. (Varga Lajos)	397.
22. Háborog tengeren. Békvasárnap. (Konkoly-Th. I.)	398.
23. A jóság. (Varga Lajos)	402.
24. (Jegyzet)	403.
25. A segítség. (Varga Lajos)	404.
26. A vándor. (Konkoly-Th. I.)	405.
27. Volt! — les! Kőszobor munkás férfi fellett.	407.
28. (Konkoly-Th. István)	411.
29. A fájdalom. (Varga Lajos)	413.
30. Ne vedd meg az Ur tenyészét. Öngyilkos ifjú fellett.	414.
31. (Endrédi János)	416.
32. Megnémulok és többé meg nem nyitom számat.	418.
33. Fátal családapa fellett. (Gencsy Béla)	422.
34. A mester itt van! Fátal leány fellett. (Konkoly-Th. I.)	426.
35. Az üres bölcső. Kisbaba fellett. (Dr. Pinközy G.)	431.
36. A lélek diadala. Egyetlen kislány fellett. (Barcza J.)	433.
37. Ami a napokat meghosszabbítja. Agg özvegy fellett.	437.
38. (Barcza József)	442.
39. Az élet nagy kérdése. Agg fellett. (Konkoly-Th. I.)	446.
40. (Dr. Pinközy G.)	450.
41. A mentegés. (Barcza József)	454.
42. (Barcza József)	458.
43. Kévelység. (Konkoly-Th. I.)	462.
44. Énekek-ének. Melodrama. (Csabay Pál)	466.

gye... egykeink szomorú sorsát festené...

b) Ünnepekre.

1. Izrael reménysége. Karácsonyi. (Szücs Árpád)	3.
2. Ha tudtam volna. Karácsonyi. (Lengyel József)	7.
3. Előre! Ujévi. (Konkoly-Th. István)	10.
4. Két feltétel. Ujévi. (Darányi Lajos)	14.
5. Emeljünk zászlót. Márc. 15-re. (Konkoly-Th. I.) <i>Z. 20:6</i>	89.
6. Imádságok márc. 15-re. (Konkoly-Th. István)	92.
7. A siró Jézus. Virágvasárnap. (Csomár Zoltán)	111.
8. A keserű pohár. Nagypénteki. (Szabó Zsigmond)	114.
9. Édenkert és Getsemáné. Nagypénteki. (Gencsy Béla)	118.
10. Az élő Jézus. Husvét. (Csomár Zoltán)	122.
11. Jézus mindig velünk van. Áldozói. (Varga Lajos) <i>Mt. 28:11</i>	156.
12. Az egyakarát emberei. Pünkösdi. (Csomár Zoltán)	159. <i>ApCsel 2:1-4</i>
13. A Szentlélekkel való megteljesedés. Pünkösdi. (Varga Lajos)	152.
14. Emlékezzetek. Reformációi. (Konkoly-Th. István)	324.
15. Sorsdöntő találkozás. Adventi. (Szabó Zsigmond)	373.
16. Készítsétek az Urnak utát. Adventi. (Bacsó Gyula)	377.
17. Békesség néktek. Adventi. (Konkoly-Th. István)	380.
18. Krisztus főprófétái tiszte. Adventi. (Zajdó László)	384.
19. Krisztus főpapi tiszte. Adventi. (Zajdó László)	385.
20. A megmentő szeretet. Karácsonyi. (Darányi Lajos)	387.
21. Az igazi békesség királya. Karácsonyi. (Szabó István)	390.

c) Alkalmakra.

1. Simeon. Karácsony utáni. (Darányi Lajos)	18.
2. Szorgalmasan kérdezősködjétek. Ujév utáni. (Dr. Pinkóczy Gusztáv)	22.
3. Hívjuk meg Jézust is. Farsangi. (Barcza József)	31.
4. Kétféle módszer. Farsangi. (Barcza József) <i>Jám. 2:10</i>	48.
5. Megnehezült szívek. Farsangi. (Szücs Árpád) <i>Lk. 21:34</i>	52.
6. Hűség, bizalom. Farsangi. (Samu István) <i>Ról. 1:16-17</i>	55.
7. Hogyan imádkozol? Böjti. (Konkoly-Th. István) <i>Mt. 26:39</i>	63.
8. Az ünnepekről, a böjtről. Helv. Hitv. 24. része. (Zajdó László)	100.
9. A jótett elmaradása bűn. Bűnbánati. (Illyés István)	97. <i>Jak. 4:17</i>
10. Hit és látás. Husvét utánra. (Bacsó Gyula)	125.
11. Egyetértés. Választáskor. (Konkoly-Th. István)	128.
12. A tavasz Isten munkája. (Zajdó László)	131.
13. A hasznos gyógyszer. Bűnbánati. (Darányi Lajos)	134.

14. Isten dicsősége. Tavaszi. (Konkoly-Th. István) <i>Ess. 6:3</i>	145.
15. Jusson elődbe. (Okos Gyula) <i>Z. 49:11-12</i>	167.
16. Egymás terhét. (Okos Gyula) <i>Gal. 6:2</i>	171.
17. Az ifjuság oktatásáról. Helv. Hitv. 25. része. (Zajdó László) <i>Ef. 6:4 + Mt. 25:36</i>	195.
18. Az én Megváltóm. (Lengyel József) <i>II. Tim. 1:12</i>	198.
19. Az én Pásztorom. (Konkoly-Th. István) <i>Z. 23:1-4</i>	200.
20. Az én Királyom. (Meskó Dezső) <i>Jn. 18:37</i>	204.
21. Az aratás öröme. (Darányi Lajos)	215.
22. A kalász üzenete. (Samu István)	218.
23. Isten igazgatja az időket. Káros időjáráskor. (Varga L.)	222.
24. Templomi beszéd öreg diákok találkozásán. (Konkoly-Thege István)	229.
25. Kevés az arató. (Konkoly-Th. István)	241.
26. A mi kenyerünk. (Darányi Lajos)	245.
27. Krisztus a lelki vezér. István király napjára. (Samu István)	248.
28. Az igazi hálaáldozat. Ujkenyéri. (Bacsó Gyula)	254.
29. Az egyiptomi gabonás házak. Urvacsorai. (Szabó Zs.)	259.
30. Isten főpapjának ajándéka. Urv. agenda. (Koncsol J.)	262.
31. Isten iskolája. Tanév elején. (Konkoly-Th. István)	273.
32. Örvendezz ifjuságodban. (Konkoly-Th. István)	276.
33. A mi zászlónk. (Koncsol János)	294.
34. Az igazi istentisztelet. Árvanapra. (Kovács Vince)	309.
35. A kötelező látogatás. Árvanapra. (Darányi Lajos)	312.
36. A megcsordult kőszikla. Urvacsorai agenda. (Koncsol János)	328.
37. Zászlóavatási beszéd. (Györke István)	329.

d) Temetésre.

1. Bizalom az Urban. Igen megpróbált vény leány felett. (Nyitray D.)	34
2. Vajha olyan volnék, mint hajdan. Ifju felett. (Konkoly-Th. István)	36.
3. Az életnek könyvébe. Istenfélő özvegy felett. (Simon Béla)	38.
4. Állandóság a mulandóságban. Öreg felett. (Szabó Zs.)	66. <i>Z. 109:12-13</i>
5. Ne vigy kísértetbe. Meggyilkolt felett. (Gencsy B.)	68. <i>Bk. 11:35</i>
6. Visszaadva. Siri beszéd. (Simon Béla)	72.
7. Sokat szenvedett családanya felett. (Dr. Pinkóczy G.)	103. <i>Z. 6:7</i>
8. Hatalmas az Ur. Fialat községi bíró felett. (Szabó I.)	106. <i>Lk. 40:33-34</i>

9. Mik vagyunk, mivé leszünk? Árva leány felett. (Barcza József)	138.
10. Csendes hazatérés. Öreg asszony felett. (K.-Th. I.)	141.
11. Az elrejtett élet. Sirnál. (Simon Béla)	143.
Mt 28: 1-8 12. Imé elöttetek megy. Idős, jó asszony f. (K.-Th. I.)	175.
Lk. 12: 34 13. Az elvételgetett kincs. Gyermek felett. (Bacsó Gyula)	179.
Mt 26: 38-39 14. A keserű pohár. Középkorú anya felett. Varga L.)	207.
15. Te mindent megtehatsz. 19 éves anya felett. (Barcza József)	233.
16. Krisztusnál lenni jobb. 94 éves nő felett. (Szabó Zs.)	236.
17. A halál foglya. Családapa felett. (Varga Lajos)	265.
18. Ugy lett, amint az Urnak tetszett. Csecsemő felett. (Barcza József)	268.
19. Halotti beszéd egy tanító felett. (Zajdó László)	299.
20. Istennek gondja van az övéire. Agg asszony f. (Barcza József)	331.
21. Oráció árva ifju felett. (Szabó Zsigmond)	334.
22. Fiatal édesanya felett. (Balogh Sándor)	364.
23. A jövődöt keressük. Öreg asszony felett. (Barcza J.)	394.

II. VALLÁSOS ESTÉN.

1. Beköszöntő: A tékozló magyar hazatérése. Vers. (Konkoly-Th. István)	1.
2. Krisztus keresztfája. Vers. (Szigethy Ferenc)	40.
3. Ezüstharangzó. Vers. " "	73.
4. Az ácsműhely csodája. Vers. " "	238.
5. Názáreti legenda. Vers. " "	271.
6. Tompa Mihály sirjánál. Vers. " "	303.
7. Szikszay György. Vers. " "	367.
8. Keresztelő János. Vers. " "	397.
9. Karácsonykor. Vers. " "	398.

Előfizetést hirdetek

BARCZA JÓZSEF dőgei lelkipásztor prédikációira.

Szerző, mint volt tanárát engem tisztelt meg azzal, hogy az iskoláig visszanyuló bizalommal dolgozatait bírálatra, s ha úgy látnám jónak, kiadásra hozzám küldötte be. Átolvasás után 36 drb. ünnepi, alkalmi és közönséges beszédet kiválasztottam, mint amelyek a megjelenésre kiválóan érdemesek s azokra im előfizetést nyitok.

A beszédek textusserűség, mély és tiszta evangéliumi levegő, gondolatgazdagság, eredeti felfogás, fordulatosság, közérthei kösség, kiváló gyakorlatiasság, helyenként meglepő alkalmazás-képesség, logikai elrendezés és okfejtés s világos irány jellemzik, egyben ajánlják.

A mű ez év május 10-re jelent meg 11—12 nyolcad íven. Ára bérmentve előfizetőknek 2,50 P, könyvkereskedői uton 3.20P. Az előfizetési díjak a Bethlen Gábor nyomdának (Budapest, IX., Kálvin-tér 8. sz.) küldendők. Befizetési lap száma: 18.320.

Budapest, 1939. április 12.

Kiss Ferenc.

Kitüntette állami oklevéllel!

BOGNÁR JÁNOS uri szabósága.

Képesített egyenruha- és papiszabó.

L É V A.

Református ember nyomtatványszükségletét református nyomdában szerzi be!

BABÁGH JÓZSEF
könyvnyomdája
L É V Á N, Kossuth Lajos-téren.
(Kálvin-ház.)

Készít mindennemű nyomtatványokat u. m. : heti vagy haví folyóiratokat, táblázatos nyomtatványokat, műveket stb. stb

FELVIDÉKI

PRÉDIKÁTOR

Azelőtt: ÚTMUTATÓ.

FOLYÓIRAT

a református igehirdetés
szolgálatában.

1940. július

Megjelenik havonta egyszer.

V. évfolyam.
7. szám.

Szerkeszti: KONKOLY-TH. ISTVÁN.

Jánosi, Gömör megye.

Kiadó: Babágh József, Léva.

Nyomatott: BABÁGH JÓZSEF könyvnyomdájában, Léván.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR

Felelős szerkesztő:
KONKOLY TH. ISTVÁN.
ref. lelkipásztor, em. főjegyző.
JÁNOSI, Gömör megye.

Előfizetési díj: Évi 8 p., félévenként 4 p. negyedévenként 2:25 p.

E füzet megtartása előfizetésre kötelez.

E füzet tartalma:

I. A katedrában:

A mindenkori öröm. (Darányi Lajos.)
Gondoskodik rólunk. Aratási. (Barcza József.)
Történesek. (Simon Béla.)
Krisztus hatalma. (Bacsó Gyula.)
A Názáreti egy napja. (Lengyel József.)
Beszélő kövek. Templom emlékünnepe. (Györke István.)

II. Vallásos estén.

Beszélgetés a forrással. Vers. (Szigethy Ferenc.)

III. Üzenetek.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR FOLYÓIRAT

a református igehirdetés szolgálatában.

Szerkeszti:
KONKOLY THEGE ISTVÁN.

V. évfolyam.

7. szám.

I. KATEDRÁBAN.

A mindenkori öröm.

Textus ; I. Thess. 5: 16.

Keresztyén Testvéreim!

Isten segítségével ma az igehirdetés az örömről, vagy a-hogy az örömet a mindennapi életben nevezzük: a szórakozásról szól.

Mindenek előtt azt kell megállapítanunk, hogy Isten nem ellensége a szórakozásnak. De azt elengedhetetlenül megkívánja, hogy mindenkinek a szórakozása igazi és ne vétkes örömből álljon.

Hogy mi Isten akarata szerint szórakozhassunk, a következő igazságokat kell szem előtt tartanunk.

1. Az a legboldogabb ember, aki a kötelességét olyan boldogan végzi, hogy számára az is szórakozás. Tehát arra kell magunkat ránevelnünk, hogy a munkánkat akármilyen nehéz, szívesen végezzük. Valósággal pokol az olyan embernek az élete, aki alig várja, hogy vége legyen a munkájának, mert az ilyen ember aztán a szórakozásában kárpótlást keres. Az ilyen ember afeletti elkeseredésében, hogy neki gürcölni, robotolni kell, elveri a keresetét és nem hagy békét a családjának. Isten azt kívánja; mindenkor örüljetek. Csak az örülhet mindig, aki a maga munkakörében megtalálja a maga örömét, a maga szórakozását.

2. De szüntelenül mégsem dolgozhat az ember, mégpedig

azért nem, mert az emberi szervezet kimerül, elfárad és ilyenkor annak megpihentetésére olyan jól esik egy kis nemes szórakozás, mint amilyen jól esik, ha a szobába nyílt ablakon beáramlik a tiszta levegő. Az ilyen szórakozásnál legelőbb tekintsük a férjet és a feleséget. Rájuk nézve ez a törvény: *ne legyen nekik külön szórakozásuk*. Igazi boldog családi élet csak ott van, ahol a férj és feleség tudnak egymás szórakozásáról és szívesen meg is engedik azokat. A legtöbb családnak békessége ott borult fel, hogy nem tudtak a férj és feleség együtt szórakozni. Az egyik az italt, a kártyát, a másik a flangálást választotta. Így aztán egymást folyton hibáztatják és gyanúsítják.

3. Ebből következik az a legfontosabb, hogy a szórakozás helye egyes kivételektől eltekintve az otthon legyen. Az a család a legboldogabb, amelynek a tagjai megtalálják otthon a maguk szórakozásait. Sokféle szempontból szokták nézni, hogy melyik leányból vagy ifjúból lesz jó feleség vagy férj. Az összes szempontok felé azt emelhetnénk: azokból, akik szeretik az otthonukat, akik szeretnek otthon lenni.

Igen sok családnak az a baja, hogy alig hogy leteszik a munkaeszközt, vagy alig hogy leteszik a kanalat, már elkészül otthonról a család minden tagja, mint ősszel nálunk a költöző madarak. Van család, ahol az a baj, hogy a férfi, a családapa nem szereti az otthont. Szinte izgatott, ha már otthon kell lenni. Nem tud beszélgetni a feleségével, nem tud foglalkozni a gyermekekkel, valami láthatatlan erő viszi el otthonról. Dolgozni muszáj elmenni otthonról, de szórakozni csak igen ritka esetben szabad elmenni otthonról. Az aztán megint más dolog, hogy egymást szerető és megértő családok látogatják meg egymást. Senki ne értse félre azokat a szavakat, amelyeket most fogok mondani. Igen sok családnak a boldogságát az zavarta meg, hogy van kaszinó, ipartestület és gazdakör. Ha megszavaztatnánk a feleségeket, a gyermekeket és az édesanyákat, igen sok arra szavazna, hogy ezeket el kell törölni, fel kell oszlatni. Mi azt mondjuk, hogy van szükség azokra a társadalmi alakulatokra, de csak addig, míg a férj, vagy gyermek az ottani időtöltésével nem veszélyezteti a család boldogságát. Nagy szükség van a társadalmi összefogásokra is. Nagy szükség van arra, hogy a közös foglalkozású és társadalmi állású emberek egyetértésben és gyakori érintkezésben éljenek, de ezen a világon legnagyobb szükség mégis a boldog családi életre van. Az egyháznak célja az is, hogy támogassa az összes társadalmi megmozdulásokat, de a legfontosabb célja mégis az, hogy megtisz-

títsa és békességgel töltse meg a családi hajlékokat. A család békessége érdekében pedig ezt kell hangoztatnunk: Minden családtag igyekezzék a maga szórakozását a többi családtagokkal együtt lehetőleg otthon megtalálni.

Ez a legrövidebb út a boldogsághoz, csak meg kell szokni, gyönyörűen lehet otthon szórakozni. Van könyv, van ujság. Házilátogatás során gyakran láttam, hogy a család tagjai kártyáztak az asztal körül. Ez is ártatlan szórakozás. Csak pénzre kártyázni veszélyes. Ha van olyan családtag, akinek az ital ad szórakozást, ha végből nem tud róla lemondani, vitesse haza azt a féllitert és igya meg otthon. Sok olyan szórakozás van, amely otthon ártalmatlan, de idegenben veszélyes.

4. Olyan szórakozást válasszunk, amely kevés pénzbe kerül. Hozzáértő emberek kiszámították, hogy ezen a világon az emberek több pénzt költenek el szórakozásra, mint eledelre. De a szórakozás nemcsak pénzbe kerül, hanem sok szórakozás az ember egészségébe is kerül. Több ember vesztette el az egészségét szórakozás közben, mint munkaközben. De az a legszomorubb, hogy a szórakozás sokszor a becsületbe is kerül. Az ember sok szórakozás közben hirtelen és meggondolatlan. Olyan dolgot csinál, ami miatt az egész életén keresztül sirhat. Különösen az italos és táncos szórakozás viszi az embereket olyan területre, ahol igen könnyen el lehet siklani és meg lehet botlani. Olyan szórakozást válasszon tehát mindenki, amelyért pénzt csak keveset kell adni, egészséget és becsületet pedig egy cseppet se.

5. Végül még egy igen fontos intelem. Vigyázzunk arra, hogy ne a másokról való beszélgetés szórakoztasson. Másokról jól lehet beszélni, de rosszat ne beszéljünk. Hát miért aggatnánk a más szennyesét a mi nyelvünkre? Amit a más házából kiserpernek, miért engednénk azt be a mi házunkba? Miért innánk mi állott pocsolavizet, amikor szabad nekünk a kristálytisza forrásból meríteni. A Leányegyesületnek az Ifjusági Egylet és a Cserkészcsapatnak már az is felbecsülhetetlen értékű cselekedete, hogy megtanítja a fiatalságunkat nemes szórakozásokra. Leányegyletünk is azért rendezti kis előadásait, hogy a mi kedves egyházas hiveinknek módot adjon olcsó és építő szórakozásra.

Keresztyén Testvéreim!

Mindezek után minden jó keresztyénnek azt kell tudnia, hogy ezen a földön nincs teljes öröm, teljes szórakozás. Isten egy másik országban, a menyországban készített nekünk hajlékot, ahol teljes öröm van. Vigyázzunk, hogy amikor kezünkbe vesz-

szük a földi örömeknek és szórakozásoknak meghívóját, el ne dobjuk a mennyei meghívót. Inkább törjön fel szivünkéből a vágy: Istenünk, ennek a földnek tengersok szenvedésén és ritka örömein keresztül vigy be minket a Te Országodba, az igazi örvendezés, a legteljesebb a legigazabb szórakozás helyére. Ámen.

Darányi Lajos.

Gondoskodik rólunk.

Aratási

Olv. Máté 6: 25–34.
Alapige: Zsolt. 68: 20.

A testi ember élete, akit még nem szült ujjá az Isten kegyelme, csupa aggodalmaskodás, mivel csak önmagában bizik. Állandóan fojtogatja a félelem amiatt, hátha nem lesz a munkájának eredménye s akkor mit eszik, mit iszik, mivel ruházódik? A látható világ javaiért aggodalmaskodik csupán, mert, nem hiszi, hogy aki először keresi az Isten országát és az ő igazságát, annak mindazok megadatnak ingyen kegyelemből, amire szüksége van testi életének is. Ezért aggodalmaskodás a vetése is, amely állandóan ott lebeg a kikelt gabona felett egészen az aratásig. Ha hideg és száraz a tél, azért retteg, hogy kifagy a buza. Ha sűrűn hull az eső, felsóhajt: „Jaj, mi lesz így velünk?” Ha bezárul az ég csatornája, kétségbeesik, hogy hiába vetett, nem lesz mit aratnia. Perel a széllel, perel a hőséggel. Szüntelen aggodalmaskodik, mintha azzal gazdagíthatná az aratás áldását. Isten sokféleképpen tanít az aggodalmaskodás gyötrelmes és hiábavaló voltára. Egyszer szegényessé teszi az aratás örömét, máskor meg felfokozza azt. Arra akar megtanítani, amit Jézus így fejezett ki: „Ne aggodalmaskodjatok.”

Most, amikor zizegve dől a rend a kaszák suhintása nyomán és gazdag aratási örömet juttatott osztályrészül a magyar föld népének az Isten, áldásának bőségével akar megtanítani bennünket arra: „Ne aggodalmaskodjatok.”

Vajjon megtanulja-e ezt a mi magyar népünk, vajjon megtanulja-e ezt a dögei református gyülekezet minden tagja? Sorsdöntően fontos pedig, hogy megtanuljunk, mert csak akkor tudjuk elmondani a zsoltáros Dáviddal mi is a hívő szívnek hálátelt vallomását: „Áldott legyen az Úr! Napról-napra gondoskodik rólunk a mi szabadításunk Istene!”

Most arról beszélünk azért alapigénk nyomán, hogy ki gondoskodik rólunk és hogyan gondoskodik rólunk.

1. Ki gondoskodik rólunk?

Még a kicsiny gyermek is tudja, amit a bűn uralma alatt élő ember megvallani nem akar: az Isten gondoskodik rólunk.

Gondoskodásának egyik áldott bizonyága az aratás is.

Nem úgy van, hogy az embertől függ az aratás eredménye, mert az igazság az, hogy teljesen az Istentől függ. Miénk csak a föld megmunkálása és a vetés. Ennyit feltétlenül meg kell tennünk, viszont többet nem is tehetünk. A többit — elvégzi az Isten. Az Ő titokzatos és csodálatos munkája az, hogy a barázda sirjában elrothad a mag, azután megelevenedik és kibújik a földből a zöld füvecske. Ezt azonban elpusztíthatná a tél hidege, ha a hótakaró nem őrizné meg számára a meleget. Majd csókolgatja a tavaszi napsugár, áztatja az eső, üditi a harmat, simogatja a szellő s egyszer csak azt látjuk, hogy szárba szökken, megnő, kalászt hoz és a kalász megtelik drága szemekkel. Szinte észrevétlenül érik kaszavágásra.

Testvéreim! Mit tettünk mi azért, hogy megérjen a szem? Az ember csak egyet tehet: hittel imádkozik és a hívő ember ezt is teszi.

Istennek a gondoskodása, amellyel megadta egy esztendőre ismét a kenyeret, csak hálával tölthet el bennünket, hiszen minden megért kalász azt hirdeti: „Gondoskodik rólunk a mi szabadításunk Istene.”

Isten azonban nem elégszik meg a szép szavak hálájával, hanem azt várja, hogy a hálánk könyörülő szeretetben, hitben és engedelmisségben, alázatosságban és szolgálatban mutassa meg a maga fényes arcát.

Egy gazdag római ifju súlyos betegségben szenvedett. Egészsége helyreállván, szíve megtelt hálával és így kiáltott fel: „Óh mindenható Felség, — ha vissza lehetne fizetni jószágodat, szívesen odaadnám minden vagyonomat.” Hemas, a pásztor meghallotta ezt és így szólt az ifjuhoz: „Minden jó adomány felülről száll alá, ahová te nem küldhetsz semmit. Jőjj, kövess engem.” Egy kunyhóba vezette az ifjut, ahol nyomor és boldogtalanság lakott. Az apa betegen feküdt, az anya sirt és a gyermekek kenyérért rimázkodtak. Hemas így szólt hozzá: „Tekintsd ezt áldozati oltárnak, nézd ezeket az Ur testvérei és képviselői gyanánt.” Az ifju bőkezűen gondoskodott róluk és azok angyaluknak nevezték őt. Hemas mosolyogva mondta neki: „Igy fordítsd te hálás szívedet először a menny, azután pedig a föld felé.”

Nem elég csak fürödni az Isten gondoskodó szeretetének

fénytengerében, hanem arra a gondoskodó szeretetre így kell felelni, mint ahogyan ez a római ifju is felelt.

Könyörülő szeretetünk a legszebb beszéd arról, hogy „gondoskodik rólunk a mi szabadításunk Istene.“

„Szabadításunk Istene.“ Ki ne vallaná azt közlünk, hogy Isten, a szabadítás Istene? Hiszen ha szenvedést bocsátott reánk, Ő nyitotta meg lelki szemeinket, hogy a szenvedés felhőjén át is meglássuk rajtunk nyugvó édesatyai szemét. A hívő ember azért nem zúgolódik a veszteség, bánat, fájdalom, szenvedés idején sem, mert tudja, — sokszor megtapasztalta már! — hogy Isten minden cselekedetében el van rejtve az — áldás. Isten nevelő iskolájában meg kell tanulnunk a szenvedés leckéjét is.

„Szabadításunk Istene“ Ő. Ellenségeink ellen Ő volt a védelmünk, elesésünkben a felemelő kar, könnyhullatásunk idején a vigasztalás és gyászunkban az élet hirdetője.

„Szabadításunk Istene“ Ő. Megszabadított bennünket mindenek felett a büntől, haláltól és kárhozattól egyszülött Fia, a Jézus Krisztus által.

Az Ő csodálatos szabadítását egyik rézbőrű keresztyén így érzékeltette.

Az indiánusok ott ültek a tűz körül. A rézbőrűek egyike ekersztyén lett és szive megujult. A többiek éppen most kérdezték: „Hogy is történt, hogy megtértél?“ A kérdezőt némán egy hernyót vett fel a földről, helyet csinált a tűzben s letette a hernyót a tűz közepén a földre. A féreg próbált menekülni erre is, arra is, de köröskörül égett a tűz és szabadulni nem tudott semerre sem. Az indiánus erre a tűzön át odanyult, a hernyót kivette és letette a zöld pázsitra, ahol az sietve és az életnek örülve tovamászott. „Így volt velem is, — mondotta a természet egyszerű fia. Jézus Krisztus a pokol tűzéből kivett engem és életet adott.“

Ime, a gondoskodó Isten — szabadító Istenünk is.

Testvérem! Te szabad vagy-e már a büntől? Adj hálát érte, ha már szabad vagy, könyörögj szüntelen könyörgéssel a szabadító Istenhez, ha még nem vagy szabad. *Isten dicsőségének szolgálata az ember tökéletes szabadsága.*

A zsoltárirónak van még egy megállapítása a szabadító Isten gondoskodásáról.

2. Amikor azt a kérdést tesszük fel: *hogyan gondoskodik rólunk az Isten?* — mi sem felelhetünk mást, mint Dávid! „napról-napra.“

Azt jelenti ez, hogy az Isten gondoskodása egy pillanatig sem szűnik meg. Ha megszűnne, ez végzetes lenne reánk. Ő naponként megadja a kenyeret és mindazt, amire szükségünk van, ezért mondja Jézus: „Ne aggodalmaskodjatok a holnap felől.“ Ha pedig szükségét láttat velünk, ezzel egyfelől fel akarja ébreszteni a gazdagok lelkiismeretét, hogy gyakorolhassák magukat a segítő szeretetben, az irgalmasságban és az adakozásban, másfelől a szükséggel nevelni akar minket, hogy el ne bizakodjunk, s ne a magunk erejére támaszkodjunk, hanem az Ő kegyelmére. Hitünket így is növelni akarja. Isten azonban nemcsak a testi javakról gondoskodik napról-napra, hanem a lelkünk eledeléről és italáról is. Lelki táplálkozásunk kifogyhatatlan tárházává tette a Bibliát. Csak be kell lépünk az ajtón, hogy bőségben legyen részünk. Tiszta, üdítő vizről is gondoskodik számunkra. Ott buzog a kereszt tövében. Csak a golgotai kereszttig kell elmennünk, hogy szomszágunkat elolthassuk s ott maradjunk, hogy soha többé meg ne szomszjúhozzunk.

„Napról-napra.“ Micsoda kegyelem ez!

Mert egyszeri, vagy időleges gondoskodása nem volna elég a számunkra, mint ahogyan a kicsiny gyermeknek sem elegendő, ha az édesanyja például csak hetente egyszer gondoskodna róla. Akkor bizonyosan elpusztulna.

Isten azonban „napról-napra“ gondoskodik rólunk. Ezért nem szabad aggodalmaskodnunk, mert azzal nemcsak a természetünket nem növelhetjük meg egy arasszal sem, hanem megbántjuk vele mennyei Atyánk szívét.

Jól tudja az Isten, hogy mire van szükségünk. A mi kötelességünk az, amit elmulasztunk s amire Jézus így figyelmeztet: „keressétek először Istennek országát és az ő igazságát.“

Aki ezt teszi, annak mindenek megadatnak s az tapasztalni fogja: „Napról-napra gondoskodik rólunk a mi szabadításunk Istene,“ — mint ahogy megtapasztalta ezt Dávid király is.

Ez a tapasztalat: a tökéletes boldogság.

*

Ha az életünket vizsgáljuk, a hívők életét szemléljük; ha a megsárgult gabonakalászokra gondolunk s az aratók kaszájának villanását látjuk, mondhatunk-e mást, mint a mai szentige: „*Áldott legyen az Ur!* Napról-napra gondoskodik rólunk a mi szabadításunk Istene!“ Ámen.

Barcza József.

56. Történések.

Alapige: Jól 1: 2. vers.

Ha ezt a kérdés alakjában tett ígét most én még egyszer elmondanám és találókérdésképen azt kérdezném vele, hogy tudná-e valaki közületek, hogyan fogom most az ígét hirdetni ennek az ígének az alapján s hogyan értelmezem és magyarázom én most ezt az ígét, azt hiszem T. hogy talán mindnyájan az ígével felelnétek vissza, mint akik megfejtettétek a találós kérdést: Bizony nem hallottunk még ilyen háborúról, bizony nem történt még ilyen a mi időnkben és a mi atyáink idejében.

Erről a kérdéstről beszélünk s azt az Isten ígéje tükrében néznünk, azért is szükséges, mert az Isten ígéből kapjuk rá a legérvényesebb, legigazabb és legmegnyugtatóbb feleletet és az Isten ígéje hív fel bennünket a harcolók ellen egy új harcra, az egyedül jogos háborura.

*

„Történt-e ilyen a ti időtökben, vagy a ti atyáitoknak az idejében?” Minden időben történt valami, minden kornak meg volt a maga eseménye, amelyre felfigyeltek az emberek és amely éreztette a hatását az emberiség életében. A felolvasott ígében Jól próféta fájdalmasan kérdezi a véneket, hogy történt-e olyan csapás az ő életükben, vagy atyáiknak az életében, mint a sáskacsapás Izrael életében most véghezvitt. „Pusztává tette a szőlőt, összetörte a fügefát, mezitelenre hántotta és most fehérlenek ágai. Amerre a sáskahad megy, előtte tűz emészt, utána láng lobog, előtte olyan a föld, mint az Édenkertje, utána pedig kietlen pusztaság, meg sem menekedhet tőle semmi. 2: 6 v. Rohannak a hegyek tetején, mintha hadi szekerek robognának, mintha tarlót emésztő láng ropogna, elrémülnek tőle a népek, minden arc elsápad. Reszket előttök a föld és megrendülnek az egek, a nap és hold elsötétednek, a csillagok is bevonják fényöket. 2: 5. 6. 10 v. Izrael életében ilyen nagy csapás volt a sáskajárás. Erre emlékezik vissza a próféta nagy keserűséggel.

Az emberiség életében életeket megfordító és világot átalakító történelem volt a Krisztus születése, halála, feltámadása és tanítása. Olyan nagy hatással volt az emberiség életére, hogy ma majdnem 700 millió ember vallja magát Krisztus követőjének.

Az őskeresztyénség életében olyan nagy esemény volt a Krisztus visszajövetelének ígérete, hogy ennek hatása alatt so-

kan elhanyagolták munkáikat, mert nem tudták, hogy mikor jelenik meg az ég felhőiben az eljövendő Krisztus itélni eleveket és holtakat.

Nagy esemény volt a protestantizmus megszületése és belépése a történelembe, hatását érezteti ma is a kulturában és művészetben, amelyeket megnemesített és szebbé tett.

A világot átalakító nagy esemény volt a francia forradalom, amely a szabadság és egyenlőség eszméjét hintette el a nemzetek történelmében és vitte közelebb a megvalósulás felé.

Nagy események és történések voltak a magyar nemzet történetében Muhi, Mohács, Világos, Nagymajtény és Trianon eseményei és fájdalmas történései, amelyeknek hatását még ma is érezzük ebben a kálvária-járással teljes magyar életben.

Ha valamelyik kornak és nemzedéknek kijutott az eseményekből, a mi nemzedékünknek annyi jutott belőle, amennyit a múltban három nemzedék sem élt át. Az egyik megrázkódtatást el sem felejtjük, már kezdődik a másik, az egyik háború után még fel sem száradnak az árván és özvegyén maradtak könnyei, amikor már a másik háborúnak a rokkantjai és bénák is közöttünk járnak. A világ egyik részén még el sem mulik a nagy gazdasági válság, amikor a másik felén ezrével járnak a munkanélküliek és ezrével halnak éhen az emberek. Ha ezekhez hozzá vesszük még a folyton ismétlődő földrengéseket, a tengerárak pusztítását, trónok összeomlását, országok máról-holnapra való eltűnését és ujak születését, azt a kifürkészhetetlen politikai és diplomáciai tevékenységet, amely áthatja a világot, akkor arra kell gondolnunk, mintha Krisztusnak az ígéje ennek a nemzedéknek az életében feltartóztatlanul és félelmetesen kezdene bekövetkezni: Hallanotok kell majd háborukról és háboruk híreiről, amikor nemzet nemzet ellen támad, ország ország ellen, lesznek éhségek és döghalálok, földindulások és rettetgetések mindenfelé. Mt: 26: 6. 7. v.

Ha valamelyik nemzedék elkérdezhetette legvénebbjeitől, akkor mi igazán elkérdezhetjük a próféta szavait: Történt-e ilyen a ti időtökben, vagy a ti atyáitoknak az életében? Mindezek a történések, ezek az események olyan fontosak, hogy míg az ígehirdetésben sem mehetünk el mellettük anélkül, hogy feleletet és megoldást, vagy orvosságot ne keressünk rá.

Arról a rettenetes háborúról és gyilkolásról pedig nem is kell szólnunk, amely most folyik napjainkban, nem is kell elsorolnunk azokat a harci fegyvereket és terveket, amelyekkel rettetgetik egymást a harcoló felek, elegendő éreznünk és át-

élnünk ennek a háborúnak a mi életünkre is gyakorolt hatását, elegendő éreznünk azt a nagy kétséget, amelyben élünk, azt a nagy bizonytalanságot, amellyel a mindennapi kenyér, a testet takaró ruha és a jövőnk felől vagyunk eltelve.

Egy nagy francia mondotta, hogy a francia forradalom idején élni, valóságos áldásnak számított. Aki akkor volt fiatal, szerinte az a menyekben élt. („Duff Cooper: Talleyrand“)

Ma ezt a mondást az ellenkezőjére változtatva mondanák az emberek. Hogy ennek a nemzedéknek nehéz az élet, bizonyítja az a sok örömtelen élet, amellyel tele van a világ, de bizonyítja főképpen az életuntak hosszú és szomorú listája.

Ha ilyen keserves a mi életünk, s ilyen nehéz ebben a korban élni s azt akarjuk, hogy kívánatosabb és örömteljesebb legyen az élet mindenki számára, akkor egy új háborút kell hirdetnünk, hadat üzennünk a harcolóknak, ha egy boldogabb, békésebb kort szeretnénk élni, akkor a Krisztus követőinek a most folyó látható háború ellen, egy láthatatlan háborút kell indítani. Erre a láthatatlan háborúra mozgósít most Krisztus minden benne hívőt és őt követőt. Egy olyan hadseregnek kell toborzódnia Krisztus követőiből, amely félelmeesebb ezeknél a félelmetes seregeknél, de nem harci fegyvere és bosszúja miatt, hanem győzhetetlensége és ereje miatt.

Ennek a láthatatlan háborúnak harcos katonái a Krisztus vezérlete alatt küzdenek a látható háború mindkét harcosai ellen. Ez a hadsereg nem száll repülőgépekre és nem dob bombákat védtelen városokra, nem harcol szárazon, vizen, vagy levegőben öldöklő fegyverekkel, ennek a Krisztus seregnek egyetlen fegyverneme van, amellyel küzd: ez az imádság.

Ennek a seregnek nem az célja, hogy fegyverével életeket oltson, hanem hogy életeket mentsen, nem városokat akar rombadönteni, hanem a romokból akar új életet és virágzást fakasztani. Győzni akar ez a sereg is, a gyilkolás és a pusztítás ösztönét és vad erejét akarja legyőzni, imádságával az ágyuk dörgését, a sebesültek jajját, a gyászolók könnyét és a haldoklók hörgését akarja megszüntetni. Épen ezért ennek a seregnek más a haditerve, mint annak, ami fölött most veritékeznek, vagy amit most hajtanak végre.

Ezt a haditervet Krisztus két ezer évvel ezelőtt elmondotta, kiadta az övéinek és mégis mindig új, jó és időszerű. Ezt apostolai így irták le az élet könyvében: Ne álljatok ellene a gonoszoknak, hanem aki arcul üt tégedet jobb felől, fordítsd felé a másik orcádat is. — Aki törvénykezni akar veled és elvenni a

felső ruhádat, add oda neki az alsót is és aki egy mértföld, utra kényszerít, menj el vele kettőre. Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket.

Hogy mindezeket megtegyem, végrehajtsam, azért nem kell erődk mélyére mennem, vagy levegőbe felszállnom, elég az ajtómat titkon behajtani s magánosan imádkoznom, a többit már elvégzi érettem az Ur és seregének megszerzi a diadalmat.

A német-francia háborúban történt. Szemben állott egymással a két sereg. Közöttük egy kicsi parasztház volt. Megkezdődött a gyilkos tüzelés, de egyszerre mindkét oldalon elhallgattak a fegyverek, mert a házból egy kis gyermek jött ki, kezében tartva játékát. Mintha valami csodás tündér szállta volna meg a katonák lelkét, elfelejtették egy pillanatra az ellenségeskedést, el a gyilkolást. Az egyik német katona kiugrik a lövészárokból s felfogva a kis gyermeket, elvitte a franciákhoz. Erre nagy éljenzés volt a felelet mindkét oldalon.

Béke és nyugalom után vágyódó lelkek, ha Krisztusnak, mint vezérnek, mint királynak a szavára és parancsára hallgatunk, ha neki engedelmeskednének a nemzetek, akkor nem egy órára, hanem örökre megadná azt a békességet, ami után most úgy vágyakozik minden lélek. Ezt a harcoló és rettenetesen pusztító sereget csak a Krisztus haditervével lehet legyőzni, csak ezzel lehet békességet teremteni.

Mert ez a rettenetes öldöklés annak a hamisságnak borzasztó következménye, amellyel a világháború után a győztes hatalmak gyógyigatták a világot. Valósággal beteljesedett ezen a világon Jeremiás próféta feljajdulása, amikor azt mondotta: hazugsággal gyógyítgatják az én népem leányainak romlását, mondván: Békesség, békesség és nincs békesség. Jer. 6: 14. Így próbálták a világ orvosai a népszövetség kórházában gyógyítani a legyőzött beteg nemzeteket, hazugsággal, igazságtalansággal, elhittették, sőt rákényszerítették a békességet, amely rosszabb volt a háborúnál. Most a rákényszerített békesség utat tört magának, szétszakította a hamisság és álbékesség zsilipjeit és borzasztó áradatként száguld végig a világon.

Ebben a láthatatlan háborúban Krisztusnak az a felhívása, az a hadparancsa az övéihez, hogy ne legyenek annyira elfoglalva a maguk dolgaival, hogy elfeledkezzenek a békességért való imádkozásról. Erre az egyedül jogos harcra hív most Krisztus, ebben az igehirdetésben bennüket is, szent lelke által pedig

hivja az egész világot. Bárcsak erről a láthatatlanul folyó háborúról is megkérdezhethénk mi is a próféta szavaival a véneket; Történt-e ilyen a ti időkben, vagy a ti atyáitoknak idejében, hogy egy háborut nem fegyverrel, hanem imádsággal nyertek meg.

Uram a te szent lelked legyen erre a harcra a nagy hivatkozó, a te Krisztusod legyen az egyedüli vezér és a te erődd legyen a győzedelem.

Mezőcsát.

Simon Béla
lelkész.

Krisztus hatalma.

Lectio: I. Korint. I.: 18—24.
Textus: Máté ev. XXVII. 18 v.

Ha a földi hatalmasok fejére olvasnánk e szent Igét, vajjon mit felelnének rá? Talán akadna közöttük őszinte, nagy lélek, aki beismerné, hogy valóban Krisztusé az igazi hatalom. De én azt hiszem, hogy éppen a mai idők nagyon sok földi hatalmasága gunyos mosollyal, vagy talán megvető lenézéssel fogadná e krisztusi igéket. Amíg elvonultatná maga előtt a dübörgő hadsereket, vagy az ember irtására szánt páncélos szörnyetegeket, amíg végig gondolná magában, hogy mi mindent tehet meg, — együgyűségnek tartaná szent Igénk állítását, legalább is azt belőle, ami a földi életre vonatkozik.

Hasonlóképp gondolkoznék nagyon sok pénzkirály. A pénz ma nagyobb erő minden egyébnél. Pénzzel ma néha többet lehet elérni, mint szuronyos hadseregekkel. Gondolatok csak a magatok világára. Az emberek nagy része pénzért áruba bocsátja meggyőződését és becsületét. Nem oda áll, ahol az igazságot érzi, hanem ahonnan anyagi előnyt remél, vagy ahova vagyoniilag le van kötelezve. A pénz erőit mozgósítani tudó emberek érzik is azt nagyon, hogy milyen ellenállhatatlan erő van a birtokukban és közülök igen sok kineveti, megcsufolja azt a tanítást, hogy minden hatalom a Krisztusé.

De azért kérdezzétek csak meg ezeket az elbizakodott halandókat akkor, amikor ellenük fordul a szerencse kereke, vagy amikor betegségben, valamely, általuk szeretett lény veszélyeztetésében, vagy haláluk óráján számadásra hívja őket az Ur, megtörve ismernék el, hogy valóban nem az övék, hanem ama Mennyei Királyé minden hatalom.

K. T. Arról fogunk mi most elmélkedni, hogy milyen a mi fejünknek, a Krisztusnak hatalma?

1. Az Övé minden hatalom már itt e földön is. Amit tehát az emberek Krisztus nélkül, vagy a Krisztus ellenére bírnak, az csak bitorolt hatalom. Erőszak, vagy csalárdság, megvesztegetés, vagy kegyetlenség útján jutottak hozzá. Nem hordják magukon a krisztusi igazoló jegyeket, ezért nem egyebek, mint megrablása a mennyei Király szent dicsőségének. Az Isten az Ő szent Fiának adta a hatalmat, egyenes uton csak a Jézusé lett. Ebben a megvilágításban lelepleződik nagyon sok földi hatalom, talán éppen azoké leginkább, akiket legszolgalelkűbb, hízlekedő sereg vesz körül. Krisztus e tekintetben is szent és tiszta tükör mindnyájunk számára. Jó nekünk bepillantani. Ha csak egy szolgáló-lány, vagy csak a családod felett gyakorolsz is hatalmat, nézd meg benne, vajjon mennyi krisztusi lélek tetszik meg belőled?!

2. Ezzel a hatalommal kapcsolatban jó megjegyezni azt, hogy akkor mondta e szent ígét Jézus, amikor már elmenni készült a földről. Már megtörtént a feltámadás, de még nem ment fel a mennybe. A földön volt tanítványai között, de már készült, hogy mennyei Atyja akarata szerint üljön az Ő jobb-jára és uralkodjék mindörökké elevenek és holtak felett. Ebben a szent készülletben figyelmeztetésül és vigasztalásul hagyta ezt tanítványainak.

Figyelmeztet, hogy itt a földön soha, még a Krisztus nevét használva se bizzuk el magunkat. És hogy ez a figyelmeztetés mennyire helyénvaló, mutatja a középkori egyház szomorú példája, mely már-már emberi üzletté akarta tenni azt, ami az Istené: a bűnbocsánat és üdvösség közlését. Nekünk mindig alázattal kell beismernünk, hogy a Krisztusé egyedül minden hatalom a lelkek felett.

Övé a tudás hatalma. Mennyei Atyánkról, az örökélet és üdvösségünk felől mi csak annyit tudunk, amennyit Krisztus jónak látott megismertetni mivélünk. Minden egyéb ami effelett való, vagy éppen ezzel ellenkezik, emberi találmány, amely nemcsak magán hordja a gyarlóság bélyegét, hanem igen sokszor meg is nehezíti Isten Igéjének győzedelmes előhaladását.

Övé a bűnök megbocsátásának isteni hatalma. Nincs más közbenjáró és nincs más áldozat sem égen, sem földön csak az egyetlen, szent Főpapé, a Jézus Krisztusé. Amit mi végünk itt alant, az mind jelkép és zálog csupán. Arra való, hogy oda vigye a lelkünket, ahol az Ő vérének harmatja hullott, hogy Ő mosson tisztára bennünket.

Övé a halált meggyőző és igazán ítélő hatalom. Akit a

sziklasir sem tudott diadalában feltartóztatni. Azt a Jézust emberi álnokság még kevésbé térítheti el győzelmes utjáról.

T. Hogy milyen hatalommal bír valaki, talán abból látszik meg igen sokszor, hogy milyen erők harcolnak ellene. Egy bogárkát nem szoktak karddal leszurni, egy madárka elejtésére nem vezényelnek ki hadseregeket, — jelentéktelen ember ellen sem szokták felvonultatni a félvilágot. Senkinek sem volt annyi ellensége, mint Krisztusnak. Nemcsak a zsidók harcoltak ellene. Nincs oly nép a földön, amely nem szállott volna vele szembe már. Ma is hány ország küzd nyíltan, hány alattomosan ellene. „Am ezt az ég csak mosolyogja, az amber a Krisztusnak foglya.“ — Ez a mai világ sem tudja eltemetni azt, „aki vasvesszővel bírja ellenségét, de szeliden örzi örökségét.“

3.) Ez a krisztusi hatalom bár áthatja egész világunkat, miként a levegő, mégis megfoghatatlan és láthatatlan nagyon sok ember számára ép úgy, mint a levegő. De azért vannak, akik ismerik és érzik. Mondják, hogy Dánia fővárosában, Koppenhágában van egy templom. Ebben egy híres dombormű ábrázolja az áldó Krisztust. Az a különös sajátsága van azonban, hogy az idegen, aki bemegy a templomba, rendszerint hiába vizsgálja meg jobbról, balról, közlől, távolról, nem találja olyan fenségesnek, amilyennek a hire mondotta. De ha letérdel valaki előtte és úgy tekint fel reá, valóban oly megragadónak látja, ahogy a művész lelkében kiformalódott a Krisztus-király képe.

T. Mi nem szoktuk Krisztust templomainkban kiábrázolni, ez a példa is csak arra való, hogy elvezessen arra az igazságra, hogy Krisztust csak azok látják meg igazi mivoltában, akik alázattal meghódolnak előtte. A dőlyfősök, a magabizók, a megátalkodottak nem látják meg, vagy csak nagyon későn tanulják megismerni fenséges hatalmát.

Hiába olvassák át tanítását, hiába látják, hogy ma is áll egyháza és élnek hivei, valami csodálatos tompultság borítja be lelküket, hogy látván se lássanak. Sőt hiába találkoznának vele össze, akkor se lenne ez számukra másképen. Hisz hányan éltek Krisztus körül földön járásának idején, láthatták, hallhatták és a többség mégis csak egy szegény rajongót, az „Ur szenvedő szolgáját“ látta benne, akinek alakja nem volt kívánatos.

Krisztus hatalmát csak azok láthatják a földön, akik eljegyzettjei az Isten országának. Ezek ismerik Őt. És üldözzék bár a hitükért, gunyolják ki, vagy vessék a börtönbe, mégis azt fogják érezni, hogy nincs senki más, aki hozzá volna fogható és imádattal tekintenek fel Rá.

4. Azt kell még elmondanunk, hogy ez a hatalom meg fog mutatkozni egyszer azoknak is, akik kemény szívvel ma tagadják.

Juliánus római császárral kapcsolatban őrizte meg a következőket a történelem: Ez a császár kereszténynek neveltetett, de később, elkapatva a régi, pogány dicsőségtől ismét pogány lett, sőt arra törekedett, hogy birodalmát is azzá tegye. E törekvésében fő támogatója volt egy Libánus nevű egyén. Ez a Libánus maró gunnyal kérdezte meg egyszer a szent életű Athanázus püspöktől: Mit csinál a názáreti ácsmester fia? Császárodnak készit koporsót — felelt a püspök. — A jóslatszerű válasz nemsokára betelt. Juliánus császár nemsokára elesett a perzsák ellen vívott harcban. Vele bukott el a régi, pogány gondolat is. Mondják, hogy halálos sebéből e szavakkal szörta vérét az ég felé: „Tandem vicisti Galilee.“ (Mégis győztél galilei Jézus.)

Jézusnak mindent legyőző hatalma a bűn és gonoszság árnyék erői felett is feltűnik egykor, mint a szívárvány a vészszel terhes fellegek után. De azért boldog az oly ember, akit nem bünt ítélő hatalma, hanem szeretete, jósága, üdvözítő ereje hódoltatnak meg előtte. Azért imádkozzunk mi is, hogy ne mint a Krisztus ellenségei, hanem mint barátai, tanítványai várjuk és lássuk meg minden baját kárpótló győzelmét. Amen

Bacsó Gyula.

A Názáreti egy napja.

Biblia magyarázat.

Márk I. 16—25.

A technikai csodák világában élünk mi és gyermekeink. Atyáink egyszerűen lehetetlennek tartották volna azokat a felfedezéseket, találmányokat, amelyek ma pl. a hadviselést pusztítóbbá, mindennapi életünket kényelmesebbé, de boldoggá nem teszik. Ma már nemcsak távolba hallunk, (telefon-rádió) de távolba is látunk (televízió). Ujságjaink — távoli országokból — oceánokon túlról hoznak egy napról a másikra képeket államfők titkos találkozásjáról, nagy ünnepekről, nagy szerencsétlenségek színhelyéről, melyeket a levegőég titkos, de már felfedezett elektromos hullámai pillanatok alatt ide röpitenek. Van már olyan rádió is — természetesen egyelőre a gazdagok számára — ahol a megkeresett leadó állomásról közölt hírek személyeinek színhelyeinek képe is megjelenik a szem előtt.

Van azonban nekünk világ szerint szegény, de hitben gazdag embereknek is ilyen távolba látó csodaszerszámunk: a Bibliánk, amely pl. a felolvasott igékben 2000 év távolából annak a csodálatos Isten embernek, a názáreti Jézusnak életéből egy napot mutat meg nekünk. Méltó lesz hozzánk, ha megfigyejük, a názáreti hogyan töltötte el 33. éves életének egy napját reggeltől másnap reggelig? Hol járt, kiket keresett fel, mit dolgozott, hol evett? Mindezekre kielégítő feleletet ad szent igénk, meglátjuk belőle azt a felséges, isteni életet, mint a gyermek egy tükördarabban az óriási fényes napot.

* * *

Szükebb hazájában Galileában, a Genezáreth tó partján találkozunk vele kora hajnalban, a mikor a kelő nap annak tükrében megfürdik. Az Ő lelke is, mint azelőtt s azóta sok emberé bizonyára elgyönyörködött a szép természeti látványban. De e napi foglalkozásának más célja is volt. Előtte pár évszázaddal egy bölcs fényes nappal égő lámpással embert keresett; Ő olyan emberek felé irányította lépéseit, a kik testvérekként tudnak békességben a napi kenyérért együtt dolgozni. Két együtt halászó, egy kenyéren dolgozó testvért, Pétert és Andrászt találja először, majd tovább menve a Zebedeus 2 fiát: Jakabot és Jánost a kik atyjokkal együtt hálóikat javítgatják, a kikhez nem mint méltatlanokhoz szólhatott köszöntése: Békesség néktek! A Máté ev. 9 rész 9 verse szerint Mátét is a munkájától hívja el a názáreti: kövess engem! Ma amikor divatban vannak az önkéntes munkatáborok, minden állam törvényhozásilag hozta be a kötelező munkaszolgálatot, már a nőkre is, belátva, hogy az ország jólétét, biztonságát a testvériesen megosztott munka biztosítja leghathatósabbán, az idő és emberi belátás itt is igazolta Jézus 2000 év előtti célkitűzéseit. Napjaink igazolják legjobban, hogy ha a hadviselés szörnyű pusztításai helyett összefognának közös, testvéries építő munkára nemzetek, egyházak, családok, közelebb jutnánk a világ s lelkünk belső boldog, régen óhajtott békességéhez!

*

A názáretit utja tovább, a most már az együtt békességben munkálkodni óhajtó, egymást hétköznapi munkájukban is elszenvedni tudó testvérekkel a templomba vezeti, ahol nem áldozati állatok elfüstölögtetésében, vagy a pompázó ceremóniákban való gyönyörködései viszi, de tanítás céljából lép be. Ott

ültek az irástudók, papi fejedelmek is, a kik szerették, ha meszternek szólítják (Máté 23. 5--7) őket a tanítványai, a kik kisebb-nagyobb csoportokban itt tanulták folytonos ismétléssel a Tóra 613 paragrafusából a tisztaság s ünnep törvényeit, a 29 főmunka számait, melyek a szombatnapon tiltva vannak, tudták is úgy mint Flavius — történetíró mondja — könnyebben felmondták annak ünnepi pontjait, mint saját nevüket. Hogy micsoda lelki gyötrődés s bilincs volt ezt a törvényt betartani igyekvő zsidók szívén, mutatja az a büntetés, melyet egy rabbi mondott ki hitsorsosára, a kit nyomban kiátkozott, mikor látta, hogy ez a szamarát szombatnapon a sövényhez kötötte. Ehhez a szegény bünöshöz feleségén és gyermekein kívül senki nem is közelíthetett, mint egy bélpoklosnak kellett élnie elhagyatottan, Jézus nem így tanított, mondja az ev. s látjuk a hegyi prédikációjában. Mondja Ő maga: a beszéd, a melyeket én szólok néktek: lélek és élet. (Ján. 6. 63.) Péter elismeri, hogy nem az átok, de az örök életer beszéde van Ő nála!

Szombatnapon még jót sem volt szabad tenni, sem a nyomorultán könyörölni, sem beteget gyógyítani, azért álméltkodnak el, a kik látták, hogy a tisztátalan lelkű nyomorultat, ott a szemök láttára meggyógyítja.

*

Apró kis falvak Kapernaum körül, akárcsak a mi kis felvidéki falvaink, Magdala, Korain, Betsaida. Lakóinak Kapernaumban épített közös zsinagógát az ev. beli százados, kinek hitét Jézus is megcsodálta. Ebből az imaházból ment a Péter meghívására a tó partján sétálva ebédre a közelfekvő betsaidai házba a két testvérpár kíséretében. Van baj minden házban, mondja a közmondás. Péternek se kellett érte a szomszédba menni. Ott feküdt anyósa makacs betegségben maláriában. Ám a hova Jézust hívják segítségül s a hova az áldott orvos közeleg „elmulik minden fájdalom e drága névtől: Jézus.“ Nem csalódnak benne itt se a Péter házában: odament a beteg öreg asszonyhoz, fölemelé kezét fogván, elhagyá azt a hideglelés azonnal és szolgál vala nekik. A helyzet, a körülmények, az előre nem sejtett vendégek száma sejteti velünk: nem lehetett az ebéd pompás bankett, hanem az éhséget elverő, hétköznapi egyszerű étkezés. De a názáreti s kísérete számára éppen elég és megfelelő, hiszen Ő csak a mindennapi kenyérért a szükségesért s nem a bőségért tanította imádkozni tanítványait is. Az Ő nevével kezdődő és végződő étkezéseknél van Ő jelen, nem a

táncba, borgőzbe, tobzódásba fuló szertelen, véget érni nem akaró vendégeskedéseken.

*

Egész délutánja a szerencsétlenek, betegek, ördögtől megszállottak gyógyításában folyt el. Ebben fáradhatatlan volt. Ezért volt öröm, boldogság közelében tartózkodni. „Az egész város oda gyült vala az ajtó elé.”

*

„Kora reggel, szürkületben már fölkelt kiment, elméne egy puszta helyre és ott imádkozék.” Ezzel az Isten szentséges közelében levő lépésével fejeződik be egy 24 órás élet darabja. Prédikálásához, gyógyításához az erőt, sikert, Ő is mennyei Atyjától nyeri, ezért fáradhatatlan, kimeríthetetlen a jótételben, az Atyjával való szoros belső, lelki közösség sikerének minden titka.

*

Hasonlitsuk össze életünk minden napját az Ő napjával, megtaláljuk erőtlenségeink, kudarcaink okát abban, hogy a mi napjaink nem imádsággal kezdődik és végződik. Legtöbbször ott forgunk az élet vásárjában, és nem a názáreti Jézus társágában. Erre tanít meg Bibliánk, ez a 2000 év távolába is belátó csodaszerszámunk! Ámen.

Lengyel József.

Beszélő kövek.

(Templom 100 éves emlékünnepe.)

I. Kír. 9. rész 6-9. versek.

A felolvasott Igét először Salamonhoz, a templomépítő királyhoz intézte Isten a jeruzsálemi templom felszentelése után. Válasz volt ez az Ige a Salamon felszentelő imádságára. Tehát már az építés befejezésekor kimondotta Isten a csodálatos szépségű templomról a végzetes és ítéletes szót: „Ha elszakadtok éntőlem ti és a ti fiaitok... e házat, melyet az én nevemnek szenteltem, elvetem szemem elől... és bár e ház felséges, mégis akik elmennek mellette, elcsodálkoznak, felkiáltanak és azt mondják: Miért cselekedett így az Ur ezzel a házzal?...” Ebből az Igéből az az örök igazság világlik ki, hogy a templom

nem önmagáért van, sem nem Istenért van, hogy a templom egy népnek Istenhez való viszonyát mutassa. Lehet egy templom csodálatos művészettel megépítve, az emberi képzelet és alkotó erő legpompásabb, legragyogóbb emlékeivel ékes, de ha nem fejezi ki egy nép, egy gyülekezet Istenhez való viszonyának bensőségét, csak muzeum az nem templom. Az emberek még törődnek vele, csinosítják és szépítik, de Isten már elfordult tőle.

A templom kövei tehát beszélő kövek, ékessége vagy elhagyatottsága egyformán beszédes bizonyosság. Hallgassuk ki most mi, mai reformátusok, a 100 évvel ezelőtt élt atyák unokái és dédunokái, miről beszélnek, mit mondanak nekünk a kövek, e szent ház megszentelt falai.

Első szava a kőnek ez: Nem mindig voltam itt. Valamikor a hegy gyomrába eltemetve, sötétségben, örök vak éjszakában álmodtam arról, hogy felséges házzá építtetem. Csendben és türelmesen vártam az idő elérkezéte, amikor a szomjuhozó szívű, Isten után vágyakozó lelki ember eljön értem. Ez volt a ti templomotok első állapota, de minden templom először ebben az állapotban él. Mert minden templom előbb csak a lélek álomlásában és imádságában épül láthatatlanul s csak ha így épül, akkor lesz az valóban Istennek háza és a mennyország kapuja. Igen! E templom köve, fundamentuma és csucsa, küszöbe és záróköve azt hirdeti, hogy több mint 100 éve felárgult az akkor élt atyák szívében az imádságos vágyódás, akár a Dávidéban, vagy a Salamonéban hajdan: Építsünk hajlékot Istennek! Mit gondoltok, testvéreim, akkor csupa gazdag ember élt, aki nem tudta hová rakni a pénzét? Vagy csupa jó, erkölcsös, tiszta ember lakott a ti portáitokon? Akkor talán mindannyian bűn nélkül valók voltak az elődök? Nem! Nem! A templom kövei azt mondják: Épen olyan szegény, bűnös, erőtelen emberek voltak ők is, mint ti. Sőt elevenebben érezték bűnös voltukat, mert kíváncsiak a megtisztulás után, erőlenebbek voltak, mert vágyakoztak a segedelem örök kutfejehez. Hasonlók voltak a ma élőkhez minden tekintetben, csak egy dologban voltak mások: szívből, forrón vágyakoztak az élő Istenhez és ebből a vágyakozásból nőtt ki a templom. Szinte sajnálom, hogy pontos feljegyzések és irások nem mondják el azt, mennyit töprengtek, mennyit tanakodtak, mennyit fáradtak, mennyit áldoztak, de főként mennyit imádkoztak ezek a templomépítő atyák. De látom a terv valóraválásában, látom e ház építményében a kőbe épített imádságot, látom azt a tiszta, égő

kettős tüzes nyelvet, amelyik lehetővé teszi a lehetetlent, erőssé teszi az erőtelen. Lehetővé teszi, hogy egy anyagiakban szegény, bűnös földhöztapadt nép egy akaratra jut, egy imádság megszentelt légkörébe él s együtt indul el, hogy parancsoljon kőnek és homokszemnek, kavicsnak és szálfának: menjetek össze, egybeszerkesztve épüljete imádság házává, Isten templomává. Óh a ti templomotok, . . . i református gyülekezet, mint minden templom, akkor volt a legszebb, minden makula és hiba nélkül való, akkor volt benne otthon Isten igazán, amikor még a lélek imádságában élt, amikor a részeit egy gyülekezet közös imádsága hordta össze, rakta fallá, építette a mennyország pitvarává, mert akkor volt az építők szíve legközelebb Istenhez.

*

A második szava a kőnek ez: 100 éve állok itt. 100 éve vagyok beépítve e falakba. Óh ha megértenétek testvéreim, amit 100 év tanulságairól mond a kő! . . . Ha valóban hallható lenne a ti fületek számára is ez a hangtalan beszéd, ez a titkos gyónás! Megpróbálom elmondani, ahogyan én hallom ezt a titkos hangot.

100 év előtt micsoda zengés töltötte be e falakat, mond a kő, amikor az akkor élt gyülekezet apraja-nagyja énekelte: Légyen te kőfalaidban csendesség és jóbékesség. . . Hányszor hallottam, szól ez a titokteljes hang, az édesanyák boldog imádságát, ha kisedük fejére hullt a Krisztus vére a keresztség sákramentumában! Vagy vallástevő hittel, az ifjuság tiszta köntösében először járult gyermekük az Ur szent vacsorájához! . . . Hány boldog ifju párt láttam megrendült szívvél, egymásba fonódott kézzel megállani ez egyszerű és mégis szent asztal előtt, amint rebegő ajakkal mondották el: Holtomiglan, holtodiglan! . . . Hány szívből hallottam feltörni a belső szorongattatás és bűnbánat hangjait: Isten, légy irgalmas nékem, szegény bűnösnek! Hányan jöttek ide sötét szívvél, kétségbeesve, mintha a nap már végkép lehullott volna az égről és távoztak el megvigasztaltatva és megnyugodva az Ur akaratán! . . . Óh hány szív érezte meg itt 100 esztendő alatt, hogy Isten közelvaló, segítő, áldó és megtartó Atya! . . .

De hány felfuvalkodott, farizeusi öntelt gögijében csak önmagát látó ember jött be ide kevély, felemelt fővel és távozott innen üres szívvél! . . . Hányan aludtak itt akkor, mikor Isten megfuvatta ébresztőre a trombitákat! . . . Hányan hozták el ide csak a cifra ruhájukat, de a lelkük valahol messze kóborolt! . . . Hány embert tört le még a templomban is a mindennapi gond

s vergődött a porban, mint törött szárnyu madár, míg az imádkozó lelkek csapatja, mint hófehér szárnyu galambsereg a tiszta fényben szállt-szállt az imádság szárnyán Isten felé? Hányan ültek itt hideg szívvél, mikor szólt az Isten felhívása: Vegyetek Szentlelket s felelték: Azt sem tudjuk, vagyon-e Szentlélek! . . .

Óh testvéreim, ha még azt is elmondanák e kőnek, hogy mit beszéltek az elődök és mit szoktak beszélni a ma élők, mikor elmennek a templom mellett, ha a harangszó hívogat, vagy megállanak előtte este: mennyi káromlás, és mennyi szenny öntené el e templom csendjét. Azt hiszem, hogy e fehér falak is elpirulnának szégyenükben.

Igen! Száz év alatt a régi vágyódás Isten után, a szomjuhozás az Ő házának gyönyörűsége után, de sokat változott, de nagyon megcsappant. Ezt mondja 100 év tapasztalatairól a kő.

* * *

A harmadik s utolsó szava a kőnek ez: Nem maradok itt örökre. De én ezt a szót kérdés formájába öntve így mondom most el néktek: Meddig marad meg közöttetek a templom? Erre a kérdésre a választ így adja meg igéjében Isten: Amíg el nem fordultok én tőlem! Mert a templomnak csak addig van értelme, létjogosultsága Isten előtt, amíg abban a templomban imádkozó szívé, Istenben bizó lelkek Őt keresik, Őt szomjuhozzák.

A jeruzsálemi templomot ellenség rombolta el, köveit szétszórta, ékességeit elrabolta, küszöbét megfertőztette. Azt hiszem, velem együtt ti is imádkozó szívvél buzgón kérítek ma a megtartó Istent, ilyen pusztulástól őrizze meg hazánkat, házunkat, templomainkat. Ámde Istennek nemcsak a babiloni király volt engedelmes eszköze, nemcsak az a pusztító hadsereg, amelyik Jeruzsálem városát elrontotta, hajthatta végre az Ő szent akaratját! . . . Istennek nagyon sok ilyen eszköz áll rendelkezésére. És ha látok templomot, ivein sűrű pókhálókka, ablakait évtizedes portól ellepetten, külső-belső falain repedések vádoló betüivel felírva a titkos irás, ormaik szél és fagy marja és senki, egy lélek sem veszi észre ezeket az Isten ítéltről beszélő nyomokat; ha látom, hogy az Isten házát valamikor egy szegény, nyomorusággal terhelt nép imádkozó lélekkel megtudta építeni és egy másik kor, egy talán anyagiakban bővelkedő kor gyermeke gyülekezete nem bírja, őszintebben szólva, nem akarja rendben tartani, ékesen és tisztán megőrizni s úgy átadni a következő nemzedéknek, ahogyan ő kapta az előtte

előktől: óh akkor mindig hallom az Isten itéletes és végzetes szavának zendülését: És bár e ház felséges, mégis, akik elmennek mellette, elcsodálkoznak, felkiáltanak és azt mondják: Miért cselekedett így az Úr ezzel a házzal?.. És akkor ezt mondom erre a felkiáltásra, amit Ézsaiás által üzen az Isten; Azért, mert ez a nép csak szájával tisztel engem, a szive pedig távol van tőlem. Elfordult a szive Istentől és talán még megtelt a templom vasárnapról-vasárnapra ünneplő ruhás emberekkel, talán még felcsendült a zsoltár az ajkakon, de nem az Istenhez jött már ez a nép, hanem csak a templom kövéhez. Eljöttek megszokáshoz, eljöttek kíváncsiságból, eljöttek, mert nem akartak elmaradni a másiktól, de már nem találkoztak az Istennel, nem meritettek erőt a vele való találkozás forrásából. Ez a templom harmadik állapotja. Talán még állanak falai, de felette borong már az ítélet és pusztulás felhője.

* * *

Ünneplő gyülekezet! Talán kemény beszéd ez s nem méltó a ti örömnünpetek szépségéhez. A kövek beszéde azonban nagyon komoly beszéd. És ha azt mondaná ez a gyülekezet a kövek beszédére: Kemény beszéd ez, kicsoda hallgathatná el, akkor a kövek majd kiáltani fognak. Buzgó szívvel kérjük Istent, adjon ennek a szent gyülekezetnek szívébe olthatatlan szomjuságot továbbra is az Ur házának gyönyörűségei után, éhséget Isten igéje után, hogy a zsoltár szép soraival mondassák el még századok múlva is e szent házban az utódok: Mint a szép hives patakra... Szomjuhozik én lelkem.

Ámen.

Györke István.

II. VALLÁSOS ESTÉN.

BESZÉLGETÉS A FORRÁSSAL.

Hol öreg tölgyfák körbe állnak
kis kedvencük, a forrás mellett,
hol vadmadár vígan kiáltoz,
én is eljöttem a forráshoz:
vágytam, hogy vele beszélgessek.

Csobogó víz — így szóltam hozzá —
ki most születél létre, világra,
belemerítlek tenyereembe,
— mintha lelked kezem közt lenne:
halld meg, mi a szívem tanácsa:

Te most elindulsz messze, messze,
fogadd meg a szavam, beszédem:
kerüld az embert, a világot,
mert sok rosszat tanúlsz, meglátod, —
szeretném ha nem érne szégyen!

Ne lásd az embert haragudni,
mert eltanúlod te is tőle
s tajtékzó dühöd addig űz, hajt,
partokat és gátakat tépsz majd
s rátörsz falvakra és mezőkre!

Ne fojts te meg halálra senkit,
mert érte száz átok szakad rád,
csak csendességben folyjon álted:
ítasd meg a kis őzikét
s a szántóvető szomjas barmát.

Légy lakhelye vidám halaknak,
öleld, csókold ezüst ruhájuk' —
s ha valahol gyermekek kedve
papirhajót bizna vizedre,
inkább ott is te vigyázz rájuk!

S ha így élsz majd és megöregszel
s cseppjeid a tengerbe mennek,
meglátod, hogy milyen jó lesz majd:
tengervízből felhő leszel majd
s odafent a nagy magasságban
megköszönsz mindent az Istennek!

Szigethy Ferenc.

III. ÜZENETEK.

G. F. N.; T. L. R.; V. J. R.: Küldött beszédeiteket a közlendők közé beosztottam. Küldjetelek tartalékot is.

Sz. Zs. N.: Mostani beszéded csak augusztusban kerülhet sorra. A kommentárt köszönöm és várom.

Sz. F. S.: A költemény itt jön, de a küldött beszéd elmarad, mert esketési és keresztelési beszédekre nincsen helyünk, még urvacsoraira is csak a legkritkább esetben. Üdvözlét.

Olvasóinknak: E hó elején azoknak, akiket illet, külön kimutatás mellett csak klapot küldtünk. Kérjük, ne hanyagold el előfizetési kötelezettségedet.

Kitüntetve állami oklevéllel!

BOGNÁR JÁNOS uri szabósága.

Képesített egyenruha- és papiszabó.

L É V A.

Református ember nyomtatványszükségletét református nyomdában szerzi be!

BABÁGH JÓZSEF

— könyvnyomdája —
L É V Á N, Kossuth Lajos-téren.
(Kálvin-ház.)

|| Készít mindennemű nyomtatványokat u. m.: heti vagy havi folyóiratokat, táblázatos nyomtatványokat, műveket stb. stb.

H=2,3,8,9,

A FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR
1941-İK ÉVI VI.İK ÉVFOLYAMÁNAK

TARTALMA:

I. KATEDRÁBAN.

a) Vasárnapokra:

	Oldal:
1. S. O. S. (Konkoly-Thege István.)	11
2. Csend a világban (Dr. Gál Lajos.)	15
3. Csend a szívben. (Batta Pál.)	20
4. Csend a mennyben. (Szabó Dezső.)	23
5. Lelkek gyakorlata (Konkoly-Thege István.)	29
6. Mi még nem késtünk el. (Darányi Lajos.)	32
7. Az imádság megmentő erő. (Tömösközy László.)	39
8. Az Ur napja. (Simon Béla.)	50
9. A fenyítő szeretet. (Tömösközy László.)	64
10. A Sátán mint a testiség harcosa. (Dr. Csomár Z.)	93
11. A Sátán mint a hiúság harcosa. (Dr. Csomár Z.)	103
12. A Sátán mint a hatalomvágy harcosa. (Dr. Csomár Z.)	106
13. A tiszta szív. (Endrédi János.)	131
14. Az ima és az íge. (Tömösközy László.)	135
15. Elégedetlenség. (Varga Lajos.)	138
16. Tizenöt perc. (Csatáry Jenő.)	140
17. A templom. (Konkoly-Thege István.)	145
18. A kegyelemben való meggazdagodás. (Konkoly-Thege István.)	159
19. Új világ felé. (Szabó István.)	
20. Krisztussal új világért. (Endrédi János.)	
21. Isten vezéreljen. (Konkoly-Thege István.)	
22. Drága kincs a hit. (Bacsó Gyula.)	
23. Ne félj. (Darányi Lajos.)	203
24. Ne félj, enyém vagy. (Endrédi János.)	206
25. Séta a mezőn. (Szabó Zsigmond.)	210
26. A lecsendesített vihar. (Darányi Lajos.)	219
27. Krisztus követségében. (Dózsa Molnár Dániel.)	226

	Oldal:
28. A Dura-mezei állókép. (Szabó Zsigmond.)	229
29. Döntés Isten mellett. (Endrédi János.)	232
30. A kapernaumi százados. (Tömösközy László.)	243
31. Minden tölem telhetőt. (Endrédi János.)	247
32. A bizonytalanról bizonyosra. (Dr. Csomár Zoltán.)	251
33. Az okosság. (Varga Lajos.)	254
34. Bátor Hit kell. (Bacsó Gyula.)	260
35. III. parancsolat. (Gööz Ferenc.)	43
36. IV. parancsolat. (Gööz Ferenc.)	164
37. V. parancsolat. (Gööz Ferenc.)	256
38. Délutánra: Légy lélekben gazdag. (Konkoly-Thege I.)	162
39. Vázlatok. (Nagy Lajos.) 72., 74., 75., 97., 168., 170., 124	

b) Ünnepekre.

1. Mit kerestek? Ujévi. (Varga Lajos.)	2
2. Egy néppé lenni, Márc. 15. (Konkoly-Thege István.)	63
3. Isten temploma vagy. Virágvasárnap. (Esze Tamás.)	77
4. A három vélemény. Nagypénteki. (Darányi Lajos.)	81
5. Aki legtöbbet adott. Nagypénteki vázlat. (Lengyel József.)	96
6. Ha fel nem támadott. Husvét. (Göde Lajos.)	85
7. Velünk a Krisztus. Áldozói. (Tömösközy László.)	117
8. Ujjászületés. Pünkösd. (Darányi Lajos.)	121
9. Arad három arca. Okt. 6. (Tömösközy László.)	223
10. Ne félj kicsiny nyáj Reformációi. (Konkoly-Th. I.)	236
11. Örömmondót várunk. Adventi. (Gyarmathy László.)	264
12. Erő származék belőle. Adventi. (Endrédi János.)	271
13. Adventi beszéd. (Fekets Sándor.)	275
14. Karácsonyi evangélium. (Dr. Csomár Zoltán.)	278
15. Ami testté lett. (Simon Béla.)	281

c) Alkalmakra:

1. Szorgalmasan kérdezősködjétek. Év elejére. (Dr. Pinkóczy Géza.)	5
2. Szaporodjatok. . . . Év elejére. (Simon Béla.)	8
3. Rakjunk tüzet. Téli. (Morvay Ferenc.)	36
4. A tengerbe vetett Jónás. Bűnbánati. (Barcza J.)	46
5. Egy keserű panasz. Urvacsorai. (Szabó Zsigmond)	53
6. Istennek tett fogadásaink. Urvacsora utáni. (Barcza J.)	56
7. A test és lélek harca. Böjti. (Varga Lajos.)	60
8. Nem vagyok azonos. Böjti. (Nagyváthy József.)	69

	Oldal:
9. A hit vallomása. Husvét utáni. (Bacsó Gyula.)	90
10. Megbocsátattak a te bűneid. (Endrédi János.)	109
11. Keserüből édes. Hősök napjára. (Darányi Lajos.)	124
12. Életmentés. Pünkösd utáni. (Barca József.)	127
13. Ami utoljára marad. Aratási. (Szabó Zsigmond.)	149
14. Vetés és aratás. (Kovács Vince)	153
15. Tud Isten a pusztában is asztalt teríteni. (Lengyel J.)	155
16. A háboru és az evangélium. (Tömösközy László.)	171
17. A belső fronton. Háboru idején. (Konkoly-Th. I.)	180
18. A kenyér. Aratási. (Konkoly-Thege István.)	184
19. Isten és a kenyér. Ujkenyéri. (Lengyel József.)	187
20. Legeltesd az én juhaimat. István-királyi. (Kovács V.)	191
21. Unneplésünk a mérlegen. Karácsony utáni. (Tömösközy László.)	284
22. Adventi beszédvázlatok. (Nagy Lajos.)	287

II. TEMETÉSEN.

1. Áldott élet. Idős nő felett. (Dr. Csomár Zoltán.)	214
2. A legfőbb kincs. Munkában telhetetlen férfi felett. (Szabó Zsigmond.)	216
3. A bezárt ajtó. Rideg magányos ember felett (Konkoly-Thege István.)	263

III. A GYÜLEKEZETBEN.

1. Magyar találkozás. Vers. (Konkoly-Thege István.)	27
2. Tompa Mihály öröksége. Vers. (Konkoly-Th. I.)	100
3. Szavalókar. Karácsonyra. (Konkoly-Thege I.)	291
4. A legelső karácsony vers. (Szigethy Ferenc.)	292

IV. MAGUNK KÖZÖTT.

A pap a tükör előtt. (Bacsó Gyula.)	218., 241., 266
---	-----------------

FELVIDÉKI

PRÉDIKÁTOR

Azelőtt: ÚTMUTATÓ.

FOLYÓIRAT

a református igehirdetés
szolgálatában.

1940. augusztus

Megjelenik havonta egyszer.

V. évfolyam.
8. szám.

Szerkeszti: KONKOLY-TH. ISTVÁN.

Jánosi, Gömör megye.

Kiadó: Babágh József, Léva.

Nyomatott: BABÁGH JÓZSEF könyvnyomdájában, Léva.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR

Felelős szerkesztő:
KONKOLY TH. ISTVÁN.
ref. lelkipásztor, em. főjegyző.
JÁNOSI, Gömör megye.

Előfizetési díj: Évi 8 p., félévenként 4 p. negyedévenként 2:25 p.

E füzet megtartása előfizetésre kötelez.

E füzet tartalma:

I. A katedrában:

Vissza a Krisztushoz. (Fekets Sándor.)

A gazda gyümölcsöt akar. (Darányi Lajos.)

Földhöz kötött szív — nehéz szív. (Tömösközy László.)

A keserű víz megédesítése. (Gööz Ferenc.)

Mi fogyatkozás van bennem? Aratási urvacsorakor.

(Konkoly-Thege István.)

A keresztyénség és a háboru. (Vályi József.)

Imádság 1921-ben, cseh megszállás alatt. (P. Czinke István.)

II. Temetésen:

Mindenkor készen. Hirtelen halál. (Czomár Zoltán.)

III. Könyvismertetés.

IV. Üzenetek.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR FOLYÓIRAT

a református igehirdetés szolgálatában.

Szerkeszti:

KONKOLY THEGE ISTVÁN.

V. évfolyam.

8. szám.

I. KATEDRÁBAN.

Vissza a Krisztushoz.

Róm. 1: 16.

K. Gy.! Mindnyájan úgy tanultuk a szentírásból, hogy Isten az embert eredetileg bűn nélkülvalónak teremtette és csak az első bűn elkövetése után vesztette el bűn nélküliségét és ártatlanságát. Azóta, hogy mennyi égbekiáltó bűn halmozódott fel az emberek életében, arról csak a történelem és a büntetőbirák tudnának legtöbbet beszélni. És még most is a felvilágosodás és műveltség századában, ki tudná felsorolni azokat a naponként elkövetett bűnöket, amelyeknek nyomában a börtönök ajtai olyan sűrűn nyílnak ki.

* * *

Mi az oka ennek? Az, hogy a jó és rossz most is örökös harcban állanak egymással. A nemzetek is az egymásközötti nézeteltéréseket nem a krisztusi evangélium szemelöttartásával intézik el egymással, hanem vérontással, fegyverrel, ágyuval, mindenféle öldöklő harci eszközökkel. S ez a folytonos háborus feszültség és világégés nemcsak a földnek térképét, hanem az embereknek a szívét is átformálja. Ma már a hitéletnek azok az erős szálai, amelyek hitvalló őseinket a valláshoz, az egyházhoz, a templomhoz fűzték, a most élő emberekben mindinkább kezdenek meglazulni. Ez az oka annak, hogy a ker.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR

Felelős szerkesztő:
KONKOLY TH. ISTVÁN.
ref. lelkipásztor, em. főjegyző.
JÁNOSI, Gömör megye.

Előfizetési díj: Évi 8 p., félévenként 4 p. negyedévenként 2-25 p.

E füzet megtartása előfizetésre kötelez.

E füzet tartalma:

I. A katedrában:

- Vissza a Krisztushoz. (Fekets Sándor.)
A gazda gyümölcsöt akar. (Darányi Lajos.)
Földhöz kötött szív — nehéz szív. (Tömösközy László.)
A keserű víz megédesítése. (Gööz Ferenc.)
Mi fogyatkozás van bennem? Aratási urvacsorakor.
(Konkoly-Thege István.)
A keresztyénség és a háboru. (Vályi József.)
Imádság 1921-ben, cseh megszállás alatt. (P. Czinke István.)

II. Temetésen:

Mindenkor készen. Hirtelen halál. (Czomár Zoltán.)

III. Könyvismertetés.

IV. Üzenetek.

FELVIDÉKI PRÉDIKÁTOR FOLYÓIRAT

a református igehirdetés szolgálatában.

Szerkeszti:
KONKOLY THEGE ISTVÁN.

V. évfolyam.

8. szám.

I. KATEDRÁBAN.

Vissza a Krisztushoz.

Róm. 1: 16.

K. Gy.! Mindnyájan úgy tanultuk a szentírásból, hogy Isten az embert eredetileg bűnnélkülvalónak teremtette és csak az első bűn elkövetése után vesztette el bűnnélküliségét és ártatlanságát. Azóta, hogy mennyi égbekiáltó bűn halmozódott fel az emberek életében, arról csak a történelem és a büntetőbirák tudnának legtöbbet beszélni. És még most is a felvilágosodás és műveltség századában, ki tudná felsorolni azokat a naponként elkövetett bűnöket, amelyeknek nyomában a börtönök ajtai olyan sűrűn nyílnak ki.

* * *

Mi az oka ennek? Az, hogy a jó és rossz most is örökös harcban állanak egymással. A nemzetek is az egymásközötti nézeteltéréseket nem a krisztusi evangélium szemelöttartásával intézik el egymással, hanem vérontással, fegyverrel, ágyuval, mindenféle öldöklő harci eszközökkel. S ez a folytonos háborus feszültség és világégés nemcsak a földnek térképét, hanem az embereknek a szívét is átformálja. Ma már a hitéletnek azok az erős szálai, amelyek hitvalló őseinket a valláshoz, az egyházhoz, a templomhoz fűzték, a most élő emberekben mindinkább kezdenek meglazulni. Ez az oka annak, hogy a ker.

templomok látogatói egyre fogynak, a korcsmák és a börtönök pedig mindinkább benépesednek.

Pedig az erkölcsi világrend újra csak úgy fog helyre állni és egyensúlyban maradni a ker. társadalomban, ha a Krisztus evangéliumábani hit tündöklő fénye újra befogja világítani a bűn útjára tévedt embereknek a szívét. Ha a társadalom minden osztálya: szegény, gazdag, tudós és tudatlan büszkén veszi ajkára Pál apostol eme szavait: Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát, mert Istennek hatalma az, minden hívőnek idvességére.

De hát mit tapasztalunk? Nem csak a tudósok, hanem az átlag műveltségű emberek között is sok van, akik szégyenlik a Krisztus evangéliumát. Hány ember van a ker. társadalomban, aki elég arcátlanul nem a hitével, hanem a hitetlenségével, nem az Ur házának látogatásával, hanem a templom kerülésével dicsekszik uton-utfélen.

Ma már kezd kimenni a divatból ez a nagy igazság! „Imádkozzál és dolgozzál.“ Az emberek a mondat első részét feledik s csak a másodikra helyezik a fősúlyt, pedig a kettőn együttvéve épül fel az emberi élet szépsége, értéke és boldogsága.

Egyszer egy hithűségéről közismert gyáros meglátogatta egyik barátját, aki egy rombadölt kolostort mutatott meg neki ezekkel a szavakkal: E kolostor lakói sokat imádkoztak, de nem dolgoztak. Ezért kellett elpusztulnia. Mire a hithű gyáros így válaszolt: A mi gyárainkban sokat dolgoznak, de keveset imádkoznak, ezért fognak rombadölni. (Péld. gyűjt.)

K. Gy.! Az a mi bajunk is, hogy az imádság és munka értékét nem tudjuk lelkivilágunkban összhangba hozni, ezért látunk a ker. társadalomban annyi erkölcsi és anyagi romlást. Az a mi bajunk, hogy hitünk Istenben s az Ő egyszülött Fiában, az Ur Jézus Krisztusban még mindig nem tudott kialakulni. Szóval hithű jó keresztyének azért nem tudunk lenni, mert megszokott emberi bűneinkről és gyarlóságainkról nem tudunk lemondani.

Ugy vagyunk mi is vallásosságunkkal, mint az egyszeri néger volt a fali órájával.

Ez a néger bevitte egy órás üzletbe fali órájának a mutatóit s így szólt: Szeretném, ha ezeket a mutatókat rendbehozná, mert 6 hónap óta nem mutatják helyesen az időt. Hol az óra? Otthon. Hja arra is szükségem van. Az óra jár, csak a mutatók nem mennek helyesen, úgy látom azonban, hogy maga szétakarja szedni az órát, hogy többet követelhesen tő-

lem, adja vissza a mutatókat! S ezzel elment a néger egy okosabb óráshoz. (Péld. gyűjt.)

K. Gy.! Így teszünk mi is. Nem akarjuk magunkat Istennek egészen kiszolgáltatni, mert félünk, hogy sokba kerülne.

Az óra a szívünk, a mutatók a cselekedeteink. Javítsuk meg hát a szívünket s akkor cselekedeteink is jók lesznek. — Ehhez azonban az szükséges, hogy szülessünk újjá. Mert: „Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg Istennek országát.“ (Ján. III. 3.)

Ugy van K. Gy. Ne a cselekedeteinket, hanem a szívünket adjuk oda egészen a Krisztusnak, hogy Ő azt megjavítsa s alkalmassá tegye mindazon keresztyéni erényeknek s jócselekedeteknek gyakorlására, melyek által nem csak szívünket, hanem egész életünket Istennek szolgálatára szentelhetjük.

12-ik Lajos francia király trónralépésekor összeállította ellenségeinek névsorát és mindegyik név elé egy fekete keresztet irt. Ez valahogy nyilvánosságra jutott, mire ellenségei sietve menekültek az országból. A király visszahívatta őket s így szólt hozzájuk: Ne féljetek barátaim, az a kereszt neveitek előtt arra való, hogy figyelmeztessen a Krisztus keresztjére s az Urnak a szavára, amelyet a keresztfán mondott: Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekesznek. (Péld. gyűjt.)

Minket is a bűn útjáról nem földi király, hanem a lelkek Királya: az Ur Jézus Krisztus hívogat vissza Ő magához. Hallgassuk meg hát hívó szavát s térjünk vissza Ő hozzá amíg nem késő, míg a bűn, a kárhozat vizei össze nem csapnak a fejünk felett. Az Ő hívó szava most is az, ami földön jártában volt: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok“ . . .

K. Gy.! Hogy a bűn kihurcolkodjék a szívünkből, a gonoszok elfogyjanak a földszinéről, arra csak egy orvosság van: Ne szégyeljük a Krisztus evangéliumát, térjünk vissza a bűn, a hitetlenség útjáról Ahhoz, akit régen elhagytunk: a Krisztushoz. Induljunk el még ma azon az uton, amely az élő Istenhez vezet, amely ösvényen előttünk az Ő egyszülött Fia, ami Urunk a Jézus Krisztus járt s amely uton ha mi is járunk, mi reánk is, mint az Ur Jézus Krisztusra, örökélet, örökboldogság várakozik Istenünknél, ott fenn az egekben. Ámen.

Nagymegyer.

Fekets Sándor.

A gazda gyümölcsöt akar.

Lekció Máté 21: 18—22.
Textus Máté 21: 19.

Az a történet, amely a mai lekciónkat képezte, a nehezebben érthető történetek közé tartozik.

Mai igehirdetésünkben, Isten Lelkének segítségével, ezt a nehezebb tartalmat kíséreljük meg feltárni.

Legelőbb azt emeljük ki, hogy mit nem szabad ebből a történetből következtetni.

Nem lehet ebből a történetből arra következtetni, hogy az utmenti gyümölcsfákról az szedhet gyümölcsöt, aki akar, hisz Jézus is, mint uton járó vándor akart gyümölcsöt szakítani a fáról.

Másodszor nem lehet ebből a történetből arra sem következtetni, hogy szabad átkozódni. Nem lehet azt mondani, hogy Jézus is megátkozta a fát, tehát én is megátkozhatom azt, akire mérges vagyok.

Még pedig azért nem szabad ezeket a következtetéseket ebből a történetből levonni, mert Jézus, aki ezeket cselekedte olyan páratlan valaki, akihez senki sem hasonlítható.

1. Jézus ment az uton. Megéhezett. Az utat szegélyező fügefák között látott egy nagyon szép lombos fát. Remélte, hogy talál rajta néhány gyümölcsöt. Azt kérdezhetné az ember, hogy mi jogon várta Jézus azt, hogy gyümölcsöt találjon? Mi jogon akart ő szakítani a más fájáról? Azt a fát más ültette, más tulajdonát képezte, honnan vette hát Jézus azt a jogot, hogy gyümölcsöt igényeljen magának?

K. T! Ezt csak akkor értjük meg, ha ugyanakkor rá gondolunk a keresztyénség egyik legnagyobb igazságára. Ez így hangzik: Isten a gazda, ő a tulajdonos. Övé ezen a világon minden. Övé a föld, a kő, a fa, a fü, a vetés, övé az állat, övé az ember, övé vagyok én magam is. Ő az Ur. Ha valaki idegen hozzányul a tulajdonunkhoz, az lop. De ha Isten nyúl a mi tulajdonunkhoz, ő a magáéhoz nyúl. Ő nem lop. Sőt én lopok, ha nem engedek neki szabad kezet, ha zugolodom, ha el akarok valamit csukni Isten elől. Tehát amikor Jézus odament az uton és gyümölcsöt akart szakítani a fügefáról, voltaképen a saját fájáról akart gyümölcsöt szakítani, mert benne Isten járt a földön.

Minden ember ezt érti meg legnehezebben. Hogyan lehet az, hogy valami az övé és mégis Isten rendelkezik vele. Hogyan lehet az, hogy valamiért az ő verejtéke hullott és mégis annak az igazi tulajdonosa Isten. Hogyan lehet az, hogy akár-

mennyire felnőtt, idős is valaki, az Isten kezéből nem nőhet ki soha. Isten mindenkinek rendelkezik az idejével, a pénzével, erejével. Isten elől nem lehet elrejtőzni a zárt ajtókat, a lefüggönyözött ablakok mögé. Nem lehet azt mondani neki, hogy ne avatkozzék a dolgunkba. Irgalmatlanul és kegyetlenül jön és a magáénak mondja azt, amit a mi kizárólagos tulajdonunknak tartottunk. Jézus jogosan kereste a gyümölcsöt az utszéli fán, mert az a fa is az övé volt. Jézus jogosan keresi a te életed gyümölcsét is, mert te is mindenestül az övé vagy. Amikor ezután valamire ki mondod, hogy az a tiéd, akkor gondolj arra, hogy te pedig tulajdonoddal együtt szintén vagy valakié: az Istené.

2. Jézus éhes volt arra a gyümölcsre, amit keresett. Ez a mi életünkre vonatkoztatva azt jelenti, hogy Istennek szüksége van a mi életünk gyümölcsére. Ő épen úgy nem mondhat le arról, mint ahogyan az éhes ember nem mondhat le a darab kenyérről, a szomjas ember az ital vizről és a fáradt a nyugalomról. Isten elemi erővel vágyakozik a mi életünk gyümölcsére. Semmi mással nem lehet kielégíteni. Előtte kedvességet csak úgy találhatunk, ha életünk neki tetsző gyümölcsökben bővölködik.

3. Lehet, hogy az utszélien a másik fán volt gyümölcs, de Jézus az nem elégítette ki, neki épen arról a fáról kellett volna gyümölcs.

Isten épen a te életed gyümölcsét igényli. Nem védekezhetsz azzal, hogy neked ugyan nincs, te nem hiszel, te a tested után mégy, de gyümölcse van rakva az anyád, a testvéred, a házastársad élete. Ők hisznek, ők imádkoznak. Ha Isten egyszer nálad keresi a gyümölcsöt, akkor ő másra nem néz, csak tereád. Ott nem lehet kölcsön kérni, szegénységi, vagy orvosi bizonyítvánnyal mentegetőzni. Jaj, ott vagy van gyümölcs, vagy nincs, akkor jön a kárhozatra sujtó átok.

De mi az a gyümölcs, amit Isten keres az ember életében? Gyümölcs mindaz, ami az ő akaratának a teljesítéséből származik. Gyümölcs az imádság, a meghallott és a megtartott Ige, a megbocsátott sértés, a vigasztalást nyert bánat, az Isten szavára felszáradt könny, a begyógyult seb. Gyümölcs az, amikor nemet tudunk mondani a test minden vágyának és igent tudunk rebegni a lélek indíttatásának. Gyümölcs az, amikor nem a gőg, nem az irigység, nem a vér vezetett bennünket, hanem a szeretet. Ha egyszer mi magunk is így nézzük meg az életünket, ha így tesszük mérlegre eddigi éveinket, akkor esünk

kétségbe afellett, hogy milyen kevés a mi életünkben a gyümölcs. Levél van. Mert a sok munka, a sok aggodalom, az elért földi méltóság, a szerzett vagyon, a felépített ház és mindaz, amiért a legtöbb ember szalad, örökké aggódik, az az Isten előtt legtöbbször nem gyümölcs, hanem csak levél. Oh, milyen nagy csalódás lesz, amikor majd Isten gyümölcsöt igénylő kérésére előterjesztjük, hogy: Uram, ezért küzdöttem, ezért égett el az egész életem. És akkor Isten megfellebezhetetlen ítélettel mondja ki, hogy az pedig nem gyümölcs. Mind megsárgult, sárba hullott, szélből kergetett levél. Nincs nagyobb bánat, nem lehet fájdalmasabb csalódás, mint mikor azt adják tudtul a drágagyöngygyűjtőnek, hogy az, amiért az egész vagyonát odaadta, csak filéleket érő utánszat. Így járunk mindnyájan, amikor Isten levélnek minősíti életünkben mindazt, amit mi a legdrágább gyümölcsnek tartottunk.

4. Jézus amikor látta, hogy azon a fán csak levél van, gyümölcse pedig nincs, megátkozta azt a fát és az ki is száradt azonnal.

Igen sok hívő ember is azért mert bünt bűnre halmazni, mert Jézusról téves nézete, téves hite van. Azt hiszi, hogy Jézusnak csak megbocsátó, szelid, türelmes arca van. Ennél a történetnél látjuk meg, hogy Jézus ítélő Ur. Jézus két szelid szeme a harag tüzében tud égni. Ebből a történetből látjuk meg, hogy százszor jaj azoknak, akik gyümölcs nélkül esnek a gyümölcsöt igénylő Gazdának a kezébe. Jobb lett volna azoknak nem születni. A feloldhatatlan megátkozottság jut azoknak osztályrészül.

5. A tanítványok, amikor látták, hogy azonnal kiszáradt a fa, azt kérdezték Jézustól, hogy hogyan száradhatott ki azonnal?

Mi pedig, amikor halljuk ezt a történetet és amikor érezzük, hogy a mi életünk is csupa levél, gyümölcs pedig talán semmi, ezt a kérdést tesszük fel: Uram, hogyan menekülhetünk meg mi, eddig gyümölcstelen fák az átoktól, a kiszáradástól?

Jézus felelete ugyanaz: könyörögjete. Életek sok tehetetlenségét, bűnét bűnbánó imádságban vigyétek az Atyához. Rendíthetetlen hittel gondolatok arra, hogy megtisztulhat az életek. A már kiszáradni készülő fa újból virágba borulhat és gyümölcs teremhet minden ágon annyi, hogy örömét leli benne a mennyei Gazda.

Oh milyen nagy ajándék az, hogy minket még nem ítél Jézus. Milyen nagy kegyelem, hogy mi még haza mehetünk és

kezdhetünk egy új életet, amely Istenhez forduló, megtért élet lehet. Milyen nagy ajándék, hogy egy fügefafa kiszáradása a mi örök életünk megmenthetését jelentheti.

Testvéreim! Legyen ez a vasárnap lelkünk tavaszkezdeté, hogy bő gyümölcsözést találjon nálunk Krisztus, hogy ne átkot, hanem üdvözítő, áldó szót mondhasson ki felettünk. Ámen.

Darányi Lajos.

A földhöz kötött szív — nehéz szív.

Alapige Lukács 21: 34.

Keresztyén Gyülekezet! Mindnyájan ismerjük és szeretjük a XXV.-ik zsoltárt, amely olyan szárnyaló erővel zengett most az ajkunkon. Milyen jó is annak, aki feltudja emelni a szívet Istenhez, Ő benne bizik és soha meg nem szégyenül!

Mi is kell ahoz, hogy a szívünket Istenhez tudjuk emelni? Az, hogy szívünk könnyű legyen és szabad. Az ilyen szívet emelni sem kell, mert magától is vágyik és kívánczik fel a magasságba, — Istenhez.

Jól tudjuk testvéreim, hogy itt a földön minden tárgynak csak azért van súlya, mert a föld magához vonzza. A hegyi patakok vize azért száguld vad iramban a völgyek mélységei felé, a fel-feldobott kő azért hull vissza a földre százszor is, mert a föld vonzóerejének a hatása alatt áll. Ha a földnek nem volna vonzóereje, akkor a többmázás ólomdarab is helyeként lebegne a magasságban és mi emberek egy ugrással a csillagokra szállhatnánk.

Ez a törvény, melyet a tudósok nehézkesnek neveznek, nem csak az anyagi világban, hanem a lelkek világában is érvényesül. A szív akkor nehezedik meg, ha a világ vonzóereje a hatalmába keríti. Ilyenkor néha mázsás súlya van az ember-szívnak, és nincs emberi erő, mely feltudná lendíteni a magasságba.

Jézus Krisztus is arra tanít meg alapigénkben, hogy a földhöz kötött szív — nehéz szív. Lássuk meg, hogy vesz a föld hatalmat a szívünkön és hol van a segítség.

I.

„Vigyázzatok magatokra, hogy valamikor meg ne nehezedjék a ti szívetek dobzódásnak, részegségnek . . . miattá.“ Az

első eszköz, amely a szívünket megnehezíti és a földhöz köti: *ennek a világnak bűnös öröme*. Jól figyeljük meg — csak a bűnös öröme. Mert az öröm magában véve isteni ajándék. — Isten azért ajándékoz meg bennünket az élet kisebb-nagyobb örömeivel, hogy sorsunkat elviselhetőbbé, munkánkat könnyebbé, lelkünket szabadabbá tegye. Jézus Krisztust is azért küldte e világra, hogy örömet hirdessen minden népnek. Az igazi, nemes értelemben vett öröm felemel Istenhez. Neki adunk hálát minden derüs pillanatunkért, a mindennapi kenyérért, kis gyermekünk kacagásáért, édes anyánk szelid szaváért, lelkünk békeségéért és minden más szépért és jóért, amellyel itt, e földi siralomvölgyben meggazdagítja az életünket. Isten nem ellensége az örömnek, hanem teremtője és ajándékozója. Jézus Krisztus nem elrontója az örömnek, hanem betetézője.

Az öröm megrontója az ember, vagy még jobban mondva: az emberben lakozó bűn. Az ember a paradicsomkertet büntanyává, a szerelmet paráznasággá, az étkezést dözsölő lakmározássá, az ivást részegeskedéssé, az áldott tiszta örömet pedig dobzódássá tette. A bűnös ember megfélekedik Istenről és annyira belemélyed bűnös örömeinek kiélvezésébe, hogy később, ha akarna sem tudna kiemelkedni a rabságból, földhöz kötött alacsony állapotából, mert megnehezedett az ő szive a részegségnek és dobzódásnak miatta. Körülveszi magát azokkal a szennyes örömökkal, amelyeket e világtól szörnyű áldozatok árán kicsikarhat. A tivornyák zaja elnyomja a harangszót, tülharsogja és elnémitja azokat az intéseket és tanácsokat, amelyeket még tiszta gyermekkorában a tanítója, lelkipásztora, szülője vagy más jó embere vésett a lelkébe. Lelke eldurvul, halála eltompul, nem hallja meg Isten szeliden hívó szavát, mert állandóan az ördögök pokoli muzsikája cseng a fülében. És ha vannak is percei, amikor öntudatra ébred, amikor megérzi, hogy Isten nélkül lehetetlen az élet, ha meglátja is, hogy a földi örömök zavaros pocsolyája nem a megfelelő nyughely a lelke számára, ha vannak is pillanatai, amikor szeretne megtisztulni, szívével Isten elé állani, már nem bír magával, már késő. Lassan-lassan teherré válik számára az öröm is, és a megnehezedett szív végül leszáll a sirgödör sötétségébe, a lélek a kárhozat mélységébe. A nehézkedés törvénye érvényesül rajta. Élete a világ vonzóereje alá került és száll, zuhan mind mélyebbre, feltartóztathatatlanul lefelé. Átokká lett rajta az isteni áldás, olomsullyá az öröm, amely — ha vigyáz magára — a dicsőséges magasságba emelhetne volna a lelkét.

II.

De más veszélynek is ki van szolgáltatva a szívünk. Nem csak az öröm lehet kárhozatos, hanem a gond is. „Vigyázzatok, hogy meg ne nehezédjék a ti szívetek . . . az élet gondjainak miatta!“ Azt mondhatjuk, hogy a gond sokkal nagyobb mértékben nehezíti meg az emberi szívet, mint az öröm. —

Akinek az életéből hiányzik a mennyei öröm, annál csakhamar mint pusztító veszedelem jelentkezik az élet gondja. Aki szüntelenül orcája verejtékével kénytelen a földet turni, hogy valamiképen megszerezze azt a darab sovány, fekete kenyeret, amely nélkül éhen halna, az könnyen esik abba a kísértésbe, hogy mindig csak a földre nézzen, mindent a földtől várjon és egyáltalában ne ismerjen semmi mást, csak a földet. Minél nehezebb gondok terhelik, annál dacosabban veti pillantását a földre, annál keményebben fogja meg a szerszámot és annál mélyebb barázdát hasít a talajba. Arról pedig megfélekedik, hogy felnézzen a magasságba Ahoz, Akitől mennyei áldás jő az ő földi munkájára. Az élet gondjai behálózzák, foglyul ejtik, megnehezítik a szívét, idekötözik a földhöz. Szíve megnehezedik, csak a földön tud mozogni, nincs hozzá sem ereje, sem kedve, hogy megkeresse az Istent. Végül eljut arra az álláspontra, hogy az ember egyedüli célja a földi élet megkönnyítése és hogy gondjaitól szabaduljon, sokszor bűnös eszközök után nyul. Megnehezedett szíve nem akar arról tudni, hogy van egy más világ, ahol Isten jobbján ül Valaki, Aki egykor eljő ítélni eleveneket és holtakat. Ez a magasabb világ ismeretlen előtte és épen ezért eljő reá váratlanul az a nap, az ítélet napja, ahogy Jézus mondja alapigénkben. A megnehezített szívnek akkor már nem lesz ereje hozzá, hogy felszálljon Krisztus elé. Ide van láncolva a földhöz és megítéltetik, elvész azzal együtt.

III.

De ha ilyen veszedelmeket rejt magában az öröm és a gond, — vajjon kicsoda állhat meg? Ki az akinek az élete sem ötmőről, sem gondokról nem beszél? Bizony, senki sincsen, hiszen a mi emberi életünk nem más, mint derüs és borus napoknak, nyomoruságnak és boldogságnak a váltakozása. De Jézus tanítása itt is utat mutat: „Vigyázzatok, hogy váratlanul reárok ne jöjjön az a nap!“ Nem kerülhetjük el sem az örömet, sem az élet gondjait, de arra vigyázhatunk, hogy rabul ne ejtsenek, a földhöz ne láncoljanak. Ezek felett pedig, örö-

münkben és bánatunkban gondoljunk arra a napra, amelyen számot kell majd adni minden örömünkről, minden bánatunkról. Számot kell adnunk arról, miképen fogadtuk, mire használtuk, mivé tettük az Istentől adott földi örömünket. Ugy tekintettünk-e hálás és bölcs szívvvel Istenre, mint aki érdemünkön felül megajándékozta és megszépítette az életünket? Számot kell adnunk róla, Istenhez menekültünk-e a nyomorúságok idején, türelmes és bizakodó lélekkel? Földi átkot látunk-e a megpróbáltatásainkban, vagy pedig isteni figyelmeztést, tudtuk-e, hogy Istentől jó a zivatar és Isten mindig jót akar? Ha örömünkben és gondjaink között is *tudtunk imádkozni*, szívünkkel Isten felé szállni, *akkor sohasem nehezedik meg a mi szívünk*.

Amikor pedig eljön az a nap, amelyen az ég és föld elmulik, az ítélet napja nem ér váratlanul. Mi akkor is Istenben bizunk és bizodalunk meg nem szégyenül. Mert szívünk már itt a földön Istené volt, s akihez földi örömeink és gondjaink között fel-fel sóhajtottunk, által visz az ítélet helyéről a kegyelem hajlékába, a halálból az örökéletre.

Tesvéreim, a világ mai nyugtalan élete annyi alkalmat nyújt a kísértőnek, hogy bűnös örömeivel és keserű gondoljaival megejtse a lelkünket. Ezért vigyázzunk, örömeink és gondjaink között, háborúságainkban és békés napjainkban emeljük a szívünket Istenhez, hogy soha meg ne szégyenüljünk.

Cömösközy László.

A keserű víz megédesítése.

II. Móz. 15: 24-27.

A Vörös-tenger partjáról, ahol az Isten hatalmának és akaratának tanúi voltak az izraeliták, elindulnak a kitűzött cél felé, hogy elfoglalják Kánaánt. Ám Isten úgy akarta, hogy ne menjenek azonnal az ígéret földjére, mert a több évszázados szolgaság után még nem voltak elég erősek ahhoz, hogy az ígéret földjén lakó harcedzett kanaánitákkal felvehették volna az eredményes küzdelmet.

A nép tehát a pusztába vonul s megkezdődik a 40 évi vándorlásuk. Utjuk kietlen vidéken, homokos pusztaságon vezet keresztül. A nagy meleg szárazzá teszi az ajkukat, homlokukon a kimerültség jele látszik. Az égető homokból nem fakad forrás. Utjukat már harmadik napja folytatják beljebb a pusztába,

vizet azonban nem találnak sehol. A nap égető sugarai alól végre elérkeznek Mára, ahol forrásokra találnak, de a víz nem iható, keserű, szomjukat itt sem tudják eloltani.

A dicsérő és hálaadó ének helyett, melyet az egyiptombeliek elől való megmenekülésükkor küldtek a Seregek Urához, most az elégedetlenség és a lázadás hangja zugott. A megsza badulás öröme és diadala eltűnik az arcukról és a száraz ajkukról a zugolódás moraja hallik a vezér ellen: „Mit igyunk? Miért vezetél bennünket ilyen helyre, ahol szomjunkat nem olthatjuk el?”

Mózes azonban nem csügged, mert rendületlenül bizik az Urban, az Ő segedelmében. Tudta hogy az, aki kivezélte őket a szolgaság földjéről, aki a hatalmas üldöző seregtől megmentette a maroknyi népet, aki parancsolni tud a tenger hullámainak és azok engedelmeskednek neki, az nem hagyja elveszni a pusztában sem a népet: terve van vele. Ezzel a hittel áll az Ur elé! A nép csüggedése megbátorítja a hívőt. — Az Isten előtt járó embert nem tudja megfélemlíteni küldetésének, hivatásának teljesítésében még a népnek vad moraja, hitetlen zugolódása sem. Bizalommal tekint oda, ahonnan a segítséget várja: „az Urhoz kiált.”

És Isten könyörül Mózesen és az ő népén, könyörül azoknak nyomorúságán. Azért „mutata néki az Ur egy fát és be tévé azt a vízbe és a víz megédesedik.” E jel, amelyben az Istennek különös ereje és dicsősége jelent meg, boldog megtapasztalás volt a szomjuhozó, enyhülést kereső nép számára.

Az Ur azonban nemcsak a testiekről gondoskodik, hanem a lelkiekről is. Törvényt ad számukra, hogy miután megkísértettek, tovább állhatóságok maradjanak! Törvényt, rendtartást kapnak az Urtól, amelyeknek betöltésével erősekké, bátrakká és kitartókká válnak a gyengék és a csüggedők.

Ez a rendtartás egyben szövetségkötés is: 26 v.

Igy bizton haladhatnak tovább a pusztában, mert Isten, az egyetlen, élő, igaz Isten vezeti, védi, táplálja népét minden veszedelem ellen. És jutának Élinbe és ott 12 forrás vala és 70 pálmafa, és tábort ütének ott a vizek mellett.

* * *

Az élet pusztaságában mi is sokszor szomjuhozunk. Enyhülés után vágyakozunk és keressük az üdítő víznek a forrását. Néha azt gondoljuk, hogy megtaláltuk és boldogan sietünk feléje. De amikor a szájunkhoz emeljük a forrás vizét, akkor

érezzük annak keserü ízét. Pedig testünk szomjuságának milyen jól esik, midőn az élet vándorlásában édes, iható vízzel tudjuk felüdíteni. Milyen hálás szavak fakadnak a vándor lelkéből, amikor a könyörületés kéz vizet nyújt feléje.

Szegények vagyunk, annyira szegények, hogy még munkát is alig tudunk adni vagy találni. Sokszor tétlenségben sorvad el az erőnk, hogy a föld nyomorusága és keserősége ezzel is növekedjék. A keserőségnek újabb és újabb forrásai nyílnak meg előttünk és hiába keressük a kibontakozás útját földi szemekkel, a technika modern eszközeivel. Hit által kell meglátunk az egyetlen-egyét, aki gazdag lévén szegénnyé lett értünk, hogy mi is az Ő szegénysége révén gazdagokká, megelégedetteké váljunk. Hit által kell meghallanunk az áldott Vigasztaló szavát: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, kik megvagytok fáradva és terhelve és én megnyugtatlak titeket!”

Amikor Ő, a Jézus szól bele a mi nyomorult, zúgolódó, elégedetlenkedő életünkbe, Isten vesszőszárat vet a keserü vizekbe, hogy az Ur szava édességet hozzon, evangéliumot adjon.

Igy, ha a lélek igényeit helyezük előtérbe, ha az ember Istenhez fordul, talál üdítő italt, gyógyító balzsamot. Itt e földön ezt hiába keresem. Hiába olvasom a szegények sorozatát, nem nyerek abból gyógyulást, hiába olvasom egy nagy tudósnek a könyvét, amelyben az új társadalom alapelvei vannak összesűrítve, melyben egy új világ megváltó rend keletkezik, amely képes lenne e keserü korszakot egy szebbel, biztatóbbal felváltani; ismétlem, hogy ezt is hiába olvasom, mert az ehhez szükséges lelkiség alapjait itt sem találom meg!

De ha előveszem a Szentkönyvet, az édes viznek, az üdítő itálnak forrását, megtalálom azt, amire a lelkem vágyakozott. Szemem többé nem a mulókra, ideigvalókra tekint, hanem az örökkévalókban gyönyörködik. Megtalálom az egyetlen üdítő forrást; a szépnek, a jónak, az igaznak és a szentségnek a teljességét: mennyei Atyámat! Megtalálom az igazi Gyógyítót, akinek a szeretete elér az utolsó lelkibeteghez is, amidőn elküldte az Ő egyszülött Fiát, hogy kiemelje az emberiséget a a bűnök keserü áradatából és kegyelmébe fogadja.

P. Isten a szentigében nemcsak Mózeshez szól és az ő népéhez, hanem szól mi hozzánk is. Szól tehozzád is ifju testvérem, hogy áldást végy e forrásból, hogy lelkednek gazdag tartalmával édesisd meg az élet keserü forrásainál állókat. Végy áldást kedves leánysereg, hogy így lelkileg megszépülve, megerősödve, megbátorodva, a Krisztusba vetett hittel és alázatos

szelidséggel Ő hozzá vezérel a kétségbeesés utjáról a csüggedőket. Szól tehozzád is református gyülekezet, hogy erős légy, hogy a megreformált keresztyén életnek eme egyik bástyája mindvégig hiven megálljon, hogy általad a többi szomjuhozó gyülekezet is az Isten felé fordítsa tekintetét, ahonnan száll alá minden jó és tökéletes ajándék!

Az Irás a történelmen keresztül folyton nyitja az édes vizek forrásait. Amikor a keserü vizek áradása veszélyeztette az emberiséget, mindig akadtak olyan férfiak és vezérek, akik merítettek abból a forrásból, amelynek édes tartalma a kereszttal alatt fakadt. Szomjuknak ezzel a szent kielégítésével megédesítették millióknak az ajakát is.

Igy változik meg Németország rövid háromtized év alatt, mikor Luther Márton a keserü vizek forrásába beveti a fát és az megédesítettik. Mikor Luther Márton odaáll a bucsucéduktól árulók elé és felveszi a küzdelmet, ha kell a pápával, a császárval, sötétlelkű tanácsnokokkal is, mert másként nem tehetett. Lelkét megédesítette a boldog megtapasztalás: „egyedül hit által!”

Igy alakul át Genfnek a belső élete is. A ledér, dorbézoló városnak, és nemsokára országok népének lelkében is mély nyomot hagy Kálvin János a maga krisztusi szolgálatával. A világ Isten dicsőségére áll fenn s célja az Isten dicsőségének a szolgálata. S ebben a szolgálatban minél nagyobb a hűség, annál közelebb van a teljesség.

Igy mennek és vezetik a mi őseink is a magyarságot a Szentíráshoz, és ez a forrás a magyar népnek egész seregét nevelte a tiszta erkölcsű, kötelességtudó, hajthatatlan meggyőződésű, becsületes, és következetes embereket.

„Én vagyok a te gyógyítód!” — hangzik pusztában az Ur szava, és hangzik ma is mi hozzánk.

Testvéreim! ha beteg a lelked, ha nincs üdítő italod annak gyógyítására, fordulj hát bizalommal mennyei Atyád elé. Ő nála mindig megtalálod a források gazdag áldását, amely nemcsak a te életedet édesíti meg, de rajtad keresztül szeretteidnek életét is.

Én kedves, megreformált magyar népem! Midőn a kibontakozás hajnalán menetelünk előre, légy bátor megvallója a magyar égen, magyar földön bevészt igazságnak: az Ur volt a mi vezérünk, az Ur lesz a mi gyógyítónk! Ámen.

Nagygéres.

Gööz Ferenc.

Mi fogyatkozás van bennem?

(Nyári urvacsorázáskor.)

Fil. 4: 11–13.
Mát. 19: 20.

Most már csak igazán nem lehet panasz ugye, Testvéreim?! A tavasz és a nyár több elemi csapása után rossz esztendőből, szük terméstől féltünk, de Isten tudott adni a semmiből is. Bőven adott az aratónak, „mert ahol hintett marokkal, most kiterjesztett katokkal hordja kévái sorát.” Így hát bizonyára elégedett és hálás szivek között van megterítve a hálaadás szent asztala? S „vigak e föld lakosai, mert megnyitak ajtajai az Ur bő tárházának; vig a magvető, hogy néki orcájának veritéki nem hiába hullának?”

Igen, igen, — mondogatják az emberek —, igaz, hogy adott az Ur, többet mint reméltük, többet mint érdemeltük, de azért teljesen elégedettek mégse lehetünk. Mert ha az egyik termény bőven is fizetett, annál szűkebben fizetett a másik. Aztán bármennyi volna is, a mai nagyigényű életben, a sok fizetni való közt alig elég az. Mennyi felé kell adnunk belőle, mennyien osztozkodnak velünk azon! Mi marad hát nekünk? Látod a homlokunkat? Borús az, redős az most is a gond velünk ül még itt is!

Igy felelnek az emberek Isten áldására elégedetlenséggel és panasszal, feledve az apostol egyszerű életfelfogását, Timótheushoz intézett tanácsát, hogy „ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele”. (I. Tim. 6:8). Az ilyeneknek intelmül állítja oda az apostol önmaga példáját is amint ezt mondja. „Megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek.”

Am az ilyen intelmek csak a testi életünkre s az anyagi dolgokra vonatkoznak, holott nekünk most a lélek dolgaival kell foglalkoznunk. *Amabban* meg kellene elégednünk a kevessebbel is, de *emebben*, a lelki világban már nem szabad megelégednünk azzal a lelki állapottal, amelyben vagyunk. A körülményekkel esetleg meg lehetünk elégedve, de önmagunkkal semmi képen nem. E tekintetben senki sem dicsekedhetik, mert mindenkinek vannak hibái. És senki sem mentegetődzhetik, mert aki egy parancsolat ellen vét, az egész törvény megrontásában vétkes az. Mégse csüggedünk el, mert van megmentőnk: az Ur Jézus Krisztus.

1. Tul a Jordánon, Judea határaiban járt már Jézus, utol-

szor Jeruzsálem felé, mikor hozzá jöven egy ember, monda néki: Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet vegyem? Jézus így felelt: Tartsd meg a parancsolatokat. Mire monda néki az ifju: Mindezeket megtartottam ifjuságomtól kezdve; mi fogyatkozás van még bennem?

„Mi fogyatkozás van még bennem”? Ime testvéreim, itt egy elbizakodott ember! Ifju még, és amint határozottan mondja a szentirő, gazdag is, ami egy kis mentségéül szolgál, mert a gazdagság könnyen elszédít és ha még hozzá ifju is valami, könnyen tulértékeli magát. Őszintén szólva, mindnyájan azt hittük magunkról valamikor, hogy többek, jobbak, különbek leszünk, mint amilyenek lettünk. „Csak midőn a tömkelegbe léptünk, vettük észre gyászos tévedésünk”. Hanem azért elég elbizakodott ember van a meglett, érett korban is. Amilyen nehezen elégszenek meg ezek az anyagi helyzetükkel, olyan könnyen elégednek meg lelkiállapotukkal.

Milyen becsületes vagyok, gondolják magukban. Megadom mindenkinek, amivel tartozom, akinek vámmal vámot, akinek adóval adót, akinek tisztességgel, tisztességet. (Róm. 13:7.) Megadom a császárnak is, ami a császáré, és Istennek is, ami az Istené. Mi fogyatkozás van hát még bennem?... Barátságos, szives igyekszem lenni mindenkire: nem küldöm el ajtóm elől üres kézzel a szegényt; példás, kegyes, templomos életet élek: buzgón hallgatom az igét; nem hiányzik a nevem soha az adakozók névsorából; mi fogyatkozás van hát még bennem?... Igyekszem igaz életet élni; tudatosan soha senkit meg nem károsítottam, se szóval, se tettel soha senkit meg nem bántottam; arra törekedtem, hogy egyenes legyen minden szavam és egyenes minden utam; a parancsolatokat kora ifjuságomtól fogva én is megtartottam; mi fogyatkozás volna hát bennem?...

2. De kedves testvéreim, vajjon ebben az előbbi önvalomásban nem több-e a szépítés, mint a valóság? Ha mindenképpen tudni szeretnéd, hogy mi fogyatkozás van benned, ne önmagadtól, hanem a szomszédaidtól kérdezd meg, vagy még jobb lesz, ha beletekintesz Isten igéjébe s akkor mintegy tükrőben látod meg a hibáidat. Akkor majd megérted, hogy „aki azt állítja, hogy ő bűn nélkül való, nincsen abban igazság és önmagát csalja meg.” (I. Ján. 1:8).

Igen, igen, mondja ilyenkor az önmagával elégedett ember, hisze én sem vagyok angyal, én is ember vagyok. Néha megtörténik, hogy elragad az indulat. Vagy haragomon megyen

le a nap. Vagy elfelejtkezem a mértékletességről. Vagy néha a jószággal vesződve, nyugólódó emberekkel bajoskodva, meg-gondolatlanul káromlást szólok. De hát olyan nagy dolog-e ez? Hiszen ilyesmi akárkivel megesik, ez csak emberi gyarlóság, csak rossz szokás, csak semmiség.

Az elbizakodott ember így találja meg a szavakat, hogy bűneit szépitgesse. Pedig nincs helye a szépitgetésnek, különö-sen nincs a bűnvallásnak ebben az órájában, amikor az Ur asztalához járulunk. Isten nem így ítél és Krisztus nem azt mondja, hogy semmiség, hanem így szól: aki haragszik oknél-kül, méltó az ítéletre. Aki gyűlöli atyjafiát, mind embergyilkos. Aki az Ur nevét hiába felveszi, nem hagyja az Ur büntetés nélkül. És ha valaki mértéktelenségével a testét, mely a Szent-lélek temploma, megrontja, „megrontja azt az Isten. (I. kor. 3: 17.) Senki se mentse hát magát azzal, hogy csak csekély do-logban, vagy csak egyben-másban vétkezett, de a nagy paran-csolatokban igaz volt, mert azt mondja a Szentírás (Jak. 2: 10), hogy „ha valaki az egész törvényt megtartja is, de vét egy el-len, az egésznek megrontásában bűnös.“

3. Ha azonban ez így van, „kicsoda üdvözülhet tehát“, kérdezhetjük mi is az apostolokkal. Bizony, „az emberek-nél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges.“ (Mát. 19: 25—26.)

Embernél lehetetlen, mert mindnyájan esendők vagyunk. Nem, nem vagyunk se szentek, se angyalok. Gyarló emberek vagyunk. És nincsenek u. n. „fölösleges jócselekedetek, fölös-leges érdemek,“ mert nincs is semmi érdem Ő előtt. „Nem bizhatunk érdemünkhöz, mert fejünkhöz köttetett a gyarlóság.“ Szívünkben bűn van, a fejünkön kárhozat. De felettünk irga-lom örökös testvéreim, az Atyánkká lett Isten kegyelme, aki „ugy szerette e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta érte.“ (Ján. 3: 16.)

Ime terítve van a szent asztal, járuljunk hát hittel a Meg-váltó Ur Jézus Krisztus váltságahalálának szent jegyeihez. Azok-ban van a bűnbocsánat és az üdvösség a mi lelkünk számára. Csak ne kevélykedjünk, mintha igazak volnánk, és ne mente-gessük magunkat, mintha érdemesek volnánk. Mert Isten jól látja az életünket, a feltjainkat, a fogyatkozásainkat.

Nézzetek meg egyszer egy röntgen-fényképet. Oda állott valaki a készülék elé, a mi szemünkben szép, rózsás, gyönyör-ködtető, ám a sugarak átvilágították a külsőt és a fényképező lemezre rávetítették a belsőt. S mi maradt a képen? Egy csomó szürke és fekete folt. Minket is lát az Isten mindent látó szeme.

Mert „az Ur nem azt nézi, amit az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Ur azt nézi, ami a szívben van.“ (I. Sám. 16:7). Minket is így néz és e szerint ítél. Szent igéje pedig átvilágít rajtunk, mint a röntgen-sugár s odavetíti lelkiismeretünk elé fogyatkozásaink szürke és fekete feltjait. Azokat csak Jézus érdeme takarhatja el.

K. T.! A „Napkirály“, XIV. Lajos, aki annyira hatalmas volt és oly nagyra tartotta magát, hogy azt mondta: az állam én vagyok, — egy addig még nem hallott igehirdető beszéde után így szólt: Azokkal az egyházi szónokokkal, akiket eddig hallgattam, meg voltam elégedve. Most pedig, hogy ezt hallgat-tam, *magammal* nem vagyok megelégedve.

Én sem akarok egyebet e beszédem után. Hiszen „ha em-bereknek igyekezném tetszeni, Isten szolgálja bizonyára nem volnék“. (Gal. 1:10.) Nem azt akarom, hogy a beszédem „tes-sen“, hanem hogy hasson. Hogy ti se legyetek magatokkal megelégedve és ekként igaz bűnbánattal járuljatok az Ur ke-gyelme elé. Akkor találotok itt irgalmat. Ámen.

Konkoly-Thege István.

A keresztyénség és a háboru.

Textus Máté 10: 28. és Róma 13: 1.

K. T. Mióta ez a rettenetes háboru elkezdődött, szinte-nem is tudunk más dologról beszélni, de még gondolkozni sem. Az a rettenetes pusztítás, ami Európa legműveltebb és leggaz-dagabb területén folyik mélyen megrendít lelkünkben. Az em-beriség történetének háborui folyamán páratlanul álló meglepe-tések naponként megrettentenek minket is, akiket Isten kegyel-me megőrzött ettől a csapástól. Örökös félelem és nyugtalan-ság tölti el életünket és mikor a nemzetvédelmi intézkedés a haza biztonságának megőrzésére elszólítja a családapát vagy a kenyeret kereső idősebb testvért, hitvesek és gyermekek zoko-gása, feltörő könnye telve van nehéz, feleletre váró kérdése-vel, megengedheti-e a keresztyénség a háborut, azt a szörnyü pusztítást, ami napjainkban folyik? Nem egymást kizáró ellen-tétek-e a keresztyénség és a háboru?

Nekünk lelkipásztoroknak nem szabad érzéketlenül elmenni e kérdések mellett. Felelnünk kell úgy, amint az Irás szól: amint mi is tanítottunk. Nem szólunk emberi bölcsesség hi-tető beszédével: de minden körülmények között hirdetjük Is-

ten üzenetét, amelyik éppen olyan igaz ma és holnap, mint volt ezer esztendővel ezelőtt, mégha nem is a legkényelmesebb és egyéni életünk szempontjából hátrányos.

Némuljon el ezért ebben az órában az emlékeknek minden keserősége, hallgassuk Jézus üzenetét: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket meg nem ölhetik.“ Az Ige kiemel bennünket a testi lét korlátaiból, az emberélet örökkévaló lényegére utal. A keresztyénségnek a világesemények legsörnyűbb zajlásában is a jelenvalókról a következőkre, a láthatókról a láthatatlanokra kell néznie. Minden keresztyén embernek tudnia kell azt, hogy 1. A keresztyén életfolytatás nem jelent szükségképpen békességet. 2. Meg kell hozni minden áldozatot az állam, a haza védelmére, „mert a felsőbb hatalmasságok Istentől renbeltettek“.

I.

K. T. A keresztyén élet nem jelent föltétlenül békességet Jézus maga is azt mondja tanítványainak: „ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre, nem azért jöttem, hogy békességet bocsásak, hanem, hogy fegyvert.“ ... „Aki elveszti az ő életét énértem, megtalálja azt.“ Ezekben az Igékben sem foglaltatik benne a háboru tilalma. De nem is ítéli el. Maga is figyelmezteti erre tanítványait: ... „hallani fogtok háborukról... meg ne rémüljetek...“. A testi élet fölött a lélek megbecsülésére mutat rá. Szavai senkit nem biztatnak háborura, de szelleme nem parancsolja annak méltatlan voltát.

Sokan ellene vethetik, hogy Jézus mindennek előtt a szeretet parancsolatát akarta hivei szívébe vésni. Szeretetet és békétürest hirdet mindenütt: Jézus vallása a szeretet vallása!... Igen, ez így is van. A szeretet föltétlenül örökérvényű parancs, de a kérdésünk nem olyan egyszerű, hogy egy-két gondolattal elintézhethetők. Annyi bizonyos, hogy amikor szelidségre és békétüresre int, nem a meghunyászkodásra, nem a gyávaságra buzdít. A keresztyén ember az élet minden viszonylatában meg kell, hogy állja helyét. Az élet minden súlyos kötelességeinek bátor és öntudatos vállalása abban a boldogító bizonyosságban, hogy Isten őriz, aki irgalmas, kegyelmes és igaz, ez az egyetlen méltó magatartása hiveinek. Ki mondhatná Jézusra, hogy Ő gyáva, hogy félrehuzódik a legsúlyosabb áldozatok elől? Nézzétek csak meg, hogyan áll szemben nem egyszer a farizeusokkal, adáz ellenségeivel, akikben Isten országa megrontóit látja. Csak

jókat mond nekik és nem átkokat, de szent felháborodása, haragja olyan erős, olyan félelmes, mint a zugó zivatar. Pedig bizonyára szerette ellenségeit, hiszen a kereszten imádkozott értük.

A keresztyénség története is beszél háborukról. Az emberi gonoszság mindent elnyelni akaró áradatával szemben ellenállott maga az egyház is mindenkor. -- Mióta a keresztyénség államvallássá lett a római birodalomban, az államhatalommal karöltve haladó egyház nagy mértékben osztozott az állami étellel járó terhekben, felelőségekben s nemhogy ellene szegült volna az államhatalomnak, mikor háboruba kezdett, hanem a főpapok is fővezéreként szerepeltek. A magyar történelemben is találunk ilyen példákat.

Nagy reformátoraink sem tartották minden esetben méltatlan dolognak a háborut. Zwingli ostorozza ugyan honfitársait, mert zsoldosoknak szegődtek és akármilyen igazságtalan érdekért vérüket ontották, de amikor vallásának és hazájának szabadsága forgott veszedelemben, maga is fegyvert fogott és éppen a csatamezőn, halálával pecsételte meg hite és hazája iránti szerelmét. Luther Márton arra a kérdésre, hogy lehet-e jó keresztyén a katona, határozott igennel felel. „A katonák oltalmazzák meg mindazt, ami a kegyesek előtt kedves: a feleséget, a gyermekeket, a házat, a vagyont, a becsületet és a békességet.“ A katona Istennek engedelmeskedik. A hadbavonuló katonának azt a tanácsot adja: „Imádkozzál, ajánld tested-lelked Isten kezébe, azután huzd ki szablyádat és vágj Isten nevében.“ Kálvin éles elmével és rettenthetetlen bátorsággal vonta le a keresztyén igazság legvégső következményeit: „Mind a természetes méltányosság, mind a kötelesség azt diktálja, hogy a fejedelmek legyenek fegyverkezve, hogy az oltalmukra bizott országokat megvédelmezhessek háboruval.“ — A reformátorok példája, tanítása után indulva a protestáns egyházak hivei nem is vonakodtak soha sem az áldozattól, mikor igazságos háboruba kellett menniök. Különösen a hitnek és a hazának szabadságáért mindig készséggel ontották vérüket úgy a mi magyar protestáns őseink, mint más nemzetbeli hittestvéreink.

Mindezeket nem azért mondtuk el, Testvéreim, mintha világpolitikával akarnánk foglalkozni igehirdetésünkben. Nem szövelünk arról, hogy a jelenleg dúló háboruban melyik fél harcol az igaz ügyért, csak felmerülő kérdésekre szerettünk volna Isten igéje alapján feleletet adni. Annyi bizonyos, hogy ez a háboru Isten ellen van, ha a harcoló feleket a hatalompolitikai

ten üzenetét, amelyik éppen olyan igaz ma és holnap, mint volt ezer eszrendővel ezelőtt, mégha nem is a legkényelmesebb és egyéni életünk szempontjából hátrányos.

Némuljon el ezért ebben az órában az emlékeknek minden keserősége, hallgassuk Jézus üzenetét: „Ne féljétek azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket meg nem ölhetik.“ Az Ige kiemeli bennünket a testi lét korlátaiból, az emberélet örökkévaló lényegére utal. A keresztyénségnek a világesemények legszörnyűbb zajlásában is a jelenvalókról a következőkre, a láthatókról a láthatatlanokra kell néznie. Minden keresztyén embernek tudnia kell azt, hogy 1. A keresztyén életfolytatás nem jelent szükségképpen békességet. 2. Meg kell hozni minden áldozatot az állam, a haza védelmére, „mert a felsőbb hatalmasságok Istentől renbeltettek“.

I.

K. T. A keresztyén élet nem jelent föltétlenül békességet Jézus maga is azt mondja tanítványainak: „ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre, nem azért jöttem, hogy békességet bocsásak, hanem, hogy fegyvert.“ ... „Aki elveszti az ő életét énértem, megtalálja azt.“ Ezekben az Igékben sem foglaltatik benne a háboru tilalma. De nem is itéli el. Maga is figyelmezteti erre tanítványait: ... „hallani fogtok háborukról... meg ne rémüljétek...“. A testi élet fölött a lélek megbecsülésére mutat rá. Szavai senkit nem biztatnak háborura, de szelleme nem parancsolja annak méltatlan voltát.

Sokan ellene vethetik, hogy Jézus mindenk előtt a szeretet parancsolatát akarta hivei szívébe vésni. Szeretetet és békétürest hirdet mindenütt: Jézus vallása a szeretet vallása!... Igen, ez így is van. A szeretet föltétlenül örökérvényű parancs, de a kérdésünk nem olyan egyszerű, hogy egy-két gondolattal elintézhethetők. Annyi bizonyos, hogy amikor szelidségre és békétüresre int, nem a meghunyászkodásra, nem a gyávaságra buzdít. A keresztyén ember az élet minden viszonylatában meg kell, hogy állja helyét. Az élet minden súlyos kötelességeinek bátor és öntudatos vállalása abban a boldogító bizonyosságban, hogy Isten őriz, aki irgalmas, kegyelmes és igaz, ez az egyetlen méltó magatartása hiveinek. Ki mondhatná Jézusra, hogy Ő gyáva, hogy félrehuzódik a legsúlyosabb áldozatok elől? Nézzétek csak meg, hogyan áll szemben nem egyszer a farizeusokkal, adáz ellenségeivel, akikben Isten országa megrontóit látja. Csak

jókat mond nekik és nem átkokat, de szent felháborodása, haragja olyan erős, olyan félelmes, mint a zugó zivatar. Pedig bizonyára szerette ellenségeit, hiszen a kereszten imádkozott értük.

A keresztyénség története is beszél háborukról. Az emberi gonoszság mindent elnyelni akaró áradatával szemben ellenállott maga az egyház is mindenkor. -- Mióta a keresztyénség államvallássá lett a római birodalomban, az államhatalommal karöltve haladó egyház nagy mértékben osztozott az állami étellel járó terhekben, felelőségekben s nemhogy ellene szegült volna az államhatalomnak, mikor háboruba kezdett, hanem a főpapok is fővezérként szerepeltek. A magyar történelemben is találunk ilyen példákat.

Nagy reformátoraink sem tartották minden esetben méltatlan dolognak a háborut. Zwingli ostromozza ugyan honfitársait, mert zsoldosoknak szegődtek és akármilyen igazságtalan érdekért vérüket ontották, de amikor vallásának és hazájának szabadsága forgott veszedelemben, maga is fegyvert fogott és éppen a csatamezőn, halálával pecsételte meg hite és hazája iránti szerelmét. Luther Márton arra a kérdésre, hogy lehet-e jó keresztyén a katona, határozott igennel felel. „A katonák oltalmazzák meg mindazt, ami a kegyesek előtt kedves: a feleséget, a gyermekeket, a házat, a vagyont, a becsületet és a békességet.“ A katona Istennek engedelmeskedik. A hadbavonuló katonának azt a tanácsot adja: „Imádkozzál, ajánld tested-lelked Isten kezébe, azután huzd ki szablyádat és vágj Isten nevében.“ Kálvin éles elmével és rettenthetetlen bátorsággal vonta le a keresztyén igazság legvégső következményeit: „Mind a természetes méltányosság, mind a kötelesség azt diktálja, hogy a fejedelmek legyenek fegyverkezve, hogy az oltalmukra bizott országokat megvédelmezhessék háboruval.“ — A reformátorok példája, tanítása után indulva a protestáns egyházak hivei nem is vonakodtak soha sem az áldozattól, mikor igazságos háboruba kellett menniök. Különösen a hitnek és a hazának szabadságáért mindig készséggel ontották vérüket úgy a mi magyar protestáns őseink, mint más nemzetbeli hittestvéreink.

Mindezeket nem azért mondtuk el, Testvéreim, mintha világpolitikával akarnánk foglalkozni igehirdetésünkben. Nem szólunk arról, hogy a jelenleg dúló háboruban melyik fél harcol az igaz ügyért, csak felmerülő kérdésekre szeretünk volna Isten igéje alapján feleletet adni. Annyi bizonyos, hogy ez a háboru Isten ellen van, ha a harcoló feleket a hatalompolitikai

ten üzenetét, amelyik éppen olyan igaz ma és holnap, mint volt ezer esztendővel ezelőtt, mégha nem is a legkényelmesebb és egyéni életünk szempontjából hátrányos.

Némuljon el ezért ebben az órában az emlékeknek minden keserősége, hallgassuk Jézus üzenetét: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket meg nem ölhetik.“ Az Ige kiemel bennünket a testi lét korlátaiból, az emberélet örökkévaló lényegére utal. A keresztyénségnek a világesemények legszörnyűbb zajlásában is a jelenvalókról a következőkre, a láthatókról a láthatatlanokra kell néznie. Minden keresztyén embernek tudnia kell azt, hogy 1. A keresztyén életfolytatás nem jelent szükségképpen békességet. 2. Meg kell hozni minden áldozatot az állam, a haza védelmére, „mert a felsőbb hatalmasságok Istentől renbeltettek“.

I.

K. T. A keresztyén élet nem jelent föltétlenül békességet Jézus maga is azt mondja tanítványainak: „ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre, nem azért jöttem, hogy békességet bocsásak, hanem, hogy fegyvert.“ ... „Aki elveszti az ő életét énértem, megtalálja azt.“ Ezekben az Igékben sem foglaltatik benne a háboru tilalma. De nem is itéli el. Maga is figyelmezteti erre tanítványait: ... „hallani fogtok háborukról... meg ne rémüljetek...“. A testi élet fölött a lélek megbecsülésére mutat rá. Szavai senkit nem biztatnak háborura, de szelleme nem parancsolja annak méltatlan voltát.

Sokan ellene vethetik, hogy Jézus mindennek előtt a szeretet parancsolatát akarta hivei szívébe vésni. Szeretetet és béketűrést hirdet mindenütt: Jézus vallása a szeretet vallása!... Igen, ez így is van. A szeretet föltétlenül örökérvényű parancs, de a kérdésünk nem olyan egyszerű, hogy egy-két gondolattal elintézhethetők. Annyi bizonyos, hogy amikor szelidségre és béketűrésre int, nem a meghunyászkodásra, nem a gyávaságra buzdít. A keresztyén ember az élet minden viszonylatában meg kell, hogy állja helyét. Az élet minden sulyos kötelességeinek bátor és öntudatos vállalása abban a boldogító bizonyosságban, hogy Isten őriz, aki irgalmas, kegyelmes és igaz, ez az egyetlen méltó magatartása hiveinek. Ki mondhatná Jézusra, hogy Ő gyáva, hogy félrehuzódik a legsúlyosabb áldozatok elől? Nézzete csak meg, hogyan áll szemben nem egyszer a farizeusokkal, ádáz ellenségeivel, akikben Isten országa megrontóit látja. Csak

jókat mond nekik és nem átkokat, de szent felháborodása, haragja olyan erős, olyan félelmes, mint a zugó zivatar. Pedig bizonyára szerette ellenségeit, hiszen a kereszten imádkozott értük.

A keresztyénség története is beszél háborukról. Az emberi gonoszság mindent elnyelni akaró áradataival szemben ellenállott maga az egyház is mindenkor. -- Mióta a keresztyénség államvallássá lett a római birodalomban, az államhatalommal karöltve haladó egyház nagy mértékben osztozott az állami étellel járó terhekben, felelőségekben s nemhogy ellene szegült volna az államhatalomnak, mikor háboruba kezdett, hanem a főpapok is fővezéreként szerepeltek. A magyar történelemben is találunk ilyen példákat.

Nagy reformátoraink sem tartották minden esetben méltatlan dolognak a háborut. Zwingli ostorozza ugyan honfitársait, mert zsoldosoknak szegődtek és akármilyen igazságtalan érdekért véréket ontották, de amikor vallásának és hazájának szabadsága forgott veszedelemben, maga is fegyvert fogott és éppen a csatamezőn, halálával pecsételte meg hite és hazája iránti szerelmét. Luther Márton arra a kérdésre, hogy lehet-e jó keresztyén a katona, határozott igennel felel. „A katonák oltalmazzák meg mindazt, ami a kegyesek előtt kedves: a feleséget, a gyermekeket, a házat, a vagyont, a becsületet és a békességet.“ A katona Istennek engedelmeskedik. A hadbavonuló katonának azt a tanácsot adja: „Imádkozál, ajánld tested-lelked Isten kezébe, azután huzd ki szablyádat és vágj Isten nevében.“ Kálvin éles elmével és rettenthetetlen bátorsággal vonta le a keresztyén igazság legvégső következményeit: „Mind a természetes méltányosság, mind a kötelesség azt diktálja, hogy a fejedelmek legyenek fegyverkezve, hogy az oltalmukra bizott országokat megvédelmezhessek háboruval.“ — A reformátorok példája, tanítása után indulva a protestáns egyházak hivei nem is vonakodtak soha sem az áldozattól, mikor igazságos háboruba kellett menniök. Különösen a hitnek és a hazának szabadságáért mindig készséggel ontották véréket úgy a mi magyar protestáns őseink, mint más nemzetbeli hittestvéreink.

Mindezeket nem azért mondottuk el, Testvéreim, mintha világpolitikával akarnánk foglalkozni igehirdetésünkben. Nem szólunk arról, hogy a jelenleg dúló háboruban melyik fél harcol az igaz ügyért, csak felmerülő kérdésekre szerettünk volna Isten igéje alapján feleletet adni. Annyi bizonyos, hogy ez a háboru Isten ellen van, ha a harcoló feleket a hatalompolitikai

érdek vezet. Ennek megítélését bizzuk Istenre, aki ítézésében soha sem késik el. Azt a nagy figyelmeztetést azonban lelkünkbe kell vésnünk, hogy minden helyzetben készen kell lennünk a legsúlyosabb áldozatokra is, ha bűnös kezek ellenünk emelnének fegyvert. Ki merné tagadni a kivételes eszközök jogosultságát ha igaz ügy védelméről van szó! Ezért bátor, erős és bizó hittel várjuk a következőket, nem félünk, mert nem a testben járunk, hanem lélekben!

II.

Az eddig elmondottakból azt a következtetést kell levonnunk, hogy az államhatalom jogosan követelheti polgáraitól a legfájdalmasabb áldozatot is a haza védelmére. De honnan van ez a joga?

A felsőbb hatalmasságokat Isten rendelte, hogy megfékezze a bűnt és védje az egyes embert. A haza nélkülözhetetlen nevelőeszköz Isten országa szolgálatában. Védi, oltalmazza polgárai életét, javait, féken tartja az emberi indulatokat és a békességet munkálja. Ezt a feladatát csak akkor teljesítheti, ha szabadon rendelkezhetik polgárai felett. Tehát meg kell becsülnünk s ha fenyegetve van léte, védelmeznünk kell.

Kérdésünk tehát oda módosul, hogy egyéni életünk veszélyeztetettsége tudatában is el kell ismernünk a nemzet, a haza, az állam értékét Isten országa érdekében. Ez Isten parancsa.

Ne zugalódjunk hát, ha napjaink nehezek lesznek. Tegyük félre minden gyáva kishitőséget, ne higyjünk álpróféták hitető beszédeknek, hanem a felhőkön túl lássuk meg Istent. Nagy körülöttünk mindenfelé a sötétség, Isten azt kívánja tőlünk, hogy Hozzá meneküljünk és kérjük az Ő napjának világosságát. Tanuljunk Jézustól sokkall többet, mint eddig. Tanuljunk tőle hitet és bizodalmat! Elérkezett az az idő, amikor rendeltetészerű sorsunk bátor vállalásában hitvallást kell tennünk arról, hogy csak azoktól nem félünk, akik a testet ölik meg. Ismerünk más, magasabb jót a testi életnél, mely a halálban sem vétetik el tőlünk, Isten atyai gondviselése ez. A mi lelkünk békessége s örök üdvössége Őbenne van s ha az eljövendő időkben Krisztus követése keresztbordozást jelentene is, hűséggel hordozzuk mert Ő velünk van minden bánatban és mikor a próbatétel napjai ránkzuhannak Ő egészen a miénk. Töltse el szívünket a holnap szebbet és jobbat nyújtó reménye: van Atyánk, aki szeret minket, van Krisztusunk, aki beváltja ígértét: „... én ti veletek vagyok minden napon!”

K. T. Sötét aggodalmaid, leverő gondjaid között hallgasd meg az Ige tanítását, fényesítse meg szomorú lelkedet az a gondolat, az a bizonyosság, hogy Isten gondot visel rólad és a tiedről. Változzék lelked nyomorusága élő reménységgé. Lásd meg Istent az élet minden dolga mögött, Istent, aki eljön és „sok népek között ítéletet tész és megfedd erős nemzeteket, fegyvereiket kapákká kovácsolják, dárdaikat pedig sarlókká: nép népre fegyvert nem emel, és hadakozást többé nem tanulnak.“ (Mikeás 4: 3.) Ámen. *Vályi József.*

Imádság.

Elmondta a cseh megszállás idején 1921. június 14-én Tatrafüreden tartott református közgyűlésen

Pálóczi Czinke István püspök.

Örök Köszál! Lelkek magasságában lakozó szent Isten!

Hálát adni jöttünk hozzád és nem panaszkodni és jaj... imádságunk mégis könnyharmatos. Amerre felhő jár, ott eső is esik. A mi lelkünk pedig örök boruba öltözik, mint a Tátra orma. Csak ha Rád föltekint, igazságodra néz, akkor hasítja át, mint a villám, ezt a borut egy-egy reménysugár, tőled küldve, szentlelked vigasztaló, fellegosztató világosságából. És a meg-hasadt felhőkön át ilyenkor egy percre, édes enyhületre ránk mosolyog az ég is, a te kegyelmes arcod is.

Oh, ezek az ünnepi szent percek, ezek a kegyelem sugarok, mikor Veled tanácskozunk, mikor ott nyugosunk a Te kebeleden s titkon sirunk, ne tudja más... csak Te!

Dicsőség neked Istenünk a kegyelemért, mely az örök napban, a Krisztusban árad ki a földre! Dicsőség neked a szabadság lelkéért, az evangélium világosságáért, melyet bilincsbe verni nem lehet. Mint a vihar zendülését ahogy visszaverik és egymásnak adják megszázszorozva a hegyek: úgy zengi ég és föld vigasztaló szózatodat a mi csüggedő lelkünknek: „Ne féljete azoktól, akik csak a testet ölhetik meg. A lélek halála az igazi halál.“

Ettől a lelki haláltól ments meg Uram minket! — Nézd gazdag áldással, édes reménységgel biztatnak a kertek és a mezők, oh Uram, érleld meg az aratásra a mi vetésünket!

Azért jöttünk hozzád. Az Ung vizétől a Sajó vizéig; arról a szent földről, merre ősapáink jártak, mikor ivadékaiknak itt

hazát kerestek. Hozzád jöttünk, tanácsodat kérni, tisztább magasságokba emelkedni, égi erőkkel megteljesedni felülemelkedni a földi alacsonyságokon, a körülöttünk gomolygó ködökön, gyűlölködéseken s csak Rólad és országodról emlékezni, gondolkozni.

Óh, Uram, bocsáss meg! A lélek ime kész, de testünk erőtelen, nem tudunk elszakadni a földtől, e vizektől, e hegyektől, ahol még tegnap is idehaza voltunk. Szállunk, szállunk az imádság szárnyán, túl a fellegeken, de a magasból a földre von le a titkos fájdalom s könyörgésünk zokogásba olvad, könnycseppben csordul ki: Örök Kőszál! Lelkek magasságában lakozó szent Isten! „Ne felejtkezzél el rólunk, szegény magyarokról!” Ámen.

II. T E M E T É S E N.

Mindenkor készen.

(Hirtelen halál.)

Alapige: Máté xxiv. 42. v.

Gyászoló felek, K. T. Pár nappal ezelőtt itt voltam ebben a házban, melynek koronáját, a jó férjet, a családapát oly hirtelenül elragadta a vaskezü halál. Eljöttem, hogy a vigasztalás ígét hirdessem számára, mert Jézussal akart vacsorálni az ő lelke, mielőtt utolsó istenhozzádót mondott volna szeretett családjának és mindennek, ami életében kedves volt neki a földön. Ahogy azon az utolsó délután láttam és figyeltem arcát most már koporsóban nyugvó ker. társunknak, nem gondoltam arra, hogy pár órával később örök bucsut mond az életnek és eltávozik abba a láthatatlan világba: az örökkévalóságba, ahonnan nincsen többé visszatérés ebbe a földi életbe.

Amikor halálhírét meghallottam. eltűnődtem az életnek szinte kegyetlenül vaskövetkezetességü, kérlelhetetlen törvényén: a halálnak, az elmulásnak valóságán. Hogy mennyire változás alá van vetve minden körülöttünk, hogy milyen gyorsan változik életünkben öröm és bánat, boldogság és szenvedés, bizonyítja ennek a gyászoló családnak példája. Nehány nappal ezelőtt egy kis élettel lettek gazdagabbak, most pedig leestek fejüknek a koronája és egy másik élettel lettek szegényebbek.

Amikor készültem ahoz, hogy itt a gyászoló család és e végtisztességtevő gyülekezet számára a vigasztalás ígét hirdessem,

amikor elköltözött testvérünk hirtelen végére gondoltam; mint isteni figyelmeztetés a felolvasott bibliai vers jutott eszembe: „Vigyázzatok azért, mert nem tudjátok, mely órában jő el a ti Uratok.”

Ezt az intést a mi elköltözött testvérünk csodálatosképpen megérezte, mert nem csak halála előtt, hanem egész életében Isten közelében szerette magát tudni, mert életbölcességévé vált az az evangéliumi igazság, hogy: Akik Istent szeretik, azoknak mindenek javukra vannak.

Szomorú végét a ker. világ örök szégyenfoltja: a nagy világégés, a háború okozta. Onnan hozta magával betegségét és azóta megroskadt testi erővel és megsebezett szívvel hordozta vállán az élet terheit, családjáért a mindennapok gondját. Erős hittel bizott élete minden körülményei között, hogy vele van az Isten, mintha csak érezte volna a jézusi intést: „Vigyázzatok azért, mert nem tudjátok, mely órában jő el a ti Uratok.”

Most már megpihen. Életének derekán érkezett el a tulsó partra, oda, ahol az örök Bíró megjutalmaz mindenkit aszerint, amit e földön testben cselekedett: jót vagy gonoszt. Elérkezett oda, ahol nincsenek véres háborúk, mely családok boldogságát: dulja fel, nincsenek ellentétek ember és ember között, ami elköltözött testvérünk elérkezett oda, ahol tökéletes egyenlőség és igazságos ítélet van.

Gyászoló felek, Ker. Testvéreim! Most itt e koporsó mellett talán minden sóhajtásotok, minden könnycseppetek, egész gyászotok egy keserű, vádoló ítélet az isteni végzés ellen, hogy miért történt így, miért fosztott meg a sors titeket attól, akit szerettetek, aki viszont szeretett titeket? De idő előtt ne ítéljétek! Gondoljatok ilyenkor arra, aki méltatlanul szenvedett és így imádkozott: „Atyám, legyen meg a Te akaratod,” Ezt követeli tőletek az Isten és az élet törvénye.

Itt maradt élettárs, szerető hitves, aki három évtizeden át küzdötted megértésben és hűségben az élet harcait elköltözött élettársad oldalán, Isten akaratán való mélységes megnyugvással végy tőle most bucsut. Vegyetek tőle bucsut gyermekei, menyé és unokája, találjatok vigasztalást az Isten megmásíthatatlan végzésében, abban a tényben, ha egyik kezével sujt is az Ur, a másikkal felemel és vigasztal. Legyen vigasztalása a messze földön élő testvérnek és családjának, akinek nem adatott meg, hogy utolsó istenhozzádót mondjanak, akiknek csak néma sóhajtása száll majd az elköltözött testvér után. Vegyetek tőle bucsut összes rokonok, ismerősök, akik e gyászos alkalommal egybe-

gyűltetek. Örizzétek meg az elköltözött emléket, álljon előttetek szelid, Istent szerető és embereket megbecsülő személye és úgy éljete e jelenvaló világban, hogy szem előtt tartsátok az Ige intését, melyet e koporsón keresztül üzen hozzátok: „Vigyázzatok, azért mert nem tudjátok, mely órában jő el a ti Uratok.“
Ámen. Csomár Zoltán.

III. KÖNYVISMERTETÉS.

Matthew Henry: MENNYEI JELENÉSEKRŐL VALÓ KÖNYV. Fordította hangai Szabó Zsigmond ref. lelkipásztor, Nagyod. A Jelenések Könyve laikusok számára csaknem teljesen érthetetlen, fantasztikus képek sorozata, amik a mai embernek mintha már semmit se mondanának. Ezért még azok is, akik a bibliájukat olvasni szokták, nem szívesen merülnek el benne, legfeljebb átlapozzák, átfutják. De még a teológiailag képzett ember számára is nehéz könyv ez; sok minden feledésbe merült, amit felőle tanultunk s még ha magunk megértettük is, nehéz a gyülekezet számára érthetővé és hasznossá tenni. Ezért kevesen vállalkoznak arra, hogy a Jelenések Könyvét rendszeresen végigmagyarázzák gyülekezetüknek. Ezeken a nehézségeken kíván segíteni és segít is nagy mértékben Matthew kommentárja. Eleitől végig magyarázza az egész könyvet, nem annyira versről-versre, mint képről-képre. Az anyagot fejezetekre osztja s egy-egy részt több fejezetben tárgyal. Például a Jel. XIV-ik részét így osztja fel: *Jézus hű követői élen.* Jel. 14: 1—5. *A három angyal és Babilon bukásának hirdetése.* Jel. 14: 6—12. *Vidám aratás.* Jel. 14: 13—20. Az így letárgyalt anyag semmi esetre sem arra való, hogy úgy, amint van, előadjuk, hanem arra van szánva, hogy mindenekelőtt az ige hirdetőnek adjon magyarázatot és gondolatokat.

Függelékül hozzá van csatolva *Matthew: Judás levelének magyarázata.* A fordítás hü, gondos és magyaros. Szabó Zs., ki lapunknak is egyik legbuzgóbb munkatársa, hasznos szolgálatot tett e munkájával. Örömmel olvassuk a kiadó utószavában, hogy e munkát folytatni kívánja s Matthew egyéb kommentárjait is készül lefordítani. Adjon Isten hozzá erőt, munkakedvet és pártfogókat. A csinos kiállítású, 230 old. könyvet Szabó Zsigmond ref. lelkésznel lehet megrendelni: Nagyod, u. p.: Alsóváradszerdahely. Üzleti ára 4.70 P., aki azonban megrendelő-lapot küld vissza, annak előjegyzési áron: 3.90 P.-ért tudja még szállítani.

IV. ÜZENETEK.

Olvasóink közül azokat, akiket illet, újból, nyomtatékosan felkérjük, hogy előfizetésüket és hátrálékaikat szíveskedjenek beküldeni. — A múlt hónap elején mindegyikhez külön levélben küldtünk részletes kimutatást és csekklapot. *A csekk-számla száma: 10.114.* Ha ilyen nagy lesz e téren tovább is a hagyagság, — tisztelet a kevés kivételnek —, akkor a jövő évben már nem leszünk képesek a PRÉDIKÁTORT kiadni. Az előfizetési díj ugyanis olyan minimális, hogy abból csak éppen a nyomdaköltség telik ki, de ez is csak úgy, ha nincs hátrálék. Aki hátrálékban van, a helyet nekem kell havonként kifizetnem a nyomdát.

H. I. M.: A VII. 10-én kelt levelező-lapodon közlöttek elismerem. Így van könyvelve is. Csak a II. félévre tartozol.

Ny. K. P.: A VII. 15-én beküldött 4.10 P.-vel előfizetésed dec. 31-ig rendezve lett.

K. L. U.: Köszönöm az elismerést a munkatársaim nevében is. Azonban urvacSORAOSZTÁS utáni beszédet nem hozhatunk, legalább is egyelőre, helyszűke miatt. Már temetési beszédet is csak ritkábban közlünk, ugyanez okból.

Református ember nyomtatványszükségletét református nyomdában szerzi be!

BABÁGH JÓZSEF
könyvnyomdája
LÉVÁN, Kossuth Lajos-téren.
(Kálvin-ház.)

Készít mindennemű nyomtatványokat u. m.: heti vagy havi folyóiratokat, táblázatos nyomtatványokat, műveket stb. stb.